SLUŽBENI GLASNIK ZADARSKE ŽUPANIJE

BROJ: 12 ZADAR, 3. studenog 2003. godine GODINE: IX

AKTI ŽUPANIJSKOG POGLAVARSTVA

1. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu Županijske lučke uprave Zadar za razdoblje siječanj-lipanj 2003. godine 2
2. Zaključak o davanju suglasnosti na Program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih dijelova prirode na području Zadarske županije za 2003. godinu i Financijski plan za 2003. godinu 2
3. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Zadar za razdoblje siječanj-lipanj 2003. godine 9
4. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Biograd n/m za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 9
5. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Benkovac za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 9
6. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Pag za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 9
7. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Gračac za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 10
8. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Obrovac za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 10
9. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Ljekarne Zadar za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 10
10. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Psihijatrijske bolnice Ugljan za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 10
11. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Specijalne bolnice za ortopediju Biograd n/m za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 10
12. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Opće bolnice Zadar za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 11
13. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu i financijskom poslovanju Zavoda za javno zdravstvo Zadar za razdoblje siječanj- lipanj 2003. godine 11
14. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o realizaciji Programa kreditiranja razvitka poljoprivrede za 2002. godinu, provedenog u 2003. godini 11
15. Zaključak o davanju suglasnosti na Statutarnu odluku o Izmjenama i dopunama Statuta Zavoda za javno zdravstvo Zadar 11
16. Statutarna odluka o izmjeni i dopuni Statuta Zavoda za javno zdravstvo 11
17. Zaključak o davanju suglasnosti na Odluku o dopuni Programa zakupa dijelova Doma zdravlja Zadar 12
18. Zaključak o davanju suglasnosti Kazalištu lutaka Zadar za sklapanje Ugovora o gradnji 12
19. Odluka o visini pomoći za podmirenje troškova ogrijeva u 2003. godini 13
20. Odluka o rasporedu sredstava tekuće pomoći jedinicama lokalne samouprave 13
21. Zaključak o rasporedu sredstava Tekuće zalihe proračuna 13

AKTI ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE

1. Odluka o izboru potpredsjednika Županijske skupštine 14

2. Zaključak o prihvaćanju Izvješća Županijske samouprave za razdoblje siječanj-lipanj 2003. godine 14
4. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru Zadarske županije 14
5. Izvješće o stanju u prostoru Zadarske županije 15
6. Odluka o donošenju Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Zadarske županije za razdoblje 2003.-2005.godine 65
7. Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Zadarske županije 65
8. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o radu Uprave za ceste Zadarske županije za razdoblje od 01. siječnja do 30 lipnja 2003. godine 68
9. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o poslovanju Kazališta lutaka Zadar za razdoblje siječanj-lipanj 2003. godine 69
10. Zaključak o prihvaćanju Izvješća o poslovanju Narodnog muzeja Zadar za razdoblje siječanj-lipanj 2003. godine 69
11. Odluka o davanju suglasnosti Srednjoškolskom đačkom domu Zadar za financijsko zaduženje 69
12. Zaključak o davanju mišljenja o mreži zdravstvene djelatnosti 69
13. Zaključak o davanju mišljenja o ljekarničkoj djelatnosti 71
14. Odluka o dodjeli koncesije na pomorskom dobru NP « Paklenica» Starigrad –Paklenica za ugostiteljsku djelatnost 71
15. Odluka o dodjeli koncesije na pomorskom dobru NP « Paklenica» Starigrad –Paklenica za posebnu upotrebu i gospodarsko korištenje 72
16. Odluka o odbijanju zahtjeva za dodjelom koncesije na pomorskom dobru 73
17. Rješenje o imenovanju Komisije za uzurpacije 73

AKTI ŽUPANIJSKOG POGLAVARSTVA

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 023-05/03-01/04
Urbroj: 2198/1-03-03-3
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Na temelju članka 19. točke 17. Statuta Županijske lučke uprave Zadar ("Službeni glasnik Zadarske županije", br. 06/98.) i članka 31. Statuta ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj 23. rujna 2003. godine d o n o s i

Z A K L J U Č A K

Prihvaća se Izvješće o radu Županijske lučke uprave Zadar za razdoblje od 01. siječnja do 30. lipnja 2003. godine.

PREDSJEDNIK
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 351-01/01-01/02
Urbroj: 2198/1-03-03-14
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Na temelju čl. 21. st. 1. i 2. Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 30/94. i 72/94.), čl. 4. Odluke o osnivanju Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" , br. 2/01. i 4/02.) i čl. 31. Statuta ("Službeni glasnik Zadarske županije", br. 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici, održanoj dana 23. rujna 2003. godine d o n o s i

Z A K L J U Č A K
o davanju suglasnosti na Program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih dijelova prirode na području Zadarske županije za 2003. godinu i Financijski plan za 2003. godinu

Članak 1.

Daje se suglasnost na Program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih dijelova prirode na području Zadarske županije za 2003. godinu i Financijski plan za 2003. godinu, koje je Upravno vijeće Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije donijelo na sjednici održanoj 27. lipnja 2003. godine.

Članak 2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

PREDSJEDNIK
Šime Prtenjača, dipl. oec.

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije
Braće Vranjana 11, 23000 Zadar
tel. 023/254-322, fax. 023/254-323
e-mail:zadar.nature@zd.htnet.hr

KLASA: 351-01/03-01/01
UR.BR.: 2198-1-88-03/1
Zadar, 30. lipnja 2003.

Na temelju članka 21., stavak 1. Zakona o zaštiti prirode (NN broj 30/94) te članka 19. stavka 4. Statuta Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije Upravno vijeće na sjednici održanoj dana 27.lipnja 2003.godine, donosi

PROGRAM
ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA ZAŠTIĆENIH DIJELOVA PRIRODE NA PODRUČJU ZADARSKE ŽUPANIJE ZA 2003.GODINU

Program zaštite, održavanja, promicanja i korištenja zaštićenih dijelova prirode na području Zadarske županije za 2003. godinu čine:

- plan i program zadaća i mjera zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih dijelova prirode na području Zadarske županije;
- sredstva planirana za njihovo ostvarivanje;

Programom se obuhvaća pet osnovnih djelatnosti Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije, i to:

- zaštita;
- održavanje;
- očuvanje;
- promicanje;
- korištenje.

1. UVOD

Prirodna baština naše regije svojom raznolikošću odavno pobuđuje pažnju kako znanstvenika i stručnjaka tako i brojnih izletnika,

planinara i drugih ljubitelja prirode. Tako na području Zadarske županije već postoji 14 zakonom zaštićenih dijelova prirode:

ZAŠTIĆENI DIJELOVI PRIRODE NA PODRUČJU ZADARSKE ŽUPANIJE

NAZIV OBJEKTA	KATEGORIJA	god.	reg. br.
Biograd na moru - drvored čempresa	spomenik park.arhitekture-skupina stabala	'64	176
Sv.Filip i Jakov-Park Folco Borelli	spomenik parkovne arhitekture	'64	175
Una - vrelo	spomenik prirode-hidrološki	'68	564
Modrič špilja	spomenik prirode-geomorfološki	'86	809
Zrmanja	posebni rezervat-geomorfološki-hidrološki	'64	197
Maslinik Saljsko polje	zaštićeni krajolik	'69	580
Zadar- Perivoj Vladimira Nazora	spomenik park.arhitekture-park	'68	576
Zeleni hrast	spom.park.arhitekture -pojedinačno stablo	'61	24
Ošljak	park šuma	'85	797
Dugi otok (SZ dio)	zaštićeni krajolik	'67	556
Pag- Kolansko blato- Blato Rogoza	posebni ornitološki rezervat	'88	815
Velo i Malo blato (Povljana)	posebni rezervat prirode-ornitološki rezervat	'88	816
obalni pojas Dubrava-Hanzine	zaštićeni krajolik	'88	813
Hanzine-Dubrava	posebni rezervat šumske vegetacije	'88	814

Ovi predjeli posebnih vrijednosti uživaju posebnu zaštitu, te će se sukladno tome na tom području i provoditi primjerene zaštite ovisno o kategoriji zaštićenog dijela prirode.
Međutim, različiti i to uglavnom antropogeni pritisci sve više degradiraju i ugrožavaju ove nenadoknadive resurse, što ukazuje na prijeku potrebu za organiziranjem učinkovitog sustava gospodarenja u cilju očuvanja njihovih temeljnih obilježja. Pored zaštite i očuvanja tu su i brojne druge korisne funkcije koje kvalitetno ustrojen sustav upravljanja zaštićenim područjima nudi vlastitom društvenom okruženju. Tu posebno valja istaći promociju i ostvarenja uvjeta za bavljenje ekološkim turizmom i s time vezanih mogućnosti privređivanja.

Redovitu djelatnost ustanova će obavljati kroz inventarizaciju podataka i nadzor područja pod zaštitom, vođenjem katastra zemljišta unutar granica zaštite, donošenja prijedloga mjera zaštite (mjere donosi županijsko poglavarstvo po dobivenoj suglasnosti Državne uprave) za pojedine zaštićene dijelove prirode, izradu elaborata za pokretanje procesa zaštite pojedine dijelove prirode, ishodovanje suglasnosti od strane Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša.

Aktivnosti redovite djelatnosti koje se tiču daljnjih proglašenja zaštićenih područja u Zadarskoj županiji biti će koordinirane prema procijenjenim prioritetima, a važnu ulogu pritom imat će odredbe prostornog plana županije u segmentu evidentiranih dijelova prirode predviđenih za zaštitu:
Područja i dijelovi prirode predložena za postupak uvođenja u registar na temelju Zakona o zaštiti prirode:

- Otočić Galovac
- Otočić Brguljak
- Pojas oko otočića Grujica (300m obalne linije-proglasiti posebnim rezervatom)
- Pojas oko otoka Škarde (300m obalne linije-poseban rezervat)
- Grebeni kod Silbe, podmorje južnog dijela otoka od uvale Sv.Ante do uvale Nozdre (pojas mora od barem 300m od obalne crte proglasiti posebnim rezervatom)
- Prolaz između Zapuntela i Ista
- Dugootočki Strmac (špilja)
- Dolina Karišnice i Kličevice
- Novigradsko i Karinsko more
- Sjeverna obala otoka Paga u Velebitskom kanalu (značajan krajolik)
- Bokanjačko blato- kategorija posebnog ornitološkog rezervata
- Speleo sustav Golubinka-Šušnjara, proglasiti posebnim rezervatom, kao krški fenomen gdje morska voda prolazi u podzemlje, odnosno pitka voda kroz bezbroj kanala utječe u more
- Ninsko blato

Da bi Ustanova mogla započeti s radom bilo je potrebno adekvatno opremanje prostorije uredskim namještajem te informatičkom opremom potrebnom za kvalitetan rad Ustanove
(isdn-telefon, kompjuter, fax-uređaj, color printer).
Zatim, riješena je pravna regulativa:

- upis promjene zastupnika;
- prijava potpisa ovlaštene osobe;
- zapošljavanje stručnih suradnika na određeno vrijeme
  (jednog dipl.ing.biologije-ekologa)

2. ZAŠTITA

Programska djelatnost obuhvaća provođenje određenih aktivnosti i izradu projekata za pojedina zaštićena područja (programi aktivne zaštite na terenu, turističke valorizacije, programi publikacija). Po osnivanju ustanove usvojeno je načelo da se pored provođenja zaštite u administrativnoj domeni pokuša stvoriti uvjete za iskorak na teren u smislu aktivne zaštite, kao i konkretnih akcija na zaštiti, održavanju i promicanju prirodnih vrijednosti. Pritom ustanova koordinira s jedinicama lokalne samouprave i korisnicima prostora.

Osnovne programske zadaće zaštite odnose se na očuvanje svih prirodnih vrijednosti, kako krajobraza i njegova podzemlja, tako biljnog i životinjskog svijeta.

Za kvalitetno snimanje je potrebno nabaviti digitalni fotoaparat s odgovarajućom opremom.

Ovakva fotooprema osigurala bi formiranje vlastite zbirke fotografija koja bi služila u stručne i promidžbene svrhe.

Ustanova će prikupljati sve objavljene i neobavljene florističke, faunističke, geološke, oceanografske i ostale radove koji se tiču zaštićenog područja Zadarske županije te konstantno nadopunjavati bibliografiju. Za sada su urađene razne studije zaštite i korištenja vrijednih prirodnih cjelina speleološkog sustava Modrič i njene okoline.

Na temelju dosadašnjih podataka i podataka dobivenih tijekom budućih istraživanja izraditi će se baza podataka koja će se permanentno nadopunjavati novim saznanjima.

Vođenje evidencije relevantnih podataka o zaštićenim dijelovima prirode treba ustrojiti prema pravilima struke. Potrebno je voditi Knjigu zaštićenih objekata i područja, Indeks zaštićenih objekata i područja i Grafički prikaz zaštićenih objekata i područja. Knjiga treba služiti za detaljno i precizno evidentiranje stanja, promjena, planova i drugih opservacija o svakom zaštićenom objektu i području pojedinačno.

Za potrebe stručne službe kao i u svrhu edukacije i promicanja zaštite prirode potrebno je napraviti i stalno nadopunjavati službenu biblioteku u koju će biti pohranjeni, osim objavljenih pisanih radova i stručne literature, i svi digitalni i foto zapisi koji mogu biti dostupni studentima, učenicima, ljubiteljima prirode te drugim zainteresiranim skupinama.

Provođenje znanstvenih istraživanja, monitoringa i druge potrebne stručne asistencije Ustanova će povjeriti relevantnim znanstvenim institucijama ali će paralelno raditi i na usavršavanju i osposobljavanju vlastite stručne službe za obavljanje takvih projekata.

Za vrijeme ljetne sezone obaviti će se prstenovanje ptica na području ornitoloških rezervata *Kolansko i Velo blato* u svrhu istraživanja selidbenih putova ptica te prikupljanja drugih populacijskih parametara ornitofaune tog područja kao što su: stopa preživljavanja, životni vijek, uspješnost gnježdenja, biometrijski podaci. U istraživanju će sudjelovati suradnici Zavoda za ornitologiju HAZU pod slijedećim uvjetima:

- ptice će se hvatati pomoću vertikalnih ornitoloških mreža;
- uhvaćene ptice biti će odmah izmjerene i prstenovane te puštene na mjestu ulova;
- prilikom prstenovanja poštivati će se znanstveni standardi prstenovanja.

Neprekidno će se pratiti utjecaj svih djelatnosti u zaštićenim prostorima na ukupan ekosustav i osigurati pravovremeno preventivno djelovanje u slučaju negativnih utjecaja.

Radi što bolje organiziranosti rada Ustanove na području djelovanja zaštite potrebno je:

a) donijeti pravilnike o:
   - zaštiti od požara;
   - radu i plaćama zaposlenika;
   - unutarnjem ustrojstvu i načinu rada Javne ustanove;

b) donijeti mjere zaštite za već zaštićene dijelove prirode na području Zadarske županije.

S obzirom na veliko područje i brojne aktivnosti nužna je služba nadzora. Kako bi nadzornik ostavljao i vizualni dojam nužno ga je uniformirati. Projekt s nadzornikom treba isprobati na godinu dana kako bi se uočili eventualni nedostaci ili prednosti nadzorničke službe.

Tekućim mjerama zaštite u 2003.god. ostvariti će se zadaće:

1. u sklopu pripremnih radova za izradu detaljnog plana zaštićenih područja obaviti će se:
   - prikupljanje podataka o stanju glavnih prirodnih obilježja i vrijednosti (biljni i životinjski svijet, reljef, krajolik);
   - pregled stanja na pojedinim zaštićenim krajolicima;
   - evidencija građevinskih aktivnosti i minskih polja
   - pregled postojeće prostorno-planske aktivnosti:
   - evidencija znanstveno-istraživačkih radova obavljenih na zaštićenim područjima Zadarske županije.

Navedeni zadaci izvršiti će se u prvom redu obavljanjem poslova službe nadzornika (nadzor, kontrola, osmatranje) zatim ishođenjem posebnih uvjeta zaštite prirode od Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, uređenjem značajnih lokaliteta unutar zaštićenih područja (posebno *speleološkog sustava Modrič*), suradnjom sa znanstvenim institucijama, nadležnim Ministarstvima, jedinicama lokalne uprave i samouprave, kao i pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju razne djelatnosti na zaštićenim područjima.

U sklopu provedbe aktivnosti zaštite koji su ovim Programom obuhvaćeni iskazan je nedostatak proračunskih sredstava u ovoj godini u iznosu od cca 30 000 kn (istraživanja, zaštita i potrebita oprema). Financijski plan za ovu godinu ne može pratiti provedbu aktivnosti u cijelosti. Stoga će se predložiti Zadarskoj županiji, kao osnivaču Ustanove, osiguravanje dopunskih sredstava za provedbu navedenih aktivnosti.

3. ODRŽAVANJE

Za potrebe održavanja u 2003. godini nameće se potreba označavanja i postavljanja obavijesnih tabli kako bi posjetitelji i lokalno stanovništvo bili što kvalitetnije informirani. Za svaki od zaštićenih dijelova prirode potrebno bi bilo izraditi plan koji bi određivao dugoročne i kratkoročne aspekte održavanja istih. Također, za održavanje izvorne vrijednosti objekata i područja treba osigurati šumske i agrotehničke mjere.

Na svim područjima potrebno je postaviti table koje bi imale zadatak upoznati korisnike s nazivom lokaliteta, stupnjem zaštite i ustanovom zaduženom za njihovu brigu i održavanje.

Isto tako neophodno je postavljanje tabli zabrane i upozorenja.

Za potrebe rada i djelotvornu mobilnost djelatnika Ustanove prijeko je potrebna nabava terenskog vozila.

U svrhu uređenja za osiguranje boljeg i lakšeg kretanja potrebno je urediti prilaze, putove i staze *(posebno speleološkog sustava Modrič).*

Šumariji Biograd je već dozvoljena sječa 8 suhih i bolesnih čempresa u drvoredu u Ulici dr.Franje Tuđmana u Biogradu. Takvi suhi i bolesni predstavljali su izvor zaraze gljivične bolesti *Coryneum cardinale* i štetnika *Čempresova krasnika*. Osim mogućnosti zaraze okolnih stabala i izvan drvoreda oni se ni estetski nisu uklapali u kompoziciju drvoreda.

U tijeku su pripremne radnje za izradbu planova zaštite i označja štićenih dijelova prirode, sukladno proračunskim sredstvima za 2003.godinu.

Za provedbu svih potrebitih mjera održavanja evidentan je nedostatak proračunskih sredstava u ovoj godini u iznosu od cca 150 000 kn namijenjenih za izradbu informativnih tabli i tabli upozorenja, nabavci terenskog vozila i uređenju puteva i staza koji su ocijenjeni prioritetom. Stoga će se predložiti Zadarskoj županiji, kao osnivaču Ustanove, osiguravanje dopunskih sredstava za realizaciju navedenih preduvjeta i aktivnosti.

4. OČUVANJE

Na nekim već zaštićenim područjima (npr. rijeka Zrmanja), kao i na akvatorijima posebne vrijednosti za koje se traži postupak uvođenja u registar na temelju Zakona o zaštiti prirode (npr.Grebeni kod Silbe s podmorjem) trebalo bi zabraniti ribolov nedopuštenim alatima i noćni ribolov te uspostaviti suradnju s ronilačkim klubovima radi kontrole i organizacije ronjenja.

U dogovoru s Upravama Šumarije provoditi će se uobičajeno čišćenje i održavanje šumskih površina. Biti će potrebna i suradnja s Hrvatskim vodama ispostava Zadar.

Nadzornička služba će provesti uklanjanje svih montažnih i sličnih objekata na zaštićenim područjima koji svojim izgledom narušavaju krajobrazne vrijednosti.

U dogovoru s Nasađima Zadar definirati će se način i oblici suradnje, zaštite i upravljanja parkom Vladimir Nazor, a u dogovoru sa Šumarijom Zadar zajedničko djelovanje za spomenik parkovne arhitekture Zeleni hrast.

U suradnji s lovačkim društvima i Zavodom za ornitologiju HAZU (npr. na području ornitoloških rezervata *Kolansko, Velo i Malo blato)* definirati će se režim zaštite i introdukcije ptica.

Već je uspostavljena suradnja sa Sveučilištem u Zadru (odjel za arheologiju, informatologiju i komunikologiju) te s inspektorom zaštite prirode Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, ispostava Zadar s kojim je i dogovoreno koordinirano djelovanje.

5. PROMICANJE

Promicanje zaštićenih dijelova prirode, mogućnosti održivog razvitka takvih područja i važnosti očuvanja biološke raznolikosti nesumnjivo je važna zadaća Ustanove koja gospodari zaštićenim područjima. U tu svrhu je potrebna:

- izrada Internet stranice

Potrebno je izraditi Web stranicu s adresom www.zadar-nature.hr. za što je već HR-DNS služba Hrvatske akademske i istraživačke mreže CARNet odobrila naziv domene i zakupljen je prostor na web poslužitelju.

- **izrada logotipa**

Promicanje ugleda Ustanove zamislili smo osmišljavanjem vizualnog identiteta. To podrazumijeva izradu logotipa po kojemu će se na svakom mjestu prepoznavati Ustanova i područje njene djelatnosti.

- **upis na elektroničku poštu** s adresom zadar.nature@zd.htnet.hr

- **promidžbeno edukacijska djelatnost**

Promicanje zaštićenih područja ima vrlo značajno mjesto u ostvarivanju djelatnosti Ustanove. Za potrebu promicanja vrijednosti zaštićenih područja nužna je izrada odgovarajućih plakata, prospekata te videozapisa promotivnog i edukativnog sadržaja. U planu je izrada publikacija koje bi prezentirale zaštićene dijelove prirode na području Zadarske županije, *posebno speleološki sustav Modrič, Saljsko polje, SZ dio Dugog otoka i kanjonski sustav rijeke Zrmanje.* Navedena područja bi nakon početnog ulaganja predstavljala izvore samofinanciranja Ustanove.

Jedan od zadataka na ovom području je i stvaranje datoteke sa svim podacima o medijima, praćenje reakcija javnosti na aktivnosti Ustanove, izrada popisa svih osnovnih i srednjih škola, fakulteta, vrtića, NVO i ostalih potencijalnih suradnika i korisnika.

- **promocija Ustanove u Europskim okvirima** radi uključivanja u međunarodne asocijacije, kontakta s međunarodnim organizacijama te upisivanja u svjetske registre zaštićenih područja. Od osobite je važnosti uključivanje u međunarodne projekte financijske pomoći na području zaštite prirode.

U sklopu provedbe aktivnosti zaštite koji su ovim Programom obuhvaćeni iskazan je nedostatak proračunskih sredstava u ovoj godini u iznosu od cca 60 000 kn (izrada publikacija, videozapisa, fotografiranje, publiciranje videozapisa,...). Financijski plan Ustanove za ovu godinu ne može pratiti provedbu aktivnosti u cijelosti. Stoga će se predložiti Zadarskoj županiji, kao osnivaču Ustanove, osiguravanje dopunskih sredstava za provedbu navedenih aktivnosti.

6. KORIŠTENJE

Korištenje zaštićenih dijelova prirode u komercijalne svrhe vodeći računa o održivom razvitku koji ne bi išao na štetu zaštite prirode ovisi o različitim i specifičnim okolnostima svakog zaštićenog područja ponaosob.

Osnovni čimbenici su atraktivnost i zanimljivost prirodoslovnih i krajobraznih vrijednosti zaštićenog područja koji najviše utječe na broj posjetitelja koji se može očekivati na tom prostoru.

Važni čimbenik je i opremljenost i uređenost prostora, organiziranost i kvaliteta popratne ponude te osnovna infrastruktura za prihvat gostiju.

Od velike važnosti su imovinsko- pravni odnosi i kvaliteta promidžbenih aktivnosti u suradnji sa specijaliziranim turističkim agencijama i turističkih zajednica.

U te svrhe napravljeni su:

- **pilot projekt** provedbe posebnog režima gospodarenja Modrič špilje;
- **prijedlog aktivnosti** na području kanjonskog sustava Zrmanje, rijeke Bijele i Karišnice.

PILOT PROJEKT PROVEDBE POSEBNOG REŽIMA GOSPODARENJA MODRIČ ŠPILJE

Uvod

Modrič špilja smještena je na netipičnom poluotoku odvojenom od Velebita jarugom na sjevernoj strani i uvalom naselja Modrič na zapadnoj strani. U njenoj blizini, 150 metara južno, nalazi se stara odavno poznata špilja "Rovanjska" kao i dva manja podzemna objekta užih i manjih dimenzija. Špilja pripada tipu razgranatih špiljskih sustava. Čitav prostor špilje izuzetno je bogat raznolikim sigastim ukrasima, a svojim većim dijelom je prohodan.
Karakteristična je po naizmjeničnom nizanju uskih sigastih procijepa i većih prostranih dvorana u dva pravca tj. lijevog i desnog kanala.

Plan

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije je mišljenja da ovakav speleološki objekt zbog izrazito osjetljivih geoloških uvjeta i arheološkog kapaciteta (dosad nedovoljno istraženog)ne bi trebalo opterećivati turističkim pogodnostima. Pri tom mislimo na betonske staze, stalne špiljske rasvjete, kao ni proširivanje uskih prolaza zbog prilagodbe turističkim posjetiteljima. Ovakav turistički biser valorizirao bi se na jedan novi EKO pristup koji je ne bi oštetio.
Naizmjenično nizanje uskih sigastih procijepa i većih prostranih dvorana odličan je preduvjet da postane još jedan sadržaj za novu turističku tendenciju kao što su rafting, slobodno penjanje ili treking, koja hvata maha i u našim krajevima.
Otvore ne bi trebalo puno proširivati jer na taj način možemo poremetiti mikroklimatske uvjete, strujanje zraka i vlažnost. Ovakvi uski prolazi (ima ih desetak) odlična su prirodna prepreka koja savladavanjem uz malo truda nagrađuje posjetitelja novim, dobro skrivenim prizorima, dodajući im i element avanture. U dosadašnjim posjećivanjima zabilježili smo da su i znatno šire i više osobe uspjele savladati te prolaze uz manje napore koji su im usput sigurno skinule i koju tisućicu kalorija. Svaki otvor svaki pojedinac prođe na potpuno individualan način i njihovo savladavanje obično prati radost uspjeha, primjerena pobjedi u nekoj sportskoj igri. Zato, priuštimo im to zadovoljstvo. Za one koji bi imali teškoće, na usluzi su pouzdani vodiči speleolozi koji imaju iskustva u takvim situacijama.

Opis rute

Grupa do 10 posjetitelja s vodičem imala bi na raspolaganju 1,5 sat. Za to vrijeme krenuli bi od ulaznog dijela (dvorana dužine do 16 metara s primjetnim dnevnim svjetlom) preko uskog prolaza širine 0,5 m kraćim zasiganim labirintom i drugim uskim prolazom do prve veće dvorane visine5 i dužine 24 metra. Odavde njenom desnom stranom preko raskrižja put bi se nastavio u lijevi krak podzemnog sustava. Lijevi krak dug 278 m., prostraniji je od desnog, širok je 5 do 10 m. I visok 4 do 8 metara. Sačinjava ga više dvorana odvojenih većim i manjim sigastim barijerama. U ovom dijelu dominiraju dugački vitki stalaktiti te grandiozne forme kolona, stupova, meduza i kamenica. Kojih 60 metara prije njegovog kraja, s lijeve strane nalazi se odvojak koji preko uskog visokog labirinta od 10 metara vodi do Crvene dvorane koja je dobila ime po dominantnom sigastom masivu crvene boje. Ovo bi ujedno bila i krajnja točka za posjetitelje. Kretanje u Crvenoj dvorani bilo bi ograničeno, kako se ne bi oštetio gornji sloj špiljskog tla zbog mogućih arheoloških iskopavanja. Povratak bi se odvijao istim putem. Desni krak podzemnog sistema "Modrič špilje" dužine 240 metara, širok 3-7 m i visok 2-4 m u prosjeku (na prijelaznim dijelovima visok svega 0,5 m) zbog manje cirkulacije zraka znatno je vlažniji. U njemu su karakteristični debeli repasti stalaktiti debljine do 3 m, te nakupine ekscentričnih sigastih oblika tzv. helektita. U ovom kanalu kretanje je otežano zbog tamnosmeđe glinaste mase tla kao i izrazito niskih duguljastih prijelaza između dvorana u kanalu. Zbog ovog razloga moguće je nespretnim pokretima oštetiti helektite kojih ima jako mnogo na tim mjestima. To bi se izbjeglo postavljanjem užeta odgovarajuće boje koje bi upozoravalo na održavanje distance i smjer kretanja. Također, ovaj kanal je arheleoški aktivan u smislu iskapanja i istraživanja špilje, što je dokazano poznatim nalazima iz ovog dijela špilje, a u budućnosti će se ta istraživanja zasigurno još provoditi.

Trajanje posjeta

Vrijeme od 1,5h posve je dostatno da posjetioci laganim hodom dožive ovu spilju kao avanturu, turistički posjet i dobro se zabave. Speleo vodič bi za vrijeme posjete špilji održao i prateće izlaganje o općoj geološkoj građi špilje,njenom nastajanju, obraćanjem pažnje na vrste ukrasa i detalje,usmjerujući pozornost na ukrase koji uz malo mašte podsjećaju svojim oblikom na objekte iz naše svakodnevnice.

Klimatski uvjeti

Temperatura špilje varira od 12 do 17 Celzijevih stupnjeva. Strujanje zraka naročito je prisutno u uskim procijepima između dvorana, a varira ovisno o vanjskim meteorološkim utjecajima (bura, jugo). Ovakvi uvjeti ne zahtijevaju posebna speleološka odijela protiv vlage.

Oprema

Svaki posjetitelj imao bi platneni kombinezon koji bi ga štitio od prljanja vlastite odjeće, također i kacigu za glavu na kojoj je instalirana tipična električna rasvjeta za speleo uvjete. Ovo zahtijeva početna ulaganja koja ćemo navesti u daljnjem tekstu. Broj posjetitelja po jednom obilasku bio bi maksimalno 10 ljudi s jednim vodičem. Vodič bi bio

opremljen kao i posjetioci osim što bi uz električnu rasvjetu imao uz sebe i rezervnu karabitnu rasvjetu i jedan halogeni reflektor snage do 20 Wata.

Prihvat

Prihvat posjetitelja vršio bi se na krajnjem parkingu zapadnog dijela mjesta Rovanjska s južne strane ceste. U ovakav prihvat obuhvaćeni su posjetitelji koji dolaze vlastitim prijevozom ili organizirano kombijem. Osnovna vremenska polazišta bila bi 10h, 12h,14h ili 16h po dogovoru u odnosu na buking.

Reklamiranje

U reklamne svrhe koristili bi sve medijske metode reklamiranja: radio postaje, novine i letke, a kao važan čimbenik budućeg uspjeha smatramo snažno medijsko ocjenjivanje prve promocije, koja bi u prvim grupama imala i neke ljude iz javnog života naše domovine. Posjetitelji ove turističke akcije morali bi biti unaprijed najavljeni tj.bukirani.

Bukiranje posjetitelja vršit ćemo po turističkim punktovima zadarske županije, upoznavanjem recepcija i športskih animatora propagandnim materijalom kao i suradnjom s različitim turističkim ustanovama i agencijama. Ovisno o tempu rezervacija bukirati će se i grupe planinara iz hrvatskih planinarskih društava.Ukoliko se akcija proširi i na jesen te na ostale godišnje periode bukirati će se grupe iz srednjih i osnovnih škola zadarske županije pa i šire, poduzeća i raznih udruga. U osnovnim školama kao najnižu starosnu dob primili bi 7. razred osnovne škole.

Ulaganja u projekt

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije bi provedbom ove akcije bila u mogućnosti samofinanciranja dijela svojih aktivnosti (kroz cijenu ulaznice i prodajom različitih razglednica, plakata, prospekata te video-zapisa promotivnog i edukativnog sadržaja).

Pučanstvo Zadarske županije dobilo bi jedan novi športsko-turistički sadržaj koji bi dobrim reklamiranjem bio pravi "bum" u našem kraju.

Konačno bi se nakon ulaganja na zaštiti i elaboratskih istraživanja Modrič spilja kao turistički biser ispitala na jedan nov EKO pristup koji je ne bi oštetio. Ovo bi mogla biti tek prva u nizu objekata eksploatiranih na prethodno opisani način. Napominjemo da u stranim zemljama kao što su Engleska i Novi Zeland ovakav tj. sličan pristup već postoji pa se na taj način financiraju tamošnje speleološke udruge, a ono što je nama najvažnija je činjenica da naše krško podzemlje treba zaštiti.

odijela – kombinezoni razni	komada 15	120 Kn	x 15 kom. – 1.800 kn
zaštitne kacige veličina podesiva	komada	15	200 Kn x 15 kom. – 3.000 kn
čelna električna rasvjeta	komada	15	250 Kn x 15 kom. – 3.750 kn
akumul. baterije sa punjačem	komada 15	340 Kn x	15 kom. – 3.400 kn
prenosivi reflektori do 20 w hal.	komada 2		

Financijski plan Ustanove za ovu godinu ne može pratiti provedbu navedenih aktivnosti. Stoga će se predložiti Zadarskoj županiji, kao osnivaču Ustanove, osiguravanje dopunskih sredstava za provedbu istih.

PRIJEDLOG AKTIVNOSTI NA PODRUČJU KANJONSKOG SUSTAVA ZRMANJE RIJEKE BIJELE I KARIŠNICE

Kanjonski sustav rijeke Zrmanje je najveći u Hrvatskoj. Kao takav je zaštićen kroz Javnu ustanovu za upravljanje zaštićenim područjima zadarske županije od Obrovca do ušća, a uzvodno iznad Obrovca počinje dio kanjonskog sustava koji ulazi u područje Parka prirode Velebit. Stoga se predlaže sljedeće:

1. Da se postigne suglasnost sa Parkom prirode Velebit o zajedničkim programima valorizacije i zaštite, jer je riječ o jednoj prirodnoj cjelini.
2. Koordiniranom akcijom sa lokalnom upravom i uz suglasnost sa Parkom prirode Velebit, odrediti izletničke i rafting programe, kao i organiziranje vodičko- zaštitarske službe (renđerska služba) koja će brinuti o očuvanju prirode i sigurnosti izletnika
3. Obnoviti dio postojećih objekata (mlinice) kod Jankovića buka i staviti ih u ugostiteljsku funkciju.

- Javna ustanova Park prirode Velebit pokriva iznimno veliko područje što predstavlja problem u radu. Kako je cca 80% kanjonskog sustava o kojem je riječ u sastavu naše Javne ustanove, ona je spremna organizirati i provesti potrebne aktivnosti na tom području. Ako bi se kanjonski sustav koristio u strogo određenom izletničkom režimu, tada bi u ostvarenoj dobiti kroz teritorijalni, ili neki drugi ključ, participirao i Park prirode Velebit. Ove aktivnosti dodatno bi pomogle i lokalnoj upravi koja mora naći svoj interes kroz povećanje iskoristivosti hotelskih kapaciteta hotela Zrmanja ili drugih kapaciteta sa svog administrativnog područja. Postavljanjem jasnih pravila aktivnosti, kao i kvalitetnom organizacijom povećalo bi se broj zaposlenih u lokalnoj zajednici i prihodi od boravišnih pristojbi, a u cjelini jasnije bi se istakla ponuda lokalne turističke destinacije. Park prirode Velebit svoje aktivnosti vezao je uz područje od Berbera buka uzvodno, dok prostor od Obrovca do Jankovića buka (ispod kojeg se nalaze Čudina bara i Čudina peć), čini jednu izletničku, geografsku i prirodnu cjelinu sa kanjonom kojim gospodari Javna ustanova u nizvodnom dijelu od Obrovca do Novigradskog mora. Trenutno se organiziraju razne turističke aktivnosti koje su potpuno bez nadzora. Poseban problem je izlov koji se prakticira svim mogućim sredstvima, od bacanja eksplozivnih sredstava do ulaska velikih ribarski brodova, čime je već sad značajno ugrožen živi svijet u kanjonu. Zajednička suradnja svih čimbenika osigurala bi najkvalitetniju valorizaciju i zaštitu prirode.
- Druga cjelina je rijeka Bijela i Karišnica. Ove dvije rječice najbrže reagiraju na dotok oborinskih

voda u podzemlju na čitavom području sjeverne Dalmacije. Tada rijeka Bijela stvara najveći i najspektakularniji slap u regiji. Vrlo brzo nivo podzemnih voda padne pa izvor rijeke Bijele postaje spektakularan speleološki objekt pun podzemnih jezera i malih tokova ukrašen stalagmitima i stalaktitima. Samo korito je potpuno bijelo, po čemu je rijeka i dobila ime. Izvor špilja Karišnica ima najveći izboj vode iz velike spiljske dvorane u regiji. Sam objekt lako je dostupan i zapanjujuće nepoznat. Okružena je brojnim arhaičnim mlinicama i kamenim vitkim mostom. Za sušnih perioda otvara se velika ulazna dvorana iz čije utrobe u ljetnim mjesecima dolazi svježi zrak. Ove mlinice mogu postati izletnička baza za pohode po Karišnici i rijeci Bijeloj. Potrebno je izvršiti i zaštitu ovog područja ugroženog divljim deponijima. Nedavne akcije HTZ-a bile su usmjerene čišćenju divljih deponija. U daljnjoj suradnji sa lokalnom upravom i turističkim djelatnicima potrebno je osigurati zaštitu i pravilnu valorizaciju. Princip aktivnosti s tim u svezi bio bi kao i u primjeru kanjonskog sustava Zrmanje. Čak bi ista služba koja bi vodila posao nadzora, zaštite i vodičke službe, mogla voditi isti posao i na ovom području i području speleološkog kompleksa Modrič jer je sve smješteno 10-tak kilometara u krug.

Na navedenim područjima trenutno se odvijaju nekontrolirane izletničke aktivnosti. Između ostalih i redovite turističke izletničke ture brodovima. Primjer Parka prirode Telašćica pokazuje da se u okviru ovih aktivnosti mogu ostvariti kvalitetna sredstva za daljnje zaštitne aktivnosti Javne ustanove. Osim toga potrebno je za području Karišnice i Rijeke Bijele hitno prikupiti svu potrebnu dokumentaciju za **proglašenje zaštićenim područjem**. Stavljanje ovog područja u zaštitu spriječilo bi se devastaciju ovog prostora za što već postoje naznake da bi se u skoro vrijeme mogla dogoditi. Javna ustanova će svakako za ovo područje nakon stavljanja u program zaštite predložiti aktivnosti u zaštiti i stvaranju novih sadržaja turističke valorizacije.

ZAKLJUČAK

Sve planirane zahvate Javna ustanova će provoditi u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i drugim zakonskim propisima.

Provoditi će i druge potrebne zahvate adekvatno nastaloj situaciji i sukladno vlastitim mogućnostima, a koji nisu predviđeni ovim Programom.

Glavna zapreka u boljem provođenju zaštite, održavanja, očuvanja i promicanja zaštićenih područja je nedovoljna financijska potpora. Redovita djelatnost financira se sredstvima osiguranih iz županijskog proračuna, koja su ove godine dostatna samo za troškove plaća djelatnika, rad Upravnog vijeća, troškove režija, knjigovodstva, uredskog materijala i opreme i sl. Za kvalitetnu djelatnost Ustanove biti će potrebna i dodatna sredstva financiranja. Stoga će se predložiti Zadarskoj županiji, kao osnivaču Ustanove, osiguravanje dopunskih sredstava u idućem razdoblju, namijenjenih provedbi djelatnosti koje su ovim Programom određeni prioritetom u funkcioniranju ove Ustanove.

Napomena:

1) Ravnatelj Ustanove dužan je u roku 30 dana od dana donošenja ovoga Programa izraditi operativni program kojim će se propisati rokovi i nositelji izvršenja ovoga Programa.
2) Ravnatelj Ustanove dužan je Upravnom vijeću podnositi tromjesečna izvješća o realizaciji Programa i godišnja izvješća najkasnije do 15. prosinca 2003.godine.
3) Ovaj program podliježe suglasnosti Županijskog poglavarstva sukladno odredbama članka 21. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode.

RAVNATELJ USTANOVE
Mirko Đinđić

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
Željko Baradić

	6	**PRIHODI POSLOVANJA**	**400.500,00**
	633	Pomoći iz proračuna	**400.000,00**
	633	Tekuće pomoći iz županijskog proračuna	400.000,00
	641	Prihodi od financijske imovine	**500,00**
	641 3	Kamate na depozite po viđenju	500,00
	3	**RASHODI POSLOVANJA**	**352.500,00**
	31	***RASHODI ZA ZAPOSLENE***	***163.350,00***
	311	Plaće	141.900,00
1	311	1 Plaće za zaposlene	141.900,00
	312	Ostali rashodi za zaposlene	3.000,00
2	312	1 Ostali rashodi za zaposlene	3.000,00
	313	Doprinosi na plaće	24.450,00
3	313	2 Dopinosi za zdravstveno osiguranje	22.000,00
4	313	3 Doprinosi za zapošljavanje	2.450,00
	32	***MATERIJALNI RASHODI***	***181.950,00***
	321	Naknade troškova zaposlenima	13.440,00
5	321	1 Službena putovanja	**6.000,00**
6	321	2 Naknade za prijevoz na posao i s posla	6.440,00
7	321	3 Stručno usavršavanje zaposlenika	1.000,00
	322	Rashodi za materijal i energiju	5.000,00
8	322	Uredski materijal i ostali materijalni 1 rashodi	4.000,00
9	322	5 Sitni inventar	1.000,00
	323	Rashodi za usluge	81.000,00
10	323	1 Usluge telefona, pošte i prijevoza	11.000,00
11	323	Usluge tekućeg i investicijskog 2 održavanja	2.000,00
12	323	Usluge promidžbe i informiranja - 3 oglasi	1.000,00
13	323	7 Intelektualne i osobne usluge	65.000,00
14	323	9 Ostale usluge	2.000,00
	329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	82.510,00
15	329	1 Naknade za rad upravnog vijeća	47.900,00
16	329	3 Reprezentacija	5.000,00
17	329	4 Članarine	1.000,00

18	329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja (zaštita)	28.610,00
	34	*FINANCIJSKI RASHODI*	*1.200,00*
	343	Ostali financijski rashodi	1.200,00
19	343	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	1.200,00
	4	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	48.000,00
	42	*RASHODI ZA NABAVU PROIZVEDENE DUGOTRAJNE IMOVINE*	*48.000,00*
	422	Postrojenja i oprema	48.000,00
20	422	Uredska oprema i namještaj	48.000,00
		UKUPNO RASHODI	400.500,00

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-16
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Zadar za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.
2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipoec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-21
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Biograd na moru za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.
2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-18
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Benkovac za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.
2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-17
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Pag za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.
2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-19
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Gračac za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.

2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-20
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Doma zdravlja Obrovac za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.

2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-14
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Ljekarne Zadar za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.

2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-12
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Psihijatrijske bolnice Ugljan za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.
2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-13
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Specijalne bolnice za ortopediju Biograd na moru za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.

2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-11
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine,
d o n o s i

Z A K L J U Č A K

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Opće bolnice Zadar za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.
2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-01/03-01/15
Ur.broj: 2198/1-03-03-15
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. i 37. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine,
d o n o s i

Z A K L J U Č A K

1. Prihvaća se Izvješće o radu i financijskom poslovanju Zavoda za javno zdravstvo Zadar za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.

2. Traži se od Upravnog vijeća i ravnatelja ustanove da rashode ustanove usklade s prihodima.

3. Daje se preporuka da ustanova otpiše svoja potraživanja prema Općoj bolnici Zadar i Specijalnoj bolnici za ortopediju Biograd na moru do 31. 01. 2002. godine, sukladno Zaključku Vlade RH od kolovoza 2002. godine.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 403-01/02-01/06
Ur.broj: 2198/1-03-03-19
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Na temelju članka 31. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj 23. rujna 2003. godine d o n o s i

Z A K L J U Č A K

Prihvaća se Izvješće o realizaciji Programa kreditiranja razvitka poljoprivrede za 2002. godinu, provedenog u 2003. godini.

PREDSJEDNIK
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-09/03-01/01
Ur. broj: 2198/1-03-03-6
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine,
d o n o s i

Z A K L J U Č A K

Daje se suglasnost na Statutarnu odluku o Izmjenama i dopunama Statuta Zavoda za javno zdravstvo Zadar.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

Zavod za javno zdravstvo
ZADAR
UPRAVNO VIJEĆE

Broj: 02-1-233/03
Zadar, 5. rujna 2003. godine

Na temelju članka 8. i 41. Statuta, Upravno vijeće Zavoda za javno zdravstva Zadar na 8. sjednici od 2. rujna 2003. godine donosi sljedeću:

STATUTARNU ODLUKU
o izmjeni i dopuni Statuta Zavoda za javno zdravstvo

Članak 1.

U Statutu Zavoda za javno zdravstva od 30. travnja 2002. godine članak 7. se dopunjuje sljedećim alinejama:

- prikuplja, kontrolira i analizira statistička izvješća iz područja zdravstva, uključujući bolesti ovisnosti, na razini područne (regionalne) samouprave za potrebe Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo,
- analizira epidemiološko stanje, planira, predlaže i sudjeluje u provođenju mjera i aktivnosti za sprječavanje, rano otkrivanje i suzbijanje bolesti ovisnosti,
- surađuje sa zdravstvenim i drugim ustanovama i zdravstvenim radnicima u provedbi dijagnostike i liječenja bolesti ovisnosti te rehabilitacije i društvene integracije ovisnika,
- sudjeluje u planiranju, predlaganju i provođenju mjera za sprječavanje, rano otkrivanje i suzbijanje kroničnih masovnih bolesti uključujući bolest ovisnosti.

Članak 2.

Članak 23. Statuta dopunjuje se sljedećim alinejama:

- ravnatelj raspolaže samostalno iznosom do 200.000,00 kn, uz suglasnost Upravnog vijeća do 1.000.000,00 kn, a uz suglasnost osnivača preko 1.000.000,00 kn.

Članak 3.

Članak 13. Statuta mijenja se i glasi:

- Zavodom upravlja Upravno vijeće.
- Upravno vijeće ima 5 članova i čine ga predstavnici:

Zadarske županije 3 člana (predsjednik i 2 člana);
radnik Zavoda 2 člana

Članove Upravnog vijeća iz Županije imenuje osnivač na prijedlog pročelnika ureda upravnog tijela Županije.
Jednog člana Upravnog vijeća od radnika ustanove imenuje radničko vijeće Zavoda, a jednog člana Stručno vijeće Zavoda iz redova radnika ustanove s visokom stručnom spremom.

Članak 23. alineja 9. Statuta mijenja se i glasi:

- podnosi pismena izvješća Upravnom vijeću, a najmanje jednom tromjesečno.

Članak 28. Statuta mijenja se i glasi:

- Ravnatelj Zavoda se imenuje na temelju javnog natječaja. Odluku o imenovanju i razrješenju ravnatelja donosi Upravno vijeće.

Članak 4.

Ova Statutarna odluka stupa na snagu danom objave u Službenom glasniku Zadarske županije.

Predsjednik Upravnog vijeća
Mirjana Brnadić, dipl.ing.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 510-03/03-01/08
Ur. broj: 2198/1-03-03-6
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Na temelju Pravilnika o uvjetima za davanje u zakup zdravstvenih ustanova primarne zdravstvene zaštite i lječilišta ("Narodne novine", broj: 6/96., 29/97., 1/98., 45/99., 121/99., 112/00., 87/02., 150/02. i 7/03.).), te članka 31. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.) Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine,
d o n o s i

Z A K L J U Č A K

Daje se suglasnost na Odluku o dopuni Programa zakupa dijelova Doma zdravlja Zadar

PREDSJEDNIK
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 612-01/03-01/50
Ur. broj: 2198/1-03-03-3
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 31. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), te članka 24. Statuta Kazališta lutaka Zadar, Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine, d o n o s i

Z A K LJ U Č A K
o davanju suglasnosti za sklapanje Ugovora o gradnji

Daje se suglasnost Kazalištu lutaka Zadar za sklapanje Ugovora o gradnji – Dogradnja i dovršetak postojeće zgrade, izgradnja nove zgrade i sanacija i rekonstrukcija zida – sa poduzećem «DUCA» iz Zadra.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl. oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 550-01/03-01/24
Ur. broj: 2198/1-03-03-6
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 38. st. 5. Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine" broj: 73/97., 27/01., 59/01., 82/01. i 103/03.) te članka 31. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj: 3/02.), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici održanoj dana 23. rujna 2003. godine,
d o n o s i

O D L U K U
o visini pomoći za podmirenje troškova ogrijeva 2003.godini

Članak 1.

Utvrđuje se visina pomoći za podmirenje troškova ogrjeva samcu ili obitelji koji se griju na drva u iznosu od 880,00 kn za 2003. godinu.

Članak 2.

Sredstva iz članka 1. ove Odluke osigurat će se u razdjelu – 0400 Proračuna Zadarske županije, pozicija 372 – pomoć za ogrjev, a doznačiti će se jedinicama lokalne samouprave prema broju dostavljenih zahtjeva.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl.oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 402-08/03-01/05
Ur. broj: 2198/1-03-03-2
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 15. stavka 5. i 7. Zakona o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2003. godinu ("Narodne novine" broj 154/02) te članka 31. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 3/02) Županijsko poglavarstvo na 31. sjednici održanoj 23. rujna 2003.godine, d o n o s i

O D L U K U

Članak 1.

Sredstva tekuće pomoći jedinicama lokalne samouprave raspodjeljuju se za financiranje kapitalnih projekata sljedećim jedinicama lokalne samouprave:

Općina Ražanac 500.000 kn
(dovršetak vodovodizacije Općine Ražanac i ceste Jovići)
Općina Starigrad 64.000 kn (vodosprema eline)
Grad Benkovac 200.000 kn(izgradnja kolektora)
Grad Obrovac 100.000 kn (izgradnja kolektora)
Općina Gračac 130.000 kn (izrada detaljnog plana)
Općina Jasenice 100.000kn (sanacija rive u Maslenici)
Općina Lišane Ostovičke 150.000 kn
(izvedbeni projekt općinske zgrade)
Općina Novigrad 100.000 kn (općinska zgrada)
Općina Polača 100.000kn
(sanacijavodoopskrbnog podsustava)
Općina Poličnik 100.000 kn
(vodoopskrba Gornji Poličnik-Rupalj)
Općina Posedarje 123.000 kn
(ceste prema Kneževićima)
Općina Stankovci 150.000 kn (općinska zgrada)
Općina Škabrnja 80.000 kn(vodoistražni radovi)
Općina Zemunik Donji 150.000 kn (izrada projek. dokum. za vodovodizaciju naselja Zemunik Gornji)

Članak 2.

Za isplatu sredstava iz Članka 1. ove Odluke teretiti pozicije 40-Tekuće pomoći unutar opće države i 334-Izdaci za infrastrukturne i razvojne projekte i programe.

Članak 3.

Danom stupanja na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o raspodjeli sredstava tekuće pomoći, od 25. ožujka 2003. godine (Službeni glasnik Zadarske županije 5/03).

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl.oec.

ŽUPANIJSKO POGLAVARSTVO

Klasa: 402-08/03-01/04
Ur. broj: 2198/1-03-03-2
Zadar, 23. rujna 2003. godine

Temeljem članka 46. stavka 1. Zakona o proračunu («Narodne novine», broj 96/03) i članka 12. Odluke o izvršavanju proračuna Zadarske županije za 2003. godinu, («Službeni glasnik Zadarske županije», broj 15/02), Županijsko poglavarstvo Zadarske županije na 31. sjednici, održanoj 23. rujna 2003. godine,
d o n o s i

Z A K L J U Č A K
o rasporedu sredstava Tekuće zalihe proračuna

Zajednici tehničke kulture Zadar, za posao prikupljanja vlasničke dokumentacije zgrada osnovnih škola, odobravaju se sredstva u iznosu od

400,00 Kn po svakoj zgradi škole

Sredstva uplatiti na žiro-račun Zajednice tehničke kulture Zadar, broj 2407000-1100043256.

Za odobrena sredstva teretiti poziciju 14 – Nepredviđeni rashodi do visine proračunske pričuve, Proračun Zadarske županije za 2003. godinu.

PREDSJEDNIK:
Šime Prtenjača, dipl.oec.

AKTI ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 021-01/03-01/20
Urbroj: 2198/1-02-03-1
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Temeljem članka 34. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ("Narodne novine" broj 33/01 i 60/01), članka 14. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02) i članka 10. Poslovnika Županijske skupštine Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 06/02), Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici održanoj 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

O D L U K U
o izboru potpredsjednika Županijske skupštine

ROLE DOKOZA bira se za potpredsjednika Županijske skupštine Zadarske županije danom donošenja odluke.

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš, dipl. iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 023-05/03-01/05
Urbroj: 2198/1-02-03-3
Zadar, 10. listopada 2003.godine

Na temelju članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02), Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici održanoj dana 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

Z A K L J U Č A K

Prihvaća se Izvješće o radu Županijske samouprave za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš, dipl. iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 350-01/03-01/12
Urbroj: 2198/1-02-03-3
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Temeljem članka 10. Zakona o prostornom uređenju ("Narodne novine" broj 30/94, 68/98., 61/00 i 32/02) i članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije", broj 03/02.), Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici, održanoj 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

Z A K L J U Č A K

Prihvaća se Izvješće o stanju u prostoru Zadarske županije.

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš dipl.iur.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU ZADARSKE ŽUPANIJE 2003

Predgovor

Sukladno članku 10. stavak 2. Zakona o prostornom uređenju (NN br. 30/94, 68/98, 61/00 i 32/02.) za područje Županije izrađuje se dvogodišnje izvješće o stanju u prostoru koje sadrži analizu provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata, ocjenu provedenih mjera i njihove učinkovitosti na svrhovito gospodarenje prostorom, na zaštitu vrijednosti prostora i okoliša, te druge elemente od važnosti za prostor.
Temeljem spomenutog Izvješća o stanju u prostoru izrađuje se dvogodišnji program za unapređenje stanja u prostoru Županije (članak 11. Zakona o prostornom uređenju).

Uvod

I. Značenje Izvješća o stanju u prostoru

Opće napomene

Prostorno planiranje kao neodvojiv dio ukupne strategije razvoja zemlje važan je čimbenik razvoja i njezinih područnih cjelina – županija. Sintetizirajući ekološka promišljanja o prostoru sa socijalnim i gospodarskim zahtjevima prostorno bi planiranje trebalo doprinijeti održivom razvoju te stvaranju preduvjeta za eurointegracijske procese.
U cilju verifikacije prostorno-planerskih strateških opredjeljenja na županijskoj razini potrebno je provoditi izvještavanje o stanju u prostoru za što se Zakonom o prostornom uređenju uvjetuje izrada dvaju dokumenata: Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru (u daljem tekstu: Izvješće i Program). Zadaća je Izvješća da prezentira instrumente prostornog planiranja, te učinkovitost mjera poduzetih od nadležnih tijela tijekom razdoblja na kojoj se referira, ali i podastre projekciju prostorno-razvojnih trendova temeljenih na postojećim uvjetima. Program mjera je drugi, operativni, dio jedinstvenog dokumenta.
Izvješćem se:
- definiraju rezultati izrade PPŽ-a u odnosu na Strategiju RH i Program prostornog uređenja RH
- ocjenjuje učinkovitost planskim mjera za unapređenje stanja u prostoru
- prezentiraju opredjeljenje o smjernicama prostornog razvoja Županije
- ističe uloga gradova i potreba njihove suradnje u okviru područne urbane mreže
- potiče rasprava u stručnoj javnosti o procesima i pojavama u prostoru
- sagledava odnos prema susjednim županijama
- promoviraju ciljevi europske regionalne prostorno-planerske politike

Izvješće posebno sadrži:
- analizu provođenja dokumenata prostornog uređenja
- ocjenu provedbenih mjera i njihove učinkovitosti za svrhovito gospodarenje prostorom, te zaštitu prostora i okoliša
- druge elemente od važnosti za prostor

Podaci u Izvješću u pravilu se odnose na stanje 2001. godine, osobito kada se temelje na Popisu stanovništva, domaćinstava i naselja. U pojedinim tematskim cjelinama uspoređuju se podaci s 1991. god., a za određene aktivnosti stanja podaci su aktualizirani s 2002. i 2003. god.

Načela prostornog uređenja

Temeljna načela koja se uvažavaju u prostorno-razvojnim procesima i u postupku planiranja prostora su:
- ravnomjerni, gospodarski, društveni i kulturni razvoj Županije uz njegovanje područnih prostornih osobitosti
- održivi razvoj i racionalno korištenje i zaštita prostora
- zaštita integralnih vrijednosti prostora, te zaštita i unapređenje stanja okoliša
- zaštita spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode
- osiguranje boljih životnih uvjeta

Osnovni koncept Izvješća

Glavna podloga za izradu Izvješća je PPŽ uz koji su razmatrani i drugi dokumenti – podloge različitih aktivnosti uređenja prostora. Pritom je prioritetna zadaća sagledavanje stanja i promjena u prostoru pod utjecajem različitih društvenih procesa poput demografskih kretanja, pritisaka pojedinih interesa na promjenu korištenja prostora, povećanje javnog interesa, prestrukturiranje gospodarstva i sl.

Kriteriji za vrednovanje stanja u prostoru mogu se podijeliti na funkcijska (broj i struktura stanovništva, razmještaj djelatnosti u sustavu središnjih naselja, vrste prometnih sustava...), fizička (količinsko vrednovanje) i morfološka (oblici i karakter struktura naselja, krajobrazna obilježja).
Izvješće prioritetno prikazuje utvrđene probleme u prostoru, prikazuje postojeća rješenja za poboljšanje stanja, te ukazuje na mogućnosti i usmjerenja budućeg prostornog razvoja.

Način i postupak izrade

Priprema izrade Izvješća i Programa obuhvaća
- pripremu obrade dokumentacije na razini gradova i općina
- pripremu baze podataka o stanju izrade prostornih planova gradova i općina
- pripremu grafičkih podloga
- pripremu i obradu statističkih podataka temeljem popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2001. god.
- stanje zaštite okoliša – korištenje prostora s bitnim pokazateljima za gradska naselja, strukturu korištenja prostora i obalnog područja

II. Polazišta za vrednovanje stanja u prostoru

Osnovna polazišta za daljnji razvoj uređivanja prostora su:
- politika policentričnog prostornog razvoja na razini gradova i općina
- disperzivne forme izgradnje pretežito obiteljskih kuća
- suburbane ekspanzije s natprosječnim gustoćama stanovništva
- demografsko i ekonomsko zaostajanje naselja u unutrašnjosti i ubrzani razvoj obalnih naselja u atraktivnim turističkim zonama
- depopulacija i fizičko propadanje naselja na pučinskim otocima
- kontinuirana nelegalna i bespravna izgradnja

III. Održivi razvoj – preduvjet kvalitete života

Prostorno-planska politika treba osigurati preduvjete prirodne koegzistencije gospodarskih, društvenih i ekoloških parametara. U strategiji prostornog planiranja održivi razvoj između ostalog znači:
- smanjivanje korištenja neobnovljivih resursa (zemljište, podzemne vode i poljoprivredno tlo)
- izbjegavanje nepovoljnih učinaka na okoliš (krajolik, habitati zaštićene vrste, vodonosna područja, morski okoliš i kulturna baština)
- razvoj mreža gradskih i seoskih naselja u cilju smanjivanja udaljenosti od mjesta rada, usluga, rekreacije i korištenja slobodnog vremena, te racionalnijeg korištenja postojećih i budućih investicija u javne službe i javni prijevoz
- doprinos razvoja socijalno integriranih zajednica u gradskim i seoskim naseljima
- poticanje korištenja javnog transporta
- ostvarivanje kvalitetne arhitekture prikladne mjerilu i kontekstu ambijenta

Novi modeli prostornog razvoja usmjeravaju se na:
- stabiliziranje ruralnih područja podržavanjem različitog i višefunkcionalnog poljodjelstva
- očuvanje prirodnog i kulturnog krajolika
- vrednovanje posebnosti područnih potencijala radi unapređenja gospodarstva ruralnih područja pri čemu manja gradska središta imaju posebnu važnost

IV. Opća obilježja

Položaj Zadarske županije

Zadarska županija površinom je jedna od većih (3.649,42 km^2 ili 6,45% površine države), te je jedna od najraznolikijih županija u Republici Hrvatskoj. Centralnim položajem na istočnoj obali Jadrana predstavlja dodirnu točku morske državne granice s Republikom Italijom, odnosno kopnenu s Bosansko-hercegovačkom federacijom, u pravcu SI-JZ. Dvjema županijama okružena je sa SZ: Ličko-senjskom i Primorsko-goranskom, a Šibensko-kninskom na JI. Geografski je položena tako da zahvaća visoko gorsko zaobalje i primorje povezujući važne dijelove Hrvatskog primorja i Središnje Hrvatske. Županiji pripada i oko 3.632,9 km^2 morske površine Jadrana (12% hrvatskog mora) koji od najstarijih vremena ima važno prometno i gospodarsko značenje u razvoju ovog prostora.

Geografski se posebno ističu niski Ravni kotari s fasadno položenom obalom zadarsko-biogradskog primorja tj. zadarskom urbanom regijom. Ispred obale položeni su brojni otoci zadarsko-biogradskog arhipelaga, od Kvarnerića do Murterskog mora. Između planina Velebita i Plješevice te niskih Kotara, položena su pobrđa i krške zaravni Bukovice i Like. Velebit dijeli i spaja primorski dio s gorskim i brdskim predjelima istočnog dijela ličko-krbavskog prostora s gornjim Pounjem. Plješevica i rijeka Una graničnici su ovog prostora sa susjednom Bosnom i Hercegovinom.
Zadarska županija najvećim dijelom se prostire u Južnoj Hrvatskoj ili Dalmaciji, a manjim dijelom u Gorskoj Hrvatskoj obuhvaćajući istočni dio ličko krbavskog prostora s Pounjem. Zauzima središnji dio primorja zemlje i danas prometno važan dio ličkog prostora (Gračac). Položaj na Jadranu vrlo je važan jer omogućuje laku povezanost s gotovo cijelim svijetom. Važnim je prometnicama Županija povezana s glavnim gradom Zagrebom, te Splitom, Rijekom i drugim važnim gradovima Hrvatske.

Teritorijalno administrativna podjela

U Zadarskoj županiji novim upravno-teritorijalnim uređenjem Republike Hrvatske od 1997. godine, ustrojeno je 6 gradova:

- Zadar
- Benkovac
- Biograd na Moru
- Nin
- Obrovac
- Pag

i 27 općina:

- Bibinje
- Galovac
- Gračac
- Jasenice
- Kali
- Kolan
- Kukljica
- Lišane Ostrovičke
- Novigrad
- Pakoštane
- Pašman
- Polača
- Poličnik
- Posedarje
- Povljana
- Preko
- Privlaka
- Ražanac
- Sali
- Stankovci
- Starigrad
- Sukošan
- Sveti Filip i Jakov
- Škabrnje
- Tkon
- Vir
- Zemunik Donji,

ukupno 33 jedinice lokalne samouprave. U sastavu gradova nalazi se 87 naselja, a u sastavu općina 134, što je ukupno 221 naselje u Županiji. Grad Zadar, središte županije i peti grad po veličini u Hrvatskoj, najvažniji je centar, a gradovi Biograd na Moru, Benkovac, Pag, Nin i Obrovac također imaju veliko značenje. Manja naselja gradskog tipa su još Preko i Novigrad. Osim za matičnu županiju, Zadar ima veliko značenje i za dijelove susjednih županija, tj. Ličko-senjske, Šibensko-kninske i Primorsko-goranske.

1. Prostorne strukture

1.1. Prostorne kategorije

Gradska i ostala naselja

U prostornoj strukturi gradova Hrvatske, Zadar spada među veća gradska naselja, s više od 50.000 stanovnika, ali prema gravitacijskom području i stupnju centraliteta, Zadar se izdvaja iz navedene skupine i ubraja u kategoriju makroregionalnih središta sa Splitom, Rijekom, Osijekom i Zagrebom.
Preostalih 5 gradova (Benkovac, Biograd na Moru, Nin, Obrovac i Pag) spadaju u kategorije naselja s 2.000 – 5.000, odnosno 5.000 – 10.000 stanovnika.
Struktura naselja izrazito je formirana i gušća u užem obalnom području, dok ostali prostor obilježavaju brojna vrlo mala i raštrkana naselja. Takav razmještaj, jedan je od bitnih činitelja u neravnomjernosti razvoja.
Centralno-mjesne funkcije obavljaju 14 naselja relativno dobro disperzirana u prostoru Županije, međutim razina centralno-mjesnih funkcija u većini tih naselja je nedovoljna, pa bi ih u tom smislu trebalo značajnije poticati. Koncentracija stanovništva u centralnim naseljima također je relativno velika, no to se može zahvaliti samo velikoj koncentraciji stanovništva u Zadru.
Pitanje centralnih naselja na otocima također je vrlo složeno. U povijesti se, osim Paga, nije razvio veći grad. Veća naselja su Sali, Preko, Veli Iž, Pašman koja nemaju sve centralno mjesne funkcije, te se koristi grad Zadar. To nije

samo pitanje prometne povezanosti, već i pitanje brojnih drugih prirodno-geografskih, gospodarskih, povijesnih, tradicionalnih i drugih činitelja. Zadrsko otočje predstavlja – urboarhipelag, na kojem život funkcionira jedino uz pomoć grada.

TABELA 1: BROJ STANOVNIKA U CENTRALNIM I OSTALIM NASELJIMA

Naselje	Broj stanovnika						Sveukupno broj stanovnika	
	> 50.000		5.000-50.000		< 5.000			
	1991. g.	2001. g.	1991. g.	2001. g.	1991. g.	2001. g.	1991. g.	2001. g.
Zadar	76.343	72.718					76.343	72.718
Biograd na M.			5.315	5.259			5.315	5.259
Nin					1.692	1.265	1.692	1.265
Kali					2.245	1.731	2.245	1.731
Preko					1.759	1.351	1.759	1.351
Sali					1.190	769	1.190	769
Pag					2.421	2.701	2.421	2.701
Benkovac					3.776	2.622	3.776	2.622
Polača					2.825	1.117	2.825	1.117
Stankovci					955	740	955	740
Posedarje					1.355	1.286	1.355	1.286
Ražanac					1.039	1.002	1.039	1.002
Starigrad					1.159	1.100	1.159	1.100
Novigrad					2.920	542	2.920	542
Obrovac					1.660	1.055	1.660	1.055
Gračac					4.101	2.689	4.101	2.689
Ukupno centralna naselja	**76.343**	**72.718**	**5.315**	**5.259**	**29.097**	**19.970**	**110.755**	**97.947**
Ostala naselja							103.859	64.098
Sveukupno							**214.614**	**162.045**

Izvor: Prostorni plan Zadarske županije (podaci za 1991.), Odsjek za statistiku Zadar (podaci za 2001.)

1.2. Ruralna područja

Seoska područja u pravilu čine područja izrazito slabog demografskog potencijala i obilježja izumiranja, (izdvojena na temelju kriterija gustoće naseljenosti i čine područja s manje od 60 stanovnika/km^2).
Sela su još uvijek najbrojnija skupina naselja koja zauzimaju najveći dio površine naseljenog teritorija Županije.
Iz Popisa 2001. godine evidentno je da će udio seoske populacije u ukupnom broju stanovnika i dalje padati. S druge strane broj seoskih naselja približno je isti proteklih pedeset godina, iako se ukupni broj seoskog stanovništva u istom razdoblju smanjio. Porast stanovništva bilježe uglavnom naselja u blizini većih središta i duž jadranske obale, dok je najsnažnija depopulacija zahvatila područja koja su ostala izvan suvremenih razvojnih tokova s nedovoljnom i zastarjelom infrastrukturom, posebno u brdskim područjima.
Uz depopulaciju vrijednih agrarnih prostora, problem predstavlja i usitnjenost posjeda, te degradacija malih seoskih gospodarstava, što je opća pojava u prostoru. Stoga je usmjeravana revitalizacija seoskih područja bila jedna od važnijih planerskih preporuka Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske. Iz tog razloga nameće se potreba za detaljniju razradu s integralnim pristupom kompleksnom vrednovanju prostora za njegovo korištenje i zaštitu, kroz oblikovanje preciznih kriterija za uređivanje seoskih naselja konkretnog područja, s povećanjem stambenih, komunalnih i drugih standarda, te intenziviranjem sređivanja i ažuriranja evidencije o zemljištu.

1.3. Prometni koridori

Područjem Zadarske županije prolazi nacionalni koridor koji se proteže od granice Republike Slovenije, preko Pule, Rijeke, Gospića, Zadra, Šibenika, Splita, Makarske, Ploča, Dubrovnika do granice sa Srbijom i Crnom Gorom a sadrži cestovni, željeznički, pomorski, riječni, zračni, cjevovodni, elektroenergetski i TT promet. Taj nacionalni

koridor je predložen, prema prijedlogu okvira Pakta o stabilnosti, kao novi europski koridor – Jadransko jonski pravac.
U odnosu na prostorne koridore urbano-infrastrukturnih sustava, Županija pripada Jadranskom koridoru površine 9.000 km^2, a državnog je značenja.

TABELA 2: TRANSPORTNE POVRŠINE

Cestovni promet	**Građevinska duljina(km)**	**Građevinska širina(m)**	**Površina(ha)**
državne ceste	570,35	12,0	6844,20
Autoceste	34,00	25,0	850,00
županijske ceste	488,30	10,0	4883,00
lokalne ceste	614,25	8,5	5221,25
javne ceste ukupno	1696,30		177981,70
Željeznički promet	**Građevinska duljina km/broj**	**Građevinska širina m/ha**	**Površina(ha)**
1-kolosječne	101,5	4,5	456,75
željezničke postaje	8,0	15,0	120,00
ostala služb. mjesta i uređaji			15,00
Ukupno			591,75
Pomorski promet	**Broj luka**	**Jedinična površina ha**	**Površina ha**
luke osob. gosp. interesa za RH	1	300	300
luke županijskog značaja	9	90	810
luke lokalnog značaja	58	30	1740
luke za javni promet ukupno	68		2850
Zračni promet	**Broj luka**	**Jedinična površina ha**	**Površina ha**
zračne luke ICO/an 14	1	100,0	100,0
zrač. luka posebne namjene	1	680,1	680,1
zračne luke ukupno		780,1	780,1

Energetski sustav	**Duljina koridora km**	**Širina koridora m**	**Površina koridora ha**
dalekovodi 400 kV	12,59	200	2518,0
dalekovodi 200 kv	17,78	120	2133,6
dalekovodi 100 kV	309,73	100	30973,0
energetska mreža ukupno	340,10		35624,6

U Županiji transportne površine izvan naselja zauzimaju 1,57% kopnenog djela teritorija odnosno 355,32 m^2 po stanovniku. Od navedenog udjela, 0,48% odnosi se na površine za cestovni promet, a 0,99% na prometne površine ukupno. Pritom gustoća cestovne mreže iznosi 46,8 km/100km^2 teritorija, a 10,47 km duljine javnih cesta odnosi se na 1000 stanovnika.

1.4. Sustav središnjih naselja

Koncept gospodarskoga razvitka Zadarske županije treba sustavno težiti uvođenju Zadra u krug primarnih razvojnih središta, što mu prema značenju i veličini prostora pripada, jer u mreži velikih gradova na prostoru trokuta Zagreb-Rijeka-Split nema većega razvojnog središta od Zadra.
U sustavu središnjih naselja, teži se razvoju Biograda na Moru i Benkovca, kao manjih središta, radi postizanja uravnoteženog sustava na razini Županije.
Općinsko središte Gračac, trebalo bi se transformirati u gradsko središte obzirom na njegov geostrateški položaj u prostoru Županije i Države.
Ostalim gradovima Županije (Pag, Nin, Obrovac), potrebno je osigurati stupanj održivog razvoja koji im omogućava obavljanje funkcija centralnih mjesta gravitacijskog područja.

Ovakav koncept sustava središnjih naselja temelji se na utvrđenom vrijednosnom sustavu i načinu vrednovanja, vezanom uz standardnu podjelu funkcija kroz sektorsku politiku.

TABELA 3: SUSTAV SREDIŠNJIH NASELJA ZADARSKE ŽUPANIJE

Središte Županije	Središte prostorno razvojne cjeline	Središte grada/općine	Broj naselja
ZADAR	Zadar	Zadar	15
		Nin	5
		Sukošan	3
		Bibinje	1
		Zemunik	3
		Privlaka	1
		Vir	1
		Galovac	1
		Poličnik	8
		Preko	8
		Kali	1
		Kukljica	1
		Sali	11
	Biograd na Moru	Biograd na Moru	1
		Sv. Filip i Jakov	6
		Pakoštane	4
		Pašman	7
		Tkon	1
	Benkovac	Benkovac	36
		Stankovci	7
Središte Županije	**Središte prostorno razvojne cjeline**	**Središte grada/općine**	**Broj naselja**
ZADAR	Polača	Polača	4
		Škabrnja	2
		Lišane Ostrovičke	3
	Starigrad	Starigrad	3
		Jasenice	2
	Novigrad	Novigrad	3
	Posedarje	Posedarje	5
		Ražanac	6
	Pag	Pag	13
		Povljana	1
		Kolan	1
	Obrovac	Obrovac	12
	Gračac	Gračac	38

Izvor: Prostorni plan Zadarske županije, 2001.

1.5. Struktura korištenja zemljišta

Na području Ravnih kotara nalazi se oko 30% ukupnih poljoprivrednih površina Dalmacije, što iznosi preko 11% od ukupnih poljoprivrednih površina Republike Hrvatske. U Upisnik poljoprivrednih gospodarstava upisano je 3.965 seoskih domaćinstava, tj oko 16.000 stanovnika ili cca 10% stanovnika Županije.

Od prirodnih preduvjeta posebno treba istaknuti značajne obradive površine, povoljnu mediteransku klimu, vodene resurse, povoljnu geografsku i tržišnu lokaciju, te razvijene cestovne, morske i zračne prometnice.
Za vrijeme domovinskog rata nanesene su ogromne štete poljodjelskoj proizvodnji Zadarske županije, uništavanjem poljoprivrednih kultura, nasada, mehanizacije, razaranjem industrijskih, skladišnih i ostalih infrastrukturnih objekata. Potrebni su ogromni napori, ljudski, materijalni, financijski i stručni, za revitalizaciju poljodjelske proizvodnje i ponovnu izgradnju.

TABELA 4: KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA PO KATEGORIJAMA

Kategorija korištenja zemljišta	Površina (ha)
Žitarice	4.529
Krumpir	5.705
Sušeno mahunasto povrće	13
Krmno bilje	1.371
Ostalo povrće	4.667
Ugari (odmor tla)	528
Rasadnici	10
Površine pod cvijećem	14
Neobrađene oranice i vrtovi	6.655
I ORANICE I VRTOVI - ukupno	**23.492**
II VOĆNJACI - ukupno	**2.336**
MASLINICI	2.643
VINOGRADI	4.038
LIVADE	10.238
PAŠNJACI	183.718
III OSTALE POLJOPRIVREDNE POVRŠINE - ukupno	**200.637**
TRŠČACI I BARE	3.476
ŠUMSKO ZEMLJIŠTE	113.559
NEPLODNO ZEMLJIŠTE	19.473
IV NEPOLJOPRIVREDNE POVRŠINE - ukupno	**136.508**
UKUPNA POVRŠINA (I+II+III+IV)	**362.973**

Izvor: Odsjek za statistiku Zadar, 2002.

1.6. Prostorna povezanost

Oblik kopna i teritorijalnog mora, kao i gospodarstvo Zadarske županije uvjetuju način, oblik i gustoću povezanosti naselja. Ta uvjetovanost upućuje na moguću podjelu prostora Županije u osnovna prometna područja s karakterističnim uvjetima i to:

- otočno,
- priobalno i
- ravnokotarsko-bukovačko.

Cestovna povezanost Županije s ostalim dijelovima Hrvatske, tek će se u novije vrijeme moći ocijeniti zadovoljavajućom, tj. nakon cjelovite izgradnje Jadranske autoceste i brzih spojnih cesta od čvora Zadar 1 i Zadar 2 do luke Gaženice.
Željeznički promet gotovo i ne postoji, ne samo unutar Županije, nego i prema ostalim dijelovima Republike Hrvatske.
Od redovnih zračnih linija, postoji jedna linija dnevno za Zagreb i natrag.
Prometna povezanost unutar otoka, otoka međusobno i otoka s kopnom je loša, osim s Ugljanom i Pašmanom, dok povezanost priobalja i ravnokotarsko-bukovačkog područja, može zadovoljiti svakodnevne potrebe. Dužobalna

plovidba je loša. Ne povezuje redovnim linijama niti veće gradove na istočnoj obali Jadrana, a neprestano se ističe potreba za većim brojem linija prema Italiji. Stanje će se bitno popraviti nakon izgradnje trajektnog terminala u Gaženici.

Pokrivenost TT mrežom zadovoljava potrebe stanovništva i u najzabitijim dijelovima Županije.

Cjevovodni promet ne postoji, ali je u planu plinifikacija.

2. Stanje prostornih problema, interesa i konflikata

2.1. Stanovništvo

Broj stanovnika

Zadarska županija ima 162.045 stanovnika (od toga 79.641 muškaraca i 82.404 žena), što čini 3,65% stanovništva RH.

Gustoća naseljenosti

Broj i gustoća stanovnika po gradovima i općinama Zadarske županije razvidan je iz sljedeće tabele:

TABELA 5: TERITORIJALNI RASPORED STANOVNIŠTVA PREMA GUSTOĆI (USPOREDBA 1991. I 2001.)

	Broj stanovnika 1991.	Gustoća st/km² 1991.	Broj stanovnika 2001.	Gustoća st/km² 2001.	Povećanje / smanjenje INDEX
Grad					
Benkovac	26.255	51	9.786	17	33
Biograd	5.315	144	5.259	142	98
Nin	6.055	69	4.603	58	76
Obrovac	9.069	26	3.387	10	37
Pag	4.116	25	4.350	27	105
Zadar	80.355	414	72.718	379	90
Općina					
Bibinje	3.777	289	3.923	304	103
Galovac	1.426	153	1.190	126	83
Gračac	11.167	12	3.923	4	35
Jasenice	1.800	15	1.329	11	73
Kali	2.245	241	1.731	184	77
Kukljica	868	124	650	96	74
Lišane Ostrovičke	1.636	33	764	15	46
Novigrad	2.920	57	2.368	46	81
Pakoštane	4.398	53	3.884	48	88
Pašman	2.597	54	2.004	41	77
Polača	2.825	92	1.434	48	50
Poličnik	5.834	71	4.664	57	79
Posedarje	4.264	55	3.513	45	82
Povljana	678	18	713	18	105
Preko	4.613	83	3.871	70	83
Privlaka	2.988	268	2.199	193	73
Ražanac	3.805	55	3.107	45	81
Sali	2.932	24	1.820	14	62
Stankovci	2.998	38	2.088	31	69
Starigrad	2.097	12	1.893	11	90
Sukošan	4.363	78	4.402	78	100
Sveti Filip i Jakov	4.599	97	4.482	93	97
Škabrnje	2.350	102	1.772	79	75
Tkon	752	51	707	49	94
Vir	860	38	1.608	73	186
Zemunik Donji	4.657	85	1.903	35	40

Županija	**214.614**	**59**	**162.045**	**44**	**75**
Hrvatska	**4.784.265**		**4.437.460**		**92**

Izvor: Mjesečno statističko izviješće tekućih gospodarskih kretanja Ureda državne uprave Zad. Županije; mj. svibanj 2002 + Državni zavod za statistiku – podaci za 2001. god.

Prema podacima iz Popisa 2001, gustoća naseljenosti u Zadarskoj županiji iznosi 44 stan/km^2, što je daleko ispod prosjeka RH (78,5 stan/km^2).
Prostor je neravnomjerno naseljen, od vrlo rijetko naseljenih područja (Bukovica, otoci i brdsko-planinski prostori), do gusto naseljene obale.

TABELA 6: PODACI O POVRŠINI, STANOVNICIMA I GUSTOĆI NASELJENOSTI 2001. GOD. U ODNOSU NA PROBLEMSKA PODRUČJA

Područje	Površina (km^2)	Popis stanovništva 2001.	Gustoća naseljenosti 2001. (stan/km^2)
Obalno	487,13	100.129	205
Otočno	605,66	19.230	32
Kontinentalno granično	163,92	642	4
Kontinentalno	2.385,20	42044	18
Županija	**3.641,91**	**162.045**	**44**

Izvor: PPŽ, 2001. i Popis 2001.

Prirodni priraštaj

Prirodni prirast stanovnika je 1,0 ‰. Ističemo da je Zadarska županija jedna od rijetkih u Hrvatskoj koja ima pozitivan prirodni prirast stanovnika (iako mali).
Prema tipovima kretanja stanovništva, spada u tip E3, odnosno, tip izrazite depopulacije, kojeg obilježava pozitivno prirodno kretanje, negativno kretanje ustanovljeno popisom i stopa prirodnog kretanja manja je od stope popisom ustanovljenog (smanjenja).

Procjena broja stanovnika

Procjena broja stanovnika temelji se na ukupnom demografskom stanju i strukturi stanovništva kao i dosadašnjem socio-gospodarskom razvoju. Zbog navedenih razloga, pri izračunavanju su se koristile sljedeće metode:

- matematička (u obzir su uzete dosadašnje stope kretanja);
- prognoza - planirani broj stanovnika prema projekciji i planiranim elementima u prostoru;
- procjena - planirani broj stanovnika prema dosadašnjem kretanju i pretpostavkama budućih promjena.

S obzirom da je stopa u razdoblju 1991-2001. iznosila –2,64%, izračunata projekcija za 2015. godinu iznosi 113.949. Obzirom na značajna migracijska kretanja tijekom Domovinskog rata, bilo bi realnije uzeti stopu iz razdoblja 1981-1991 koja je iznosila 0,67%. Temeljem nje dolazimo do projekcije broja stanovnika za 2015. godinu koja iznosi 181.118.

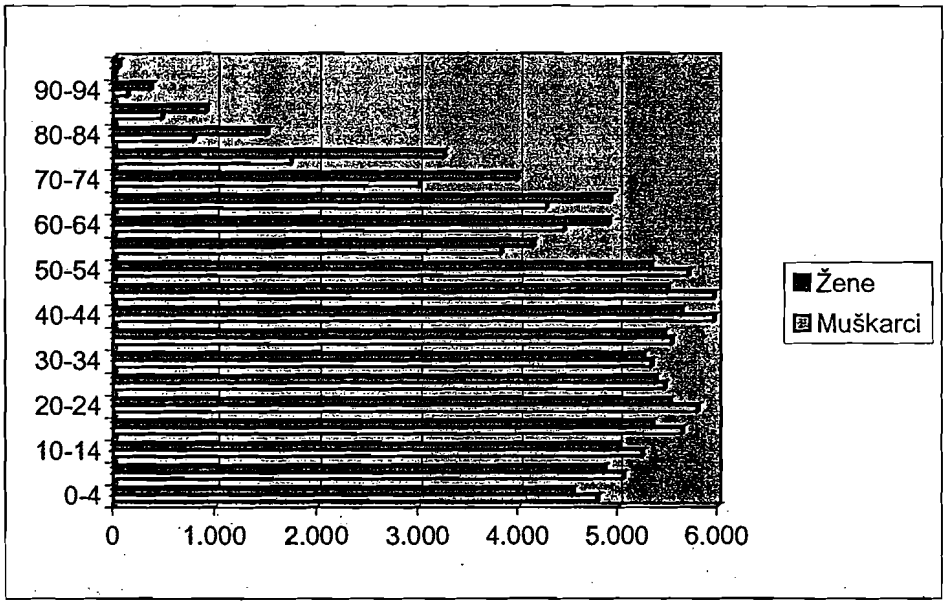
Dobno-spolna struktura stanovništva

TABELA 7: STANOVNIŠTVO PREMA SPOLU I STAROSTI U ZADARSKOJ ŽUPANIJI PREMA POPISU 2001.

Starost	Ukupno	Muškarci	Žene
0-4	9.320	4.784	4536
5-9	9.909	5.050	4859
10-14	10.267	5.245	5.002
15-19	10.980	5.640	5.340
20-24	11.319	5.797	5.522
25-29	10.839	5.465	5.374
30-34	10.586	5.333	5.253
35-39	10.998	5.536	5.462
40-44	11.598	5.961	5.637
45-49	11.461	5.961	5.500
50-54	11.031	5.703	5.328

55-59	7.976	3.826	4.150
Starost	**Ukupno**	**Muškarci**	**Žene**
60-64	9.360	4.454	4.906
65-69	9.204	4.281	4.923
70-74	7.007	3.016	3.991
75-79	4.993	1.737	3.256
80-84	2.285	785	1.500
85-89	1.381	471	910
90-94	492	135	357
95 i više	68	17	51
Nepoznato	971	444	527
Ukupno	**162.045**	**79.641**	**82.404**

Izvor: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Prema tipu strukture po dobi, stanovništvo Zadarske županije spada u zrelo ili stacionarno. Ukupno ima više žena nego muškaraca. Iz grafikona je uočljivo da do 55-te godine života dominiraju muškarci, a iznad te životne dobi žene.

Aktivitet stanovništva

Prema raspoloživim podacima za 2001. godinu, stopa nezaposlenosti iznosila je 15,7%. Stopa zaposlenosti u Zadarskoj županiji je bila 43,8%, dakle, niža nego u Hrvatskoj gdje je iznosila 50,9%. Međutim, raspoloživi podaci ne odaju stvarno stanje zaposlenosti tj. nezaposlenosti, jer ne postoji mehanizam koji bi sprječavao razvoj sive ekonomije. Naime, nisu poznati podaci o broju "nezaposlenih" koji, u stvari rade, ali nisu evidentirani kao zaposleni i samim time ne postoje kao porezni obveznici.
Osim visoke stope nezaposlenosti, problem je nedostatak kvalificirane, i općenito radne snage u zaobalju, unutrašnjosti i na otocima, a izražena je i disproporcija između obrazovanja i potražnje na tržištu rada.
Među problemima pri zapošljavanju, ističe se skupina niskokvalificirane radne snage.

Migracije

Zone dnevnih migracija i dobrih prometnih veza su:

- prostor omeđen općinom Pakoštane na jugu i Vir na zapadu,
- relativno uzak zaobalni pojas omeđen općinama Zemunik, Galovac, te nekim naseljima općine Poličnik

- otoci Ugljan i Pašman koji se razvijaju kao prigradske zone obalnih gradova Zadra i Biograda na Moru.

Dominantan migracijski pravac odnosi se na relaciju zaobalje - Zadar i obratno, tj. otoci - Zadar i obratno.
Migracijska kretanja bila bi više zastupljena i u drugim krajevima, ako bi postojala bolja prometna povezanost u smislu prilagođenosti rasporeda vožnje (autobusa, brodova, vlakova) radnom vremenu poduzeća i škola.

Obrazovna struktura

TABELA 8: STANOVNIŠTVO STARO 15 I VIŠE GODINA PREMA SPOLU I ZAVRŠENOJ ŠKOLI

Zadarska županija	Ukupno	Bez škole	Osnovne škole	Srednje škole	VŠS i VSS	Postdiplomski studij	Nepoznato
Ukupno	132.549	6.787	12.024	63.494	37.650	376	1.442
M	64.562	1.397	4.527	35.678	25.692	253	820
Ž	67.987	5.390	7.497	27.816	11.958	123	622

Izvor: DZS, Popis 2001.

U strukturi stanovnika prema obrazovanju dominira SSS. Najmanje zastupljena skupina su postdiplomski studiji.

Problemi:

- ukupan pad broja stanovnika
- disproporcija u naseljenosti obale, otoka i zaobalja
- tendencija starenja populacije uglavnom na otocima, kontinuirani pad broja stanovnika zrele i mlađe životne dobi
- visoka stopa nezaposlenosti
- nedostatak kvalificirane i općenito radne snage u zaobalju, unutrašnjosti i na otocima
- nepostojanje veze između obrazovanja i potražnje na tržištu rada
- smanjenje broja članova obitelji do nivoa samačkih i jednočlanih obitelji

2.2. Stanovanje – osnovna funkcija naselja

Stanovanje je najveći korisnik prostora i prevladavajući sadržaj u osnovnim funkcijama ljudskih naselja. Stanovanje i izgradnja stanova posebno, čine važnu komponentu gospodarskog i socijalnog razvitka, organizacije i uređenja prostora te životnog standarda stanovništva. U sustav stanovanja obuhvaćeni su stanovi, usluge, opskrba, obrazovanje, socijalne i zdravstvene djelatnosti, komunalni uređaji i rekreacijski prostori.
Stanovanje ima važnu ulogu u korištenju prostora, a osobito za racionalnu potrošnju energije, onečišćenje voda i stvaranje otpada, čime značajno utječe i na razvoj regionalne ili nacionalne razine.
Iako je stanovanje temeljni element prostornog i urbanističkog planiranja, u prostorno-planskim dokumentima je zastupljeno najčešće kao posljedica razvojnih procesa i promjena u drugim razvojnim područjima.

TABELA 9: STANOVI PREMA NAČINU KORIŠTENJA

Zadarska županija	Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi koji se koriste povremeno		
		ukupno	nastanjeni	privremeno nenastanjeni	napušteni	za odmor	sezonski radovi u poljoprivredi	za obavljanje djelatnosti
Broj	91.932	63.692	50.622	10.851	2.219	25.305	180	2.755
m^2	7.163.056	5.124.188	4.153.120	812.993	158.075	1.865.209	8.536	165.123

Izvor: DZS, Popis 2001. godine

Prema navedenim podacima svakom stanovniku Županije pripada 0,6 stana, odnosno 44 m^2 stambenog prostora. Iz toga se može zaključiti da u Zadarskoj županiji nema manjka stanova. Međutim, stvarno stanje je bitno drukčije. Zbog prostornog razmještaja stanova i kućanstava, te neravnomjernog rasporeda stanovnika u gusto naseljenim prostorima javlja se manjak stanova, a višak stanova u rijetko naseljenim područjima, u kojima u pravilu nema gospodarskih aktivnosti i drugih sadržaja društvenog standarda. Stambena izgradnja se odvija na principu tržišta. Dio se odnosi na poticajnu stambenu izgradnju odnosno individualnu izgradnja obiteljskih kuća.
Nema sustavnog programa praćenja stambene izgradnje, ni stambenih potreba.

TABELA 10: NASTANJENI STANOVI PREMA BROJU SOBA I VLASNIŠTVU

Zadarska županija	Ukupno	Broj soba								Stanovi prema vlasništvu	
		1	2	3	4	5	6	7	8	fizičke osobe	pravne osobe
Broj	50.622	4.268	12.824	15.879	13.689	2.690	867	206	199	48.382	2.240
m^2	4.153.120	151.507	716.451	1.206.531	1.433.207	397.153	147.229	45.175	55.867	4.013.594	139.526

Izvor: DZS, Popis 2001. godine

U ukupnom broju stanova, 55%.su nastanjeni stanovi.
Potrebno je osmisliti povoljnu kreditnu liniju i/ili pogodnosti, olakšice i sl. za poticanje iskorištavanja postojećih stambenih kapaciteta u rijetko naseljenim područjima, a time i poticanje procesa revitalizacije prometno dostupnih naselja.

2.3. Socio gospodarska struktura

Stanje razvijenosti prikazuje se pomoću većeg broja pokazatelja o pojedinim razvojnim čimbenicima te o razvojnim obilježjima, koji su svrstani u četiri skupine pokazatelja i to:
1. Stanje razvijenosti infrastrukture,
2. Globalna ljudska komponenta,
3. Životni standard,
4. Globalna efikasnost gospodarstva.

Izračun pokazatelja

Stanje razvijenosti infrastrukture u 2000. godini (I. skupina pokazatelja):
- na kilometar ceste u Zadarskoj županiji bilo je 95 stanovnika
- na 1 km^2 površine bilo je 0,45 km ceste
- 74 m^3 isporučene vode po stanovniku
- 34,46 m^3 otpadnih voda iz javne odvodnje po stanovniku
- 2,4 stanovnika na jedan telefonski priključak (za 1999. godinu)

Pokazatelji globalne ljudske komponente prema Popisu 2001. (II. skupina pokazatelja):
- prosječno domaćinstvo činila su 3 člana
- 61% gradskog stanovništva u ukupnom broju stanovnika
- 44 stan/km^2
- 21 zaposleni na 100 stanovnika
- na 100 zaposlenih 25 u sekundarnom sektoru
- na 100 stanovnika 39 sa SSS
- na 100 stanovnika školske godine 2000/2001. 4 srednjoškolaca
- na 100 stanovnika 5 VSS
- na 100 stanovnika školske godine 2000./2001. 2 studenata

Pokazatelji životnog standarda u 2000. godini (III. skupina pokazatelja):
- 299 stanovnika na jednog zdravstvenog djelatnika
- na jednog TV pretplatnika bilo je 5 stanovnika
- na 1000 stanovnika bilo je 231 osobni automobil
- potrošnja vode u kućanstvu iznosila je 36 m^3/stan.

Pokazatelji globalne efikasnosti gospodarstva 2000. godine (IV. skupina pokazatelja):
- stopa nezaposlenosti 32
- udio zaposlenih u tercijarnom sektoru 70%
- prirod pšenice 2 tone/hektar
- bruto promet industrije po zaposlenom radniku u industriji 226.000 kn
- vrijednost građevinskih radova po zaposleniku u graditeljstvu 237.000 kn

- promet unutrašnje trgovine 415 000 kn po zaposlenom u trgovini
- 35 noćenja po jednoj postelji
- 636 prevezenih putnika po zaposlenom u prijevozu i skladištenju (zaposleni u prijevozu i skladištenju u pravnim osobama).

Zadarska županija ima negativan predznak odstupanja od prosječne razvijenosti i ključnih razvojnih čimbenika te ostvarenih razvojnih rezultata. Međutim, valja naglasiti da je to prvenstveno posljedica negativnog odstupanja samo pojedinih indikatora, koji proizlaze iz negativnih predznaka različitog nivoa razvijenosti unutar pojedinih regija, koji je na taj način svrstavaju u skupinu s negativnim predznacima.

2.4. Korištenje prostora i zaštita prirode i krajobraza

2.4.1. Građevinska područja – Prostori za razvoj naselja

TABELA 11: ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

Zadarska županija	Ukupno ha	% od površine županije	stan/ha
Građevinska područja ukupno	24.800	6,81	8,7
za razvoj naselja			
- obalno	7.465	2,05	14,63
- otočno	5.431	1,49	4,08
- kontinentalno – granično	471	0,13	6,52
- ostalo	11.433	3,14	7,01

Izvor: PPŽ, Zavod za prostorno uređenje, Zadar travanj 2001. godine

Na osnovu raspoloživih planova općina i gradova nije moguće dobiti potrebne podatke da bi se iskazao odnos veličine građevinskih područja naselja i stanovnika. Iako je usvojen veliki broj planova, nisu dovoljan statistički uzorak. Za valjanu statističku analizu trebalo bi pričekati usvajanje svih planova gradova i općina.

Dimenzioniranje građevinskih površina temelji se, između ostalog, i na projekcijama za kretanje broja stanovnika. Vrlo optimističke projekcije u pogledu demografskog rasta populacije, odnosno trenda rasta pojedinih središnjih ili većih naselja su se pokazale kao nerealne i mnoga se naselja nisu razvijala predviđenom dinamikom. Poglavito vrijedi razlika koja je nastala na osnovu popisa 1991-2001. zbog rata u Zadarskoj županiji. Da je bilo tako pokazuje postotak iskorištenosti planiranih područja i poslije dva desetljeća, odnosno postotak realizacije pojedinih prostornih planova. Nakon isteka planskog razdoblja u većini slučajeva samo je u manjem dijelu građevinskih područja vitalnijih i obalnih naselja ostvarena nova gradnja.
Posebno su se manja naselja desetljećima najčešće neplanski i nesmetano gradila i širila osobito uz glavne cestovne prometnice i duž obale te se međusobno spojila i stvorila neprekinuti niz građevinskih područja. Tako izdužena izgradnja i spajanje građevnih prostora ostavlja vrlo male slobodne koridore unutar izgrađenih struktura i stvara vizualnu smetnju u smislu neprekinutog slijeda urbanog tkiva naselja. Stoga pri izradi nove prostorno-planske dokumentacije treba voditi računa da se ovi procesi zaustave i da se postojeća građevinska područja primjereno preoblikuju, a pri tom razviju naselja s novim stambenim ulicama udaljenim od glavne prometnice.
Županijskim planom su određeni kriteriji gradnje i to posebno:

- kriteriji za određivanje građevinskih područja naselja
- kriteriji za građevinska područja izvan gradova i naselja i to za:
  a) industrijske zone
  b) turističke zone
  c) energetske građevine (postrojenja, brane i druge)
- kriteriji za građenje na poljoprivrednom zemljištu
- kriteriji za građenje na šumskom zemljištu
- kriteriji za građenje na pomorskom dobru
- kriteriji za građenje na vodnom dobru.

2.4.2. Izgrađene strukture izvan GP naselja

Za namjene kao što su gospodarska, proizvodna, poslovna i ugostiteljsko-turistička određuju se građevinska područja. Određuju se i posebne zone za one objekte koji se mogu graditi izvan građevinskih područja kao što su komunalni i rekreacijski objekti, objekti obrane (posebna namjena) i gospodarski objekti u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti (gospodarski kompleksi poljoprivrede). Izgrađene strukture izvan građevinskih područja namijenjene su obavljanju djelatnosti koje po specifičnim prostornim zahtjevima nisu sukladne temeljnim funkcijama naselja ili uvjetuju specifično uređivanje prostora. Prema odredbama PPZŽ-a, izvan GP naselja iznimno se mogu planirati građevinska područja izdvojenih zona s osnovnom namjenom:

- komunalne građevine – groblja, odlagališta otpada i sl.
- građevine obrane,
- poljoprivredne farme određene ovim planom,
- turističke zone određene ovim planom,
- trgovački centri veći od 10 ha,
- sportsko-rekreacijski centri veći od 10 ha.

2.4.3. Zaštita, upravljanje i planiranje krajobraza

Prostor Zadarske županije svojom krajobraznom i geomorfološkom slojevitošću obiluje vrlo raznolikim i vrijednim prostorima koji su registrirani kao upisani dijelovi prirode pod određenim stupnjem zaštite.
Područja i lokaliteti osobitih krajobraznih vrijednosti

- arhipelag (pučinski otoci)
- Zadarski i Pašmanski kanal
- Velebitski kanal s otokom Pagom, Ljubačkim zaljevom i Parkom prirode Velebit
- Novigradsko i Karinsko more
- kanjon Zrmanje i Krupe
- dijelovi područja Ravnih kotara
- Vransko jezero
- dijelove ličko-pounskog prostora.

Sukladno mjerama očuvanja krajobraznih vrijednosti iz PPŽ-a, u izrađenim i dosad usvojenim planovima općina i gradova navedene se mjere i poštuju. Unatoč postojanju institucija koje planske mjere provode i na taj način sprječavaju devastaciju krajobraza, još uvijek je jedan od značajnih problema bespravna izgradnja kao ozbiljan negativni čimbenik ugrožavanja krajobraza, ne samo van građevinskih područja, već i unutar.

2.4.4. Zaštićene prirodne vrijednosti

Nacionalni parkovi i parkovi prirode

Prema podacima 2002 godine. u Županiji je bilo:

- 2 ha zaštićenih dijelova prirode po stanovniku
- 1 Nacionalni park: Paklenica, površina 96km^2, od toga 64 km^2 u Zadarskoj županiji ili 1,75% površine Županije
- Park prirode Velebit (2.000 km^2, od toga cca 900 km^2 u Zadarskoj županiji), Telašćica (70,5 km^2) i Vransko jezero (57 km^2) ukupne površine 1.027,5 km^2 ili 28% površine Županije
- Dakle, ukupna površina nacionalnih parkova i parkova prirode iznosi 1.091,5 km^2 ili 29,9% površine Županije

Problem predstavlja odnos prema privatnom posjedu u zaštićenim dijelovima prirode na nivou nacionalnog parka i parka prirode. Bogate države taj problem rješavaju otkupom s vremenskom odgodom, npr. za poljoprivrednike od generacije i pol. U uvjetima Hrvatske, teško je vjerovati da je moguće osigurati takva sredstva. Treba istaknuti da problem nije toliko izražen, jer se radi o tradicionalnim selima koja se jedino i susreću u predjelima s preduvjetima da ih se proglasi parkom. Ruralno naselje ne može predstavljati problem jer je problem tendencija njihovog nestajanja, odnosno, kako ih oživiti i zadržati. Ako još posjeduje kvalitete ruralne arhitekture i uopće etnoloških zanimljivosti, ono će, dapače, obogatiti ponudu parka. Problem zapravo predstavlja deagrarizirano stanovništvo koje razvija nepoljoprivredne djelatnosti što se bezbolno može riješiti kontrolom korištenja prostora i naseljavanja.[1]

[1] A. Marinović-Uzelac: Kriteriji za korištenje prostora i izradu prostornih planova nacionalnih parkova i parkova prirode

Poljoprivredniku koji ima posjed na području nacionalnog parka ili parka prirode bi se trebale omogućiti posebne pogodnosti, na primjer da mu se u Upravi parka izda povlaštena iskaznica i to na osnovu potvrde iz Upisnika u poljoprivredni registar.
Prostore koji posjeduju prirodne vrijednosti, ali su previše naseljeni da bi ih bilo svrsishodno proglasiti nacionalnim parkovima, poželjno je proglašavati parkovima prirode. To onda uključuje i omogućavanje razvitka naseljima, pa i gradovima. Međutim, svaka gradnja u parku prirode treba proći, kod ishođenja lokacijske i građevinske dozvole, posebni postupak obzirom na zaštitu prirode.[2]

Ostali oblici zaštite prirode

U Zadarskoj županiji zaštićeno je oko 87,160 ha, a u planu je ovu površinu još znatno uvećati. Na temelju odredbi Zakona o zaštiti prirode (NN. br.30/94,72/94,107/03) i na temelju mjera zaštite Županija upravlja s 14 zaštićenih lokaliteta:

I. Posebni rezervati prirode:
   - geomorfološki-hidrološki: Kanjon Zrmanje
   - ornitološki: Kolanjsko blato- blato Rogoza (otok Pag)
   - ornitološki: Velo i Malo blato (otok Pag)
   - botanički: Maslinik Saljsko polje (Dugi otok)
   - rezervat šumske vegetacije: Dubrava-Hanzine (otok Pag)

II. Park šuma: otok Ošljak

III. Zaštićeni krajolik:
   - SZ dio Dugog otoka
   - Dubrava-Hanzine (otok Pag)

IV. Spomenici prirode:
   - geomorfološki: Modrič špilja
   - hidrološki: Vrelo Une

V. Spomenici parkovne arhitekture:
   - Park Folco Borelli (Sv. Filip i Jakov)
   - Park Vladimir Nazor
   - skupina stabala: Drvored čempresa (Biograd)
   - pojedinačno stablo: Zeleni hrast

Stanje i razlozi ugroženosti

Stanje s upravljanjem zaštićenim dijelovima prirode na županijskoj razini je daleko lošije od onog u zaštiti države. Ove godine osnovana je Ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode.
Zbog nedostatka sustavnog istraživanja i monitoringa biološke raznolikosti, podaci o stanju u prostoru su manjkavi. Taj nedostatak stručnih podloga onemogućava dosljedno provođenje zaštite. Ne postoje popisi vrsta koje žive na zaštićenim područjima, niti spoznaje o stanju njihovih populacija te je stoga teško ispravno pristupiti njihovom upravljanju i zaštiti.
Zbog antropogenih djelovanja najugroženiji su močvarni i vodeni ekološki sustavi.
Antropogeni utjecaji predstavljaju stalnu opasnost za životne zajednice u plićim uzobalnim područjima. To se najviše odnosi na građevinske radove na obali (npr. gradnja nogometnog igrališta na Zrmanji, nedozvoljena gradnja vikendica uz obalu), nasipavanje, odlaganje krutog otpada. Narušavanju ekološke ravnoteže uvjetuje i prekomjeran gospodarski i sportski ribolov. Neracionalni ribolov praćen nepoštivanjem zakonskih propisa, dovodi do prorjeđenja populacija nekih vrsta riba. Ribolov (kako gospodarski, tako i športski) je svakako jedan od glavnih uzroka ugrožavanja i oštećivanja živog svijeta mora i rijeke u zaštićenim područjima. Kontrola ribolova je simbolična i stalno postoji manjak ljudi.
Osobitost na otoku Pagu su 'blata' odnosno bare s dobro razvijenom močvarnom vegetacijom te bogatom i raznolikom ornitofaunom. Po svojoj prirodi močvarna staništa nisu trajna jer procesom eutrofikacije zaraštavaju te naposljetku presuše. Ovi prirodni procesi u novije su vrijeme znatno ubrzani unošenjem dodatnih organskih tvari u vodu, uslijed različitih ljudskih aktivnosti. Snažnim obrastom, površina močvare se smanjuje te ju je dugoročno moguće očuvati jedino uz tehničke mjere (čišćenje vegetacije, vađenje mulja, reguliranje vodnog režima, produbljivanje i sl.). Potrebno je donijeti posebne programe i planove upravljanja u kojima će se pobliže isplanirati i

[2] A. Marinović-Uzelac: Kriteriji za korištenje prostora i izradu prostornih planova nacionalnih parkova i parkova prirode

projektirati ovakve zahvate, radi osjetljivosti močvarnog staništa, uvažavajući sve njegove značajke kao i ulogu u zaštiti prirode i razvoju cijelog otoka.

Nedostaci zaštite područja:

- neriješeno upravljanje zaštićenim dijelovima prirode
- nedostatak sredstava za rad Javne ustanove za upravljanje
- nedostatak mjera zaštite
- neriješeni vlasnički odnosi u zaštićenim područjima

Razlozi ugroženosti:

- zaraštavanje močvara (blata)
- različiti oblici antropogenih utjecaja (npr. odlaganje krutog otpada, nasipavanje, građevinski zahvati)

Problemi zaštite:

- nije načinjena inventarizacija i vrednovanje močvarnih staništa
- mjere zaštite niti planovi upravljanja nisu doneseni
- nedovoljno ugrađene mjere zaštite u ostale prostorne dokumente
- nije organizirana čuvarska služba
- ne primjenjuju se tehničke mjere potrebne za očuvanje močvarnih staništa[3]

2.4.5. Zaštićena kulturna dobra

Kulturna dobra su od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu osobitu zaštitu temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

TABELA 12: BROJ ZAŠTIĆENIH NEPOKRETNIH KULTURNIH DOBARA NA PODRUČJU ZADARSKE ŽUPANIJE

Klasifikacija	Registrirana kulturna dobra	Preventivno zaštićena kulturna dobra	Ukupno
Pojedinačna kulturna dobra	101	90	191
Povijesne cjeline	9	5	14
Arheološki lokaliteti	14	6	20
Podvodni arheološki lokaliteti	16	1	17
Ukupno	140	102	242

Izvor: Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel Zadar, 2003.

Od ukupnog broja zaštićenih kulturnih dobara posebno značenje ima episkopalni kompleks u Zadru, dokumentacija kojeg je u pripremi za upis u Listu svjetske baštine.

S obzirom da je u tijeku revizija postojećeg Registra kulturnih dobara, koju provodi Uprava za zaštitu kulturne baštine u Ministarstvu kulture, na reviziju su poslana sva dosadašnja rješenja pojedinačnih registriranih kulturnih dobara i arheoloških lokaliteta s područja djelovanja Konzervatorskog odjela u Zadru. Od toga je novim rješenjem utvrđeno svojstvo kulturnog dobra za 86 pojedinačnih spomenika.

Dio sakralnih spomenika koji su u potpunosti uništeni u Domovinskom ratu dobit će rješenja kao arheološki lokaliteti.

Stručnom povjerenstvu za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra poslana su ili su u pripremi sva preventivno zaštićena kulturna dobra. Do sada je Stručno povjerenstvo Ministarstva kulture obradilo i prihvatilo 10 prijedloga i izdalo Rješenja o upisu u Registar.

Na području Zadarske županije svojstvo kulturnog dobra ima 14 zaštićenih cjelina (registriranih i preventivno zaštićenih), broj kojih će se promijeniti nakon provedene revizije.

Zaštićenih povijesno-urbanih cjelina ima u 4 grada, dok ruralnih cjelina pod zaštitom ima u 8 naselja. Od toga zaštićene su i dvije ruralne etnozone.

Uspostava pravnog sustava zaštite integralnih prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora

Neusklađenost propisa prostornog uređenja i zaštite kulturnih dobara dovodi do brojnih problema u praksi.

Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (čl. 56) nositelji izrade prostornih planova dužni su od Konzervatorskog odjela zatražiti konzervatorsku podlogu, koja treba sadržavati opće i posebne uvjete zaštite i očuvanja kulturnih dobara u području obuhvata plana. Budući da za sva područja ne postoje konzervatorske podloge, a vremenski rokovi za izradu istih su gotovo uvijek kratki, za potrebe izrade prostornih planova utvrđuje se sustav

[3] Izvor: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Zadarske županije

mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara i arheoloških lokaliteta, što uključuje popis i ucrtavanje kulturnih dobara (registriranih, preventivno žaštićenih i evidentiranih) na području obuhvata plana.

Obnova graditeljske baštine razorene i oštećene tijekom Domovinskog rata

Na području Zadarske županije, a prema podacima izvješća o ratnim štetama kako unutar povijesne jezgre grada Zadra, tako i na ostalim kulturnim dobrima (uglavnom sakralnim spomenicima), u vremenu ratnih razaranja 1991.-1995. stradalo je 65 povijesnih građevina koje imaju svojstva kulturnog dobra.
Od 14 registriranih povijesnih građevina unutar povijesne urbanističke cjeline grada Zadra, gdje je najveća koncentracija spomenika i ratnih šteta, obnovljeno je 13, dok višegodišnji radovi obnove traju još jedino na Kneževoj palači.
Od ukupnog broja registriranih (51), uglavnom sakralnih spomenika s područja Zadarske županije, potpuno je uništeno 20, teško oštećeno 16, a manje oštećeno 15 građevina.
Od potpuno uništenih sakralnih građevina obnovljeno je ili se obnavlja 5 spomenika, od teško oštećenih se obnovilo 9, a oni manje oštećeni su svi sanirani.

Istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine

Istraživanje i vrednovanje graditeljske baštine je jedan od trajnih zadataka Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Zadru, a ostvaruje se, između ostalog, i prilikom izrade dokumenata prostornog uređenja.
Vrednovanje graditeljske baštine intenzivirano revizijom Registra kulturnih dobara.

Izgradnja informatičke osnove i uspostava informacijsko-dokumentacijskog sustava

Istodobno s revizijom postojećeg Registra, Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine provodi i brojne aktivnosti na izgradnji novog informacijskog sustava kulturne baštine, pa su tako definirane baze podataka za praćenje zaštitnih radova na spomenicima kulture, baze dokumentacijskih zbirki, te baze Inventara kulturnih dobara RH.
Konzervatorski odjel u Zadru vodi svoju zasebnu bazu podataka za nepokretne i pokretne spomenike, a stvara se i baza podataka za arheološke lokalitete.

Zaštita arheoloških zona i lokaliteta

Konzervatorski odjel u Zadru provodi zaštitu arheoloških lokaliteta i zona utvrđivanjem sustava mjera zaštite u prostornim planovima, prilikom izvođenja zaštitnih radova na pojedinačnim objektima kulturne baštine (Kneževa palača u Zadru, Kapitolij u Zadru...), te pri izvođenju zemljanih radova kod infrastrukturnih objekata u prostoru, a kao redovan program istražnih radova vodi se zadnjih godina na lokalitetima Sv. Martin i Sv. Mihovil u Pridrazi.

Revizija postojećih konzervatorskih studija

Izradom konzervatorskih podloga za prostorne planove, istodobno se provodi revizija i revalorizacija stanja kulturnih dobara u prostoru.
U posljednje dvije godine Konzervatorski odjel surađivao je u izradi 11 prostornih planova i 2 detaljna plana s područja grada Zadra.

Uspostava uravnoteženog odnosa između povijesnih oblika graditeljske baštine i suvremene arhitekture

U postupku izdavanja lokacijskih dozvola za zahvate unutar zaštićenih povijesnih cjelina projekti interpolacija novih građevina rješavaju se jedino uz prethodno odobrenje konzervatorskih odjela.
Konzervatorski odjel Zadar u 2002. god. je zaprimio 153 zahtjeva za izdavanje prethodnih odobrenja.

Revitalizacija ruralnih cjelina

Revitalizacija ruralnih cjelina, posebice onih stradalih u ratnim razaranjima, nailazi na mnoge poteškoće, jer osim nerazumijevanja lokalnih struktura postoji problem povratka raseljenog puka kao i problem imovinsko-pravnih odnosa napuštenih objekata.
Međutim, tamo gdje postoji interes pojedinaca ili sredine, a razlozi su opravdani, Ministarstvo kulture, tj. Konzervatorski odjel potiče radove i sufinancira obnovu tradicijske arhitekture, mlinova, mostova i sl. (obnova mlinica u Starigradu i Žegaru, obnova Kudinog mosta na Krupi, obnova graditeljskog sklopa u zaseoku Marasovići – Starigrad ...).

Suradnja institucija za zaštitu kulturne baštine s nositeljima izrade dokumenata prostornog uređenja

S obzirom da nositelji izrade prostornih planova zahtjev za utvrđivanje konzervatorske podloge sa sustavom mjera zaštite najčešće podnose u završnoj fazi izrade plana, a Konzervatorski odjel ne raspolaže gotovim podacima, često se, da bi plan mogao biti donesen, uvjeti zaštite definiraju po hitnom postupku i na osnovi nepotpunih podataka.
Glavna prepreka u bržem i kvalitetnijem obavljanju poslova vezanih za prostorno uređenje je nedovoljan broj stručnjaka zaposlenih u Konzervatorskom odjelu i nedostatak materijalnih sredstava.

2.4.6. Iskorištavanje mineralnih sirovina

Mineralne sirovine koje su registrirane na prostoru Zadarske županije su: ugljen, šljunak, građevinski i arhitektonski kamen, barit, glina, pijesak, tragovi bitumena, gips, uljni škriljci i plin.
Eksploatirana sirovina - boksit je dobro istražen i najveći dio izvađen.
Sol, kao mineralna sirovina ima bogatu tradiciju eksploatacije na našem području (solane u Pagu i Ninu), pa toj grani gospodarstva valja pokloniti odgovarajuću pažnju, vrednujući je kao prepoznatljiv proizvod.
Kamen, kao jedna od najperspektivnijih grana u eksploataciji mineralnih sirovina na području Županije, ima posebno dobre uvjete na širim prostorima Benkovca i Obrovca, te na Dugom otoku u ograničenim i specifičnim oblicima.
Posebno dobra nalazišta gline su na području Ljubačkog zaljeva.
Za sve mogućnosti eksploatacije mineralnih sirovina nema dovoljno istraživačke dokumentacije koja bi garantirala njihovu rentabilnost eksploatacije, pa u tom pravcu treba usmjeriti buduće interese i utvrditi stvarne mogućnosti.
Jedan od najvećih problema je nekontrolirana eksploatacija mineralnih sirovina.

2.4.7. Vodnogospodarski sustavi

Korištenje vodnih snaga za proizvodnju električne energije

Za proizvodnju električne energije u Županiji je izgrađena jedna RHE Velebit instalirane snage 2x138/(-120) MW, kao jedini energetski izvor na širem području koje je inače deficitarno. Koristi vode iz akumulacija Opsenica (V = 2,7 hm^3), Štikada (V = 13,65 hm^3) i Razovac (V = 1,84 hm^3).
Utjecaji hidroenergetskih akumulacija na prostor i okoliš nisu samo lokalnog značenja, jer se prirodni uvjeti mijenjaju i u nizvodnom toku rijeke i na širem području akumulacijskih jezera. U proteklom razdoblju nije došlo do gradnje novih hidroelektrana, pa je stanje u prostoru nepromijenjeno.
Potrebno je provesti usklađivanje planiranih višenamjenskih hidroenergetskih objekata s interesima drugih korisnika prostora, zaštite prirode, šumarstva, poljodjelstva, uvažavajući načelo održivog korištenja obnovljivih izvora energije i planova zaštite od poplava.

Korištenje vode za navodnjavanje

TABELA 13: UKUPNO NAVODNJAVANE - ODVODNJAVANE POVRŠINE

Polje	Površina meliorativnog područja (ha)	Koristi vode
Gornja Baštica	440	akumulacije Vlačina – V = 1,1 mil. m^3
Donja Baštica	100	akumulacija Grabovac – V = 200.000 m^3
Smilčić	100	akumulacije Vlačina
Vransko polje	2210	vodotok Kotarka i Furlanski kanal
		Odvodi vode
Bokanjačko blato	404	tunel i spojni kanal Bokanjac - Miljašić jaruga
Lug	60	Miljašić jaruga
Vransko polje	2210	putem crpne stanice u Vransko jezero
Nadinsko - Polačko	650	u retenciju
Lišansko	865	kanal Krivac
Pristeg - Stankovci	520	ponor Lug
Benkovačko	728	krški ponor
Piket	100	-
Rastovac	250	-
Žegar	270	rijeka Zrmanja
Smilčić	100	krški ponori

Postojeće površine za navodnjavanje i odvodnju u prostoru krša i na zaštićenim područjima, potrebno je održavati na

način da se međusobno usklade interesi svih korisnika.
Daljnji razvoj ove grane, odnosno izgradnja novih ili proširenje postojećih sustava za navodnjavanje, ovisit će o ulaganjima potencijalnih investitora (na načelima slobodnog tržišta), tako da u tom smislu daljnji razvoj navodnjavanja, u ovom trenutku nije moguće procijeniti.

Korištenje voda za uzgoj riba

Slatkovodno ribogojstvo je slabo zastupljeno, postoji samo ribnjak pastrvki, u blizini naselja Srb. Razvoj ribogojilišta ovisi o daljnjim ulaganjima potencijalnih investitora u privatnom i javnom sektoru tako da je u ovom trenutku teško procijeniti daljnji razvoj. U slučaju daljnjeg razvoja ove grane, treba osigurati dodatne količine kvalitetne vode, a u prostornim planovima treba usuglasiti interese s drugim korisnicima vode (vodoopskrbom i dr.) i prostora (zaštita prirode i krajolika, poljodjelstvo, gospodarstvo).

Zaštita od poplava

Za obranu grada Obrovca i Gračaca, od poplavljivanja velikim vodama, izvršena je regulacija Zrmanje, i Otuče, izgradnjom obalnih utvrda:

TABELA 14: ZAŠTITA OD POPLAVA

Regulacije	Duljina (km)	Obalna utvrda (km)
Zrmanja – Obrovac	1,3	2,30
Zrmanja – Žegar	2,7	-
Zrmanja – Mokro polje	0,5	0,40
Zrmanja – Palanka	1,0	0,33
Otuča – Gračac	1,0	0,65
Ukupno	6,5	3,68

Posebnu specifičnost predstavlja opasnost od poplava na zatvorenim poljima u kršu. Unatoč nastojanjima, još uvijek nije doneseno adekvatno rješenje.
Za obranu od poplava vanjskim vodama izgrađeno je :

TABELA 14A:

Nasip	Duljina (km)	Branjeno područje(ha)	Obradiva površina (ha)
Uz ninsku solanu	661	oko 50	
Uz spojni kanal tun. Bokanjac- Miljašić jaruga	540	oko 20	20
Desni nasip uz Vransko jezero	554	2.862	2.862
Lijevi nasip uz Kotarku	9.460		
Desni nasip uz Kotarku	9.460		
Nasip uz Vrbicu	300		
Nasip uz lateralni kanal	9.017		
Lijevi nasip uz glavni odvodni kanal u Polači	1.378		
Desni nasip uz glavni odvodni kanal u Polači	1.378		
Nasip uz južni obalni kanal u Nadinu	3.260		
Nasip uz sjeverni obalni kanal u Nadinu	4.400		
Nasip u Žegarskom polju	2.618	270	270
Ukupno:	44.617	3.202	3.152

Veći broj polja u kršu još uvijek nema adekvatno riješenu odvodnju viška vode.
Neuređene brdske vode s Velebita ugrožavaju naselja i Jadransku magistralu duž čitavog područja. Obalu te otoke ugrožavaju i brojne neuređene bujice, ali i "divlja gradnja" kojom su presječeni mnogi bujični tokovi.
Potencijalno ugrožena zemljišta često se neadekvatno koriste, nedovoljno se ulaže u razvitak i održavanje zaštitnih sustava, osiguranje imovine od poplava gotovo da i ne postoji, a realno je za očekivati da će hidrološki trendovi na slivovima biti sve nepovoljniji, zbog globalnih klimatskih promjena, nekontroliranog korištenja zemljišta i erozijskih

procesa. Stanje zaštite od poplava nije zadovoljavajuće te je potrebno planirati postupno postizanje gospodarski opravdanih stupnjeva zaštite stanovništva, njihove imovine, prometnica, poljoprivrednih i industrijskih površina i ostalih ugroženih vrijednosti, uz poticanje očuvanja i unapređivanja ekoloških stanja vodotoka i poplavnih površina, te uz stvaranje preduvjeta za daljnji gospodarski razvitak. Prioritetne akcije vezane su uz zaštitu od poplava nedovoljno zaštićenih gradova i naselja, te uz razgraničenje i uknjižbu vodnog dobra.

Zaštita od erozije

Intenzivni erozijski procesi, erozije vodom, prisutni su na slivovima s flišnom podlogom što uzrokuje izuzetno velike štete. Dok se s jedne strane ispiru plodna zemljišta na nagnutim i nezaštićenim poljoprivrednim površinama brdskih dijelova slivova, i time izravno smanjuju prinosi poljoprivredne proizvodnje, s. druge se strane smanjuje brzina infiltracije vode u tlo za zadržavanje oborinskih voda, čime se pospješuje stvaranje bujičnih tokova. U brdskim dijelovima bujični tokovi stvaraju, pokreću i pronose velike količine nanosa, koji se zatim taloži u riječnim koritima dolinskih dijelova slivova. Zatrpavanjem riječnih korita bujičnim nanosima u dolinskim dijelovima slivova, ona postaju nedovoljno propusna za normalno otjecanje što uzrokuje poplave. Bujične poplave lokalnog su karaktera, a zbog svog iznenadnog i brzog nastanka često uzrokuju katastrofalne materijalne štete, a ponekad i ljudske žrtve. U procjeni šteta nastalih djelovanjem bujica, osim izravnih treba računati i s neizravnim štetama, kao što su primjerice gubitak tala, smanjenje kapaciteta korita za evakuaciju velikih voda, smanjenje volumena akumulacija i retencija i slično. Stanje erozije vodom općenito je slabo poznato zbog vrlo malih površina za koje su izrađene karte stanja erozije i odgovarajući izračuni erozijskog opterećenja vodotoka. Problemima zaštite od erozije ne pristupa se na odgovarajući način. Nedostaje u tome međusobna suradnja institucija osobito u područjima vodnog gospodarstva, šumarstva, poljoprivrede, zaštite okoliša i prostornog uređenja. Posljedica takvog stanja su parcijalne mjere zaštite od erozije koje provode pojedini čimbenici, a koje bi koordiniranim djelovanjem bile mnogo učinkovitije.

Površine i objekti poplavljeni bujičnim i brdskim vodama:

Seline: površina: oko 15 ha
broj naselja: 1
oko 10 kuća

Oko korita Baštica, Miljašić i Briševačke jaruge: površina oko 10 ha (obradiva)

Erozija zemljišta i bujice:

- ukupan broj bujica – 118
- ukupna površina sliva bujica – 834 km^2
- dužine vodotoka zajedno s vododerinama – 967,1 km (gl. tokovi 570 km)

TABELA 15: BUJICE NA KOJIMA SU IZVRŠENI RADOVI:

Redni broj	Naziv bujice	Površina sliva (km^2)	Dužina glavnog toka (km)
1.	Sveta Magdalena	21,0	2,0
2.	Kozjača	14,5	8,0
3.	Tribanjska Draga	17,0	10,3
4.	Velika Paklenica	33,0	13,8
5.	Mala Paklenica	26,5	11,5
6.	Novigradska jaruga	51,0	4,2
7.	Baštica	69,3	16,5
8.	Karišnica	52,0	8,0
9.	Bijeli potok	8,0	6,7
10.	Visića draga	7,0	3,3
11.	Ražanačka draga	18,8	9,8
12.	Krneza	20,4	7,5
13.	Miljašić jaruga	192,0	16,0
14.	Menjača	21,8	11,8
15.	Briševačka jaruga	37,0	8,5
16.	Ričina	10,0	4,3
17.	Sukošanski potok	11,2	6,5
18.	bujice otoka Pašmana	23,8	10,0
19.	Podmalen	5,0	2,8

20.	bujice otoka Vira	2,0	1,9
21.	Kotarka	85,0	16,7
22.	Pećina	37,0	2,2
23.	Mirošnica	26,7	13,0
24.	Kličevica	71,5	17,8
25.	Stublić (Vračerovac)	5,6	2,5
26.	Buković potok	6,5	4,0
27.	Rnjakova draga	1,0	1,0
28.	Mimića jaruga	0,9	1,3
29.	Ćosinovac draga	3,0	1,2
30.	Draga Milovac (Barića draga)	3,7	2,5
31.	Lujina draga	2,8	2,9
32.	Ivaniševića draga	5,7	2,2
33.	Trubanj	10,0	3,0
34.	Ukupno	339,1	233,5

TABELA 16: UREĐENJE SLIVOVA I BUJICA

Redni broj	Naziv bujice	Broj poprečnih objekata (stepenice, pregrade, pragovi)	Duljina uzdužnih objekata u km (obaloutvrde, kinete)
1.	Sv. Magdalena	12	0,20
2.	Mala Paklenica	9	
3.	Novigradski jarak	7	0,60
4.	Bijeli potok	3	
5.	Višića draga	7	0,39
6.	Ražanačka jaruga	22	
7.	Krneza	8	0,70
8.	menjača	4	
9.	Ričina	2	1,50
10.	Kotarka	2	
11.	Pećina	5	
12.	Benkovačke bujice	20	2,20
13.	Ukupno:	101	5,59

Melioracijska odvodnja

Sustavi melioracijske odvodnje kao nužni preduvjeti intenzivne poljoprivredne proizvodnje zastupljeni su na zatvorenim poljima u kršu. Sustavi površinske odvodnje u potpunosti su izgrađeni na 4.322 ha, dijelom na 1.170 ha, a neizgrađeni na 8.514 ha. Sustavi kombinirane odvodnje (površinska i podzemna odvodnja s agrotehničkim mjerama) u potpunosti su izgrađeni na 314 ha.

Hidromelioracijski sustavi su uglavnom u lošem stanju kao posljedica nesaniranih ratnih šteta i/ili nedovoljnog održavanja zbog nedostatka financijskih sredstava

Izgrađenost regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina

Zrmanja je slabo reguliran vodotok pretežito u prirodnom stanju, a gotovo svi manji lokalni vodotoci su u posve prirodnom stanju.

Obrambeni nasipi grade se sa svrhom sprječavanja izlijevanja velikih vodnih valova na branjena područja, a ukupno ih je izgrađeno 3,68 km.

Melioracijski kanali građeni su u okviru sustava melioracijske odvodnje kojima se omogućuje odvodnja suvišnih voda s poljoprivrednih površina. Izgrađeno je 28,0 km melioracijskih kanala prvog i 55,5 km drugog reda.

Crpne stanice se koriste za evakuaciju viškova voda s ravničarskih površina. Crpke se uključuju u pogon u uvjetima kada su razine vode u glavnim recipijentima više od razina vode u dovodnim kanalima, dok se u ostalim slučajevima odvodnja obavlja gravitacijski. Izgrađena je jedna crpna stanica ukupne snage od 160 kW i ukupnog kapaciteta od 2,9 m^3/s.Za odvodnju suvišnih voda sa zatvorenih polja izgrađena su 2 odvodna hidrotehnička tunela ukupne duljine od 3,09 km.

2.4.8. Struktura obalnog područja

Obalno područje uključuje obalni pojas kopna, otoke, te zbog njihovog broja i rasporeda, gotovo cijeli akvatorij Županije, stoga spada među njezine najznačajnije razvojne resurse.
Dužina obalnog područja Zadarske županije iznosi ukupno 1.250 km, što je 21,42% od ukupne dužine hrvatske obale (5835 km), dok je dužina obalne crte otočnog područja 703 km.
Površina obalnog područja iznosi 487,13 km^2 ili 13,38% površine kopnenog dijela Županije, a površina otoka 605,66 km^2, što je 18,37% od površine hrvatskih otoka, ili 7,71% od ukupnog teritorija Zadarske županije.
Vrlo duga i razvedena kopnena i otočna obala te velik broj otočića i otoka izražena su obilježja priobalja Zadarske županije. Izlaz na more ima 19 općina i 6 gradova. Raznoliki, veći i manji otoci pružaju se usporedno s obalom u nekoliko nizova. Obalni rub kopna i otoka vrlo je raznolik, u cjelini ipak znatno niži i pristupačniji u odnosu na druge primorske županije. Upravo na njemu su nastala i opstala povijesno i zemljopisno važna naselja hrvatskog priobalja: Zadar, Biograd na Moru, Nin, Pag, Novigrad i druga. Obale pod Velebitom i Orljakom kao i na otocima su strmije, osobito na južnim stranama okrenutim pučini Jadranskoga mora.
Tako se na jugoistočnom dijelu Dugog otoka kao i na susjednim kornatskim otocima nalaze strme klifovite stijene, najistaknutije na Jadranu, visoke i stotinjak metara, nastale tektonskim procesima rasjedanja.
Od zaljeva na pripadajućoj obali najveći su i najdublje u kopno uvučeni Novigradski, Karinski i Velebitski te Ljubački i Ninski zaljev. Također su veliki i značajni zaljevi Paški zaljev, uvala Vlašići, uvala Dinjiška, uvala Stara Povljana na Pagu, Telašćica i Solišćica na Dugom otoku.
Otoci se dijele u četiri karakteristične cjeline. Ove su cjeline uvjetne, što znači da se obilježja pojedinih otočnih skupina pojavljuju i u nekoj drugoj skupini.
Karakteristične cjeline su:

I skupina:	Pag, Vir, Pašman, Ugljan
II skupina:	Iž, Dugi otok, Molat
III skupina:	Vrgada, Olib, Silba, Premuda, Ist, Sestrunj, Rivanj, Rava, Ošljak, Zverinac
IV skupina:	Babac, Lavdara, Tun, Škarda i svi manji nenaseljeni otočići kao Košara, Žižanj, Gangaro

Morska obala je najatraktivniji dio pomorskog dobra s aspekta gospodarskog korištenja, odnosno gradnje, a to je i u svjetskim razmjerima najnaseljeniji i najkvalitetniji prostor za život.

Litoralizacija

Proces litoralizacije – koncentriranja stanovništva u obalnom području nije zaobišao ni obalno područje Zadarske županije. Koncentracija stanovništva znači povećani pritisak na okoliš i bespravnu izgradnju objekata na samoj obali i pomorsko dobru. Vizualno najuočljivija posljedica litoralizacije je pojava dugih neprekinutih uzobalnih urbanih područja, koja nemaju fizionomiju naselja, te kao takva značajno narušavaju krajolik. Drugi značajni problem, posljedica procesa u kojem gradnja komunalne infrastrukture nije pratila streloviti proces litoralizacije, jest činjenica da veliki dio "urbanih" zona nema riješenu komunalnu infrastrukturu, te da se posljedično, more uz obalu zagađuje ispustima netretiranih otpadnih voda.
Problem je najnaglašeniji u područjima gdje je koncentriran najveći broj stanovnika (npr. gradovi Zadar, Pag, Nin, Biograd na moru), odnosno gdje je recipijent zatvoreni dio akvatorija s relativno slabom izmjenom vode (npr. Novigradsko i Karinsko more).
Neke od posljedica su: sanitarno zagađenje gradskih plaža, ugrožavanje zaliha vode za piće koja u obalnim područjima u načelu predstavlja dragocjeni resurs, eutrofikacija mora izazvana cvjetanjem algi sa svim mogućim posljedicama na ekosustav, ali i na gospodarske sektore koji zahtijevaju kvalitetan okoliš (npr. turizam i marikultura). Budući da je isti prostor ujedno i područje s najvećim turističkim kapacitetima i potencijalom, očito je da je rješavanje navedenih problema ne samo ekološki nego i ekonomski prioritet.
Potrebu zaštite i očuvanja osobitih vrijednosti obalnog područja uvjetuju dosadašnji intenzivno poticani razvoj i često nezakonito zauzimanje najvrjednijih dijelova tog područja u funkciji različitih ljudskih djelatnosti.
U tijeku je izrada Studije korištenja i zaštite mora i podmorja na području Zadarske županije. Ciljevi studije su:

- inaugurirati praksu Integralnog upravljanja obalnim područjem (IUOP) kao najprikladnijeg odgovora na prepoznate postojeće i dolazeće probleme vezane uz zaštitu i gospodarenje obalnim područjem i njegovim resursima,
- uspostavljanje cjelovitog informacijskog sustava o obalnom području Županije,
- preporuka zonacije akvatorija Županije s obzirom na djelatnost marikulture.

Stanje pomorskog dobra

Sukladno Pomorskom zakoniku, upravna tijela Županije, kroz institut izdavanja koncesija, upravljaju pomorskim dobrom. Na cijelom području Županije od 1995. godine do danas za 139 lokacija izdani su koncesijski ugovori za obavljanje različitih djelatnosti na pomorskom dobru, od toga 123 ugovora vrijedi, dok ih je 16 isteklo ili je oduzeta koncesija. Najveći broj izdanih koncesijskih ugovora odnosi se na lučke sadržaje, uzgajališta, šport, rekreaciju i razonodu, te na ugostiteljsku djelatnost.

TABELA 17: POVRŠINE KONCESIONIRANOG PODRUČJA

Djelatnost	Kopnena površina (m^2)	Morska površina (m^2)	Ukupna površina (m^2)
Marikultura	100,0	318.265	318.365
Lučki sadržaji	173.279,0	2.431.769	2.605.048
Šport, rekreacija i razonoda	218.881,0	18.641	237.522
Ugostiteljstvo	9.172,5	-	9.172,5
Servisne usluge	7.568,0	4.050 m	7.568 m^2 i 4.050 m
Ukupno	409.000,5	2.768.675 i 4.050 m	3.177.675,5 i 4.050 m

Kako je interes za korištenje pomorskog dobra velik, sve je veća pojava neregistriranih korisnika pomorskog dobra. Upravo je zbog toga potrebno redovito pratiti stanje na pomorskom dobru.
Postojeće preliminarne analize govore da u tom području vlada priličan nered, u smislu da se dosta resursa koristi neregistrirano, bez plaćanja naknade i bez ikakve kontrole. Prema tim analizama koje su provedene u 2002. godini, oko 65% sadržaja koje koriste pomorsko dobro, nisu registrirani i nemaju urednu koncesiju. S obzirom da su sredstva prikupljena od koncesija glavni izvor financiranja aktivnosti održavanja, upravljanja i zaštite pomorskog dobra, te da se korištenjem pomorskog dobra ostvaruju visoki profiti, neophodno je uspostaviti mehanizam gospodarenja pomorskim dobrom.

TABELA 18: PRIKAZ ZATEČENOG STANJA U PROSTORU

Oblik korištenja	Posjedovanje koncesije %		
	sa	bez	ukupno
Ugostiteljstvo	4,22	12,65	16,87
Lučki sadržaji	12,85	8,03	20,88
Šport, rekreacija i razonoda	7,03	10,04	17,07
Marikultura	5,42	1,20	6,62
Servisne usluge	1,20	0,60	1,80
Smještajni kapaciteti	2,61	11,24	13,85
Šetnica	-	2,61	2,61
Ostali oblici	2,01	18,27	20,28
Ukupno	35,34	64,66	100,00

Još uvijek nije moguće iskazati podatke koji se iskazuju za osnovne prostorne cjeline u Županiji, i to iz razloga što ŽZPU ne posjeduje stručne podloge niti potrebite planerske dokumente iz kojih može crpsti informacije. Studije o stanju prirode (šumski pokrov, reljef, hidrologija, pedološka osnova, stanje i staništa faune i flore, itd.) nisu izrađene, stanje geodetskih podloga je nezadovoljavajuće, a pristup satelitskim ili zračnim snimkama je vrlo ograničen. Također treba istaknuti da još uvijek nisu dostavljene kopije PPUG/O-a koji su na snazi iako su zatražene od svih razina JLS. Uvid u planove nižeg reda (UPU i DPU) gotovo i ne postoji.
Neophodan je bolji uvid u stvarno i planirano stanje kako bi se omogućila analiza fizičke zauzetosti obalne crte i prostora u obalnom području, planirano opterećenje prostora prema GP, kao i mogući okvir za uspostavu sustava zaštite obalnog područja standardiziranjem uređenja i kvalitete prostora izgrađenih cjelina i zaštitom neizgrađenih prirodnih cjelina.

2.5. Gospodarske djelatnosti

2.5.1. Poljoprivreda

Izuzetno vrijedan potencijal predstavlja preko 58.000 ha obradivih površina. Unatoč navedenom potencijalu, prisutni su problemi:

- loše gospodarenje poljoprivrednim zemljištem
- usitnjeni posjedi.
- opasnost od erozije vjetrom i vodom
- nedostatak sustava navodnjavanja i odvodnjavanja
- nedostatak radno sposobnog seoskog stanovništva
- nedovoljna edukacija proizvođača na poljoprivrednim gospodarstvima
- neodgovarajuća gospodarska struktura, još uvijek velika zastupljenost starih tehnologija
- neorganizirani otkup primarnih poljoprivrednih proizvoda – visoke cijene, nakupci

2.5.2. Šumarstvo

Šume su vrlo bitan faktor u razvoju gospodarstva priobalnog područja, poglavito zbog mogućeg turističkog razvoja regije. U zaleđu nemaju gospodarsku vrijednost koja se izražava u m^3, ali imaju veliku vrijednost u općekorisnim funkcijama. Za državne šume su doneseni programi gospodarenja po kojima se planski gospodari.

Problem su zapuštena poljoprivredna zemljišta (maslinici i vinogradi) u privatnom posjedu gdje dominiraju drvenaste vrste, koje daju vrlo lošu sliku i poljoprivrede i šumarstva cijelog područja. Na tim se područjima neplanski gospodari, a u većini slučajeva uzrok su požara na našem području.

2.5.3. Ribarstvo i marikultura

S obzirom na prirodne predispozicije na području Županije, ribarstvo i marikultura su značajni faktori u gospodarskom razvoju, s obzirom na potencijale, vrlo slabo iskorišteni.

TABELA 19: STRUKTURA RIBARSTVA I MARIKULTURE

	Kom
1. RIBARSKA PLOVILA (GOSPODARSKI RIBARI)	341
1.1. Brodovi koćari	27
1.2. Brodice koćari	65
1.3. Brodovi plivaričari	50
1.4. Brodice plivaričari	14
1.5. Ostali ribarski brodovi	
1.6. Ostale ribarske brodice	184
2. BROJ REGISTRIRANIH SUDIONIKA U RIBOLOVU	
2.1. Gospodarski ribari	307
2.2. Mali ribari	3020
3. UZGAJALIŠTA RIBA	19
4. UZGAJALIŠTA ŠKOLJAKA	2
5. PRERAĐIVAČI RIBE	
5.1. Tvornice za proizvodnju konzervi	2
5.2. Ostali za riboprerađivači	2
	Tone
7. PROIZVODNJA U MARIKULTURI (t)	3.400
7.1. Kavezni uzgoj lubina i komarči	1.430
7.2. Proizvodnja tune u kavezima	1.950
8. PROZVODNJA RIBOPRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE	
8.1. Proizvodnja konzervi	3.200
9. UKUPNI ULOV RIBE	
9.1. Ulov gospodarskih ribara (2001.)	6.282
9.2. Ulov malih ribara	510

Izvor: HGK, Županijska komora Zadar

Problemi:

- neprovođenje mjera zaštite određenim studijama utjecaja na okoliš
- izrazito stara flota, nedostatak rashladnih uređaja na brodu
- neadekvatno odlagalište klaoničkog otpada tuna
- neusklađeni i nekontrolirani izlov
- nedostatak burze riba i ribarskih luka
- neodgovarajuća gospodarska struktura, još uvijek velika zastupljenost starih tehnologija
- izrazito niska cijena uzgojene ribe na tržištu EU
- plasman ribe na domaćem tržištu je neorganiziran

2.5.4. Industrija i rudarstvo

Industrija

Industrija je u proteklom razdoblju bila okosnica i glavni pokretač razvoja Županije, unatoč toga što u posljednjem desetljeću druge, a posebice uslužne djelatnosti bilježe brži razvitak. Tako je industrija zapošljavala preko 1/3 zaposlenih u gospodarstvu i konstantno sudjelovala s oko 30% u ukupnom društvenom proizvodu.
U strukturi dominira prehrambena industrija i proizvodnja pića (navedene grane čine preko 50% ukupne industrijske proizvodnje).
Dvije druge grane po veličini i značaju iza prehrambene, su kemijska i metaloprerađivačka industrija, te strojogradnja (zajedno oko 30% industrije). Sve ostale grane čine oko 20% industrije.

TABELA 20: OSTVARENI BDP PO POJEDINIM INDUSTRIJSKIM GRANAMA

INDUSTRIJSKA GRANA	BDP 2001. (u mil.kuna)
Prehrambena industrija	588
Proizvodnja proizvoda od metala osim opreme	141
Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	110
Proizvodnja metala	75
Vađenje ostalih ruda i kamena	62,5
Izdavačka i tiskarska djelatnost	45
Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	31,25
Ostalo	80
Ukupno	**1.132,75**

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo Zadarske županije

Fizički obujam industrijske proizvodnje povećan je u 2002. godini za 2,1%. To pokazuje da je nakon velikog pada zabilježenog u 1999. godini daljnji pad zaustavljen, ali istodobno nije došlo do značajnijih promjena u strukturi industrijske proizvodnje, što je pretpostavka da se promijene dugogodišnja negativna kretanja i velike godišnje oscilacije u kretanju proizvodnje.[4]

Problemi:

- neodgovarajuća gospodarska struktura, još uvijek velika zastupljenost starih tehnologija
- nedovoljna orijentiranost na izvoz tj. nema dovoljno proizvoda koji će naći svoje tržište s odgovarajućom cijenom i kvalitetom
- nekontrolirana eksploatacija mineralnih sirovina
- aktiviranje poslovnih zona.

2.5.5. Uslužne djelatnosti: turizam, trgovina, financije i ostalo

Uslužne djelatnosti

[4] Izvor: Studija "Utjecaj autoceste Zagreb-Zadar-Split na gospodarski razvoj Zadarske županije", str 24.

Uslužne djelatnosti, uključujući turizam i ugostiteljstvo već su polovicom osamdesetih godina dosegle udio od oko 60% u društvenom proizvodu regije. To je cijeloj Zadarskoj županiji davalo obilježje moderne gospodarske strukture.
Međutim, glavna koncentracija uslužnih djelatnosti dogodila se u Zadru ili užem području oko grada, dok je zastupljenost usluga u strukturi gospodarstva ostalih prostora bila značajno manja.
Unutar uslužnih djelatnosti najveći udio imale su dvije grane: trgovina i promet, međutim uspješno se razvijalo bankarstvo, komunalne usluge i drugo.[5]

Turizam

Devedesetih godina ostvareno je oko 4,3 milijuna turističkih noćenja. Županija je raspolagala s oko 12 tisuća ležaja u osnovnim i 66 tisuća ležaja u komplementranim objektima. Rat i razdoblje neposredno iza rata najteže je pogodilo upravo turističko gospodarstvo, što se očitovalo u desetkovanju turističkog prometa, uporabi smještajnih objekata za potrebe izbjeglica i prognanika, neodržavanju objekata, te sporom rastu turističkog prometa iza rata.
Repozicioniranje Županije kao prepoznatljive turističke destinacije ne može se bazirati samo na obnovi smještajno-ugostiteljskih objekata i njihovom proširenju. Turistički atraktivni dijelovi Županije moraju cijelim svojim prostornim oblikovanjem, organizacijom, prezentacijom kulturnog i povijesnog naslijeđa, brojnim menifestaicijama i sl. stvarati ugođaj primarnog turističkog prostora. U tom smislu, nužno je sanirati što je moguće više područja s tzv. "vizualnim zagađenjem" (zapuštene javne površine, dotrajalost urbane opreme, zapuštene fasade zgrada, zapuštena naselja ili gradske predjele), kao i bespravnu izgradnju u najatraktivnijim obalnim područjima.
Lokacije osnovnih smještajnih kapaciteta neće se bitno mijenjati, ali će se kvalitativno unaprijediti. Nositelji turističke ponude su:

- u gradu Zadru turistički kompleks hotela na Boriku, te hotel "Kolovare", "President", "Mediteran", "Niko", "Pinija"
- turističko naselje Zaton u okviru Grada Nina,
- turističko naselje "Punta Skala" kod Petrčana,
- u Biogradu na Moru: "Bolero", "Kornati", "Albamaris", "Ilirija", "Adria",
- turističko naselje "Crvena luka" Biograd na Moru,
- "Club Mediteranee" Pakoštane,
- hotelski kompleks "Croatia" Sv. Filip i Jakov,
- apartmansko naselje "Kozarica" u Pakoštanima,
- turističko naselje "Zelena punta" u Kukljici na otoku Ugljanu
- hoteli "Preko" i "Zadranka" na otoku Ugljanu
- hoteli "Sali", "Božava" i "Luka" na Dugom otoku,
- hotel "Korinjak" na otoku Ižu,
- hotelski kompleks otoka Paga,
- hoteli "Alan" i "Vicko" u Starigradu-Paklenici.

Osim ovih primarnih turističkih kapaciteta s oko 10.870 ležaja značajni su i drugi objekti kao što je hotel "Asseria" u Benkovcu, postojeći hoteli u Obrovcu i Gračacu i drugi manji objekti.
Osim navedenih čvrstih objekata, turističku ponudu zadarskog kraja čini i 20-tak auto-kampova s oko 20 tisuća mjesta.
Velik udio u ponudi je tzv. kućna radinost s čitavim spektrom različitih usluga.
Nautički turizam ima važno mjesto kao značajan gospodarski resurs, pa se tom segmentu u prostornim planovima mora posvetiti izuzetna briga.

TABELA 21: PROSJEČAN BORAVAK GOSTIJU U 2002.GODINI

Zemlja	Noćenja	Gosti	Prosječan boravak	Noćenja / ukupno u %
Hrvatska	1.090.639	157.187	6,9	25,47
Njemačka	648.383	99.926	6,5	15,14
Češka	569.393	86.002	6,6	13,30
Slovenija	449.452	73.343	6,1	10,49
Italija	340.181	72.533	4,7	7,94
Poljska	310.318	45.799	6,8	7,25
Slovačka	229.152	32.625	7,0	5,35
Austria	195.560	42.388	4,6	4,57

[5] Prostorni plan Zadarske županije, Zadar, travanj 2001., str. 75.

Mađarska	181.158	30.913	5,9	4,23
Ostali	268.057	58.956	3,6	6,26
UKUPNO	4.282.293	699.672		100,00

Izvor: dokumentacija Turističke zajednice Zadrske županije

Trgovina

Trgovina zauzima veliki udio u strukturi gospodarstva. Zastupljeni su svi oblici trgovačke djelatnosti. Trend je izgradnja velikih lanaca i kuća (Billa, Bakmaz, Getro, Kaufland, Konzum, Pevec, Plodine Rijeka...), kojima ne mogu konkurirati mali trgovački obrti, pa nerijetko gube tržišnu utakmicu i zatvaraju se. O značenju udjela govori 12% zaposlenih od ukupno zaposlenog stanovništva. Unatoč navedenom postoje veliki interesi za nova ulaganja.

Financijske institucije

Financijske institucije dominiraju u strukturi gospodarstva.
Na području Zadarske županije posluje 12 banaka, jedna leasing kuća, 13 osiguravajućih društava, dvije štedno-kreditne zadruge i jedan investicijski fond i to:

Banke:
Croatia banka d.d. Zagreb, Podružnica Zadar
Erste & Steiermarkische Bank d.d. Zagreb, Podružnica Zadar
Hrvatska poštanska banka Zagreb, Podružnica Zadar
HVB Bank Croatia d.d. Zagreb, Predstavništvo Zadar
Hypo Alpe Adria Bank d.d. Zagreb, Podružnica Zadar
Hypo-Leasing Kroatien d.o.o. Zagreb, Podružnica Zadar
Nova banka d.d. Zagreb (s ispostavama u Benkovcu, Biogradu na Moru, Ninu, Obrovcu i Preku)
Podravska banka d.d. Koprivnica
Privredna banka Zagreb d.d. (s poslovnicama u Gračacu i Zadru)
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Podružnica Zadar
Riječka banka d.d. Rijeka, Podružnica Pag
Splitska banka d.d. Split, Podružnica Zadar (s ispostavama u Benkovcu, Biogradu na Moru, Sv.Filipu i Jakovu, Posedarju i Starigradu)
Zagrebačka banka d.d. Zagreb, Podružnica Zadar

Osiguravajuća društva:
Allianz Zagreb d.d. Zagreb, Poslovnica Zadar
Atlas osiguranje d.d. Zagreb, Podružnica Zadar
Aurum osiguravajuće društvo d.d. Zagreb, Podružnica Zadar
Cosmopolitan life d.d. Zagreb osiguravajuće društvo
Croatia osiguranje d.d. Zagreb (sa zastupništvima u Benkovcu, Biogradu na Moru, Obrovcu i Pagu)
Euroherc osiguranje d.d. Zagreb, Podružnica Zadar (sa zastupništvom u Pagu)
Euroinvesting d.o.o. Makarska
Grawe Hrvatska d.d. Zagreb, Podružnica Zadar
Jadransko osiguranje d.d. Split (sa zastupništvima u Biogradu na Moru i Zadru)
Osiguranje Helios d.d. Zagreb
Osiguranje Zagreb d.d. Zagreb
Sunce osiguranje d.d. Zagreb, Podružnica Zadar
Veritas osiguranje d.d. Zagreb, Podružnica Split, Predstavništvo Zadar

Štedno-kreditne zadruge:
Štedno-kreditna zadruga samostalnih privrednika Zadar
Zlatnik štedno-kreditna zadruga Pula

Investicijski fond:
Investicijsko poslovni centar Zadar

2.5.6. Obrt i poduzetništvo

Obrt

U Zadarskoj županiji, prema podacima Obrtničkog registra Hrvatske obrtničke komore, u 2002. godini bilo je aktivno 4.688 obrta što je u odnosu na 3.517 u 2000. godini zamjetno povećanje.
U sustavu Obrtničke komore Zadarske županije sa sjedištem u Zadru djeluju i četiri udruženja obrtnika: Zadra, Biograda, Benkovca i Paga.

TABELA 22: PREGLED OBRTNIKA PO UDRUŽENJIMA I DJELATNOSTIMA U 2002.GODINI

Naziv udruženja	Ugostitelji	Prijevoznici	Trgovci	Ribari	Ostali	UKUPNO
Zadar	750	419	909	142	1611	3.831
Biograd	182	47	85	30	122	466
Benkovac	22	24	47	-	31	124
Pag	83	19	61	32	72	267
Ukupno OK Zadar	1.037	509	1.102	204	1.836	4.688

Izvor: Obrtnički registar HOK-e.

Uposlenih kod obrtnika temeljem Ugovora o radu ima 7.032, te učenika na naukovanju temeljem Ugovora o naukovanju u licenciranim radionicama ima 525.
Na razini Obrtničke komore djeluju strukovne udruge – cehovi čija je zadaća promicanje i unapređenje djelatnosti te usklađivanje i zastupanje interesa članova Komore koji obavljaju istu ili slične djelatnosti na razini Komore.

Poduzetništvo

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore, u Županiji je bilo aktivno u 2001. godini 1.284 poduzetnika, od toga 13 velikih, 57 srednje velikih i 1.214 malih. Ukupan broj zaposlenih iznosio je 14.461.

Izvoz

TABELA 23: IZVOZ ZADARSKE ŽUPANIJE I UDIO U RH 1991-2001. GODINE U MIL. USD

IZVOZ	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Zadarska županija	69,10	106,20	32,60	40,00	38,10	32,80	42,70	76,30	51,00	39,20	45,40
Republika Hrvatska	3.292,10	4.597,50	3.903,80	4.260,00	4.632,70	4.511,80	4.170,70	4.541,10	4.302,50	4.461,70	4.659,30
udio u RH %	2,10	2,30	0,80	0,90	0,80	0,70	1,00	1,70	1,20	0,90	1,00

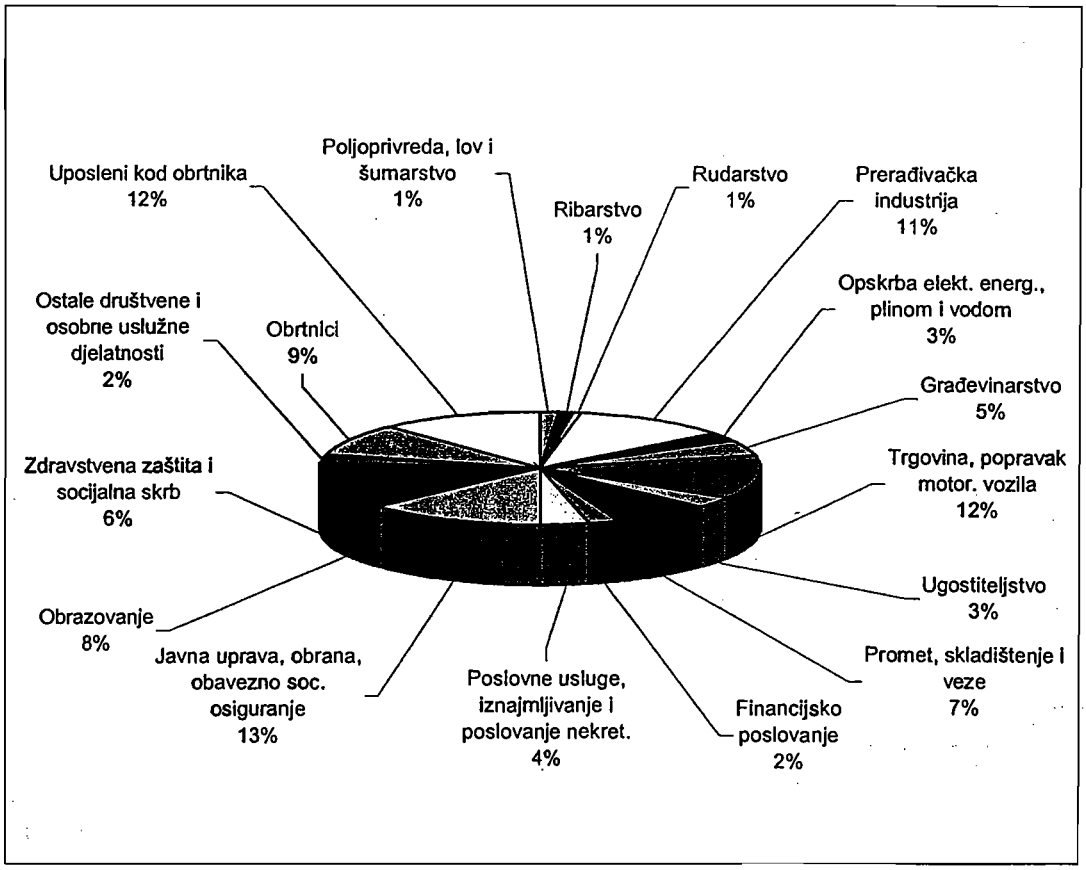
Gospodarstvo Županije je u 2001. godini izvezlo robe u vrijednosti od 45,4 milijuna USD, odnosno 16,4% više, a uvezlo 90,1 milijun, odnosno 54,6% više nego u 2000. godini. Ukupna vanjskotrgovinska robna razmjena iznosila je 135,5 milijuna USD. Pokrivenost izvoza uvozom u 2001. godini bila je 50,3%.
Najveći izvoz u Županiji u 2001. godini ostvarila je prerađivačka industrija (21,8 milijuna USD), ali i on je dosegnuo tek 63,9 % od prethodne godine. Ribarstvo je na drugoj poziciji s 11,9 milijuna USD s porastom od 108% zahvaljujući povećanim izvoznim aktivnostima tvrtki Kali tuna, Adriatik tuna i Cenmar.
Dvadeset najvećih izvoznika Županije u 2001. godini ostvarilo je 92,4% od ukupnog izvoza Županije.

TABELA 24. BROJ ZAPOSLENIH PO DJELATNOSTIMA U 2001. GODINI

Djelatnost	Zaposleni	Udio u %
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	593	1,45
Ribarstvo	377	0,92
Rudarstvo	313	0,77
Prerađivačka industrija	4.589	11,26
Opskrba elekt. energ., plinom i vodom	1.041	2,55
Građevinarstvo	1.833	4,50

Djelatnost	Zaposleni	Udio u %
Trgovina, popravak motor. vozila	5.083	12,47
Ugostiteljstvo	1.231	3,02
Promet, skladištenje i veze	2.963	7,27
Financijsko poslovanje	845	2,07
Poslovne usluge, iznajmljivanje i poslovanje nekret.	1.519	3,73
Javna uprava, obrana, obavezno soc. osiguranje	5.362	13,15
Obrazovanje	3.098	7,60
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	2.278	5,59
Ostale društvene i osobne uslužne djelatnosti	974	2,39
Izvanteritorijalne organizacije i tijela	8	0,02
UKUPNO	32.107	78,76
Obrtnici	3.829	9,39
Uposleni kod obrtnika	4.832	11,85
UKUPNO	8.661	21,24
SVEUKUPNO	40.768	100,00

Izvor: ZAP – Tromjesečni statistički list, broj 4-2001.

2.6. Infrastrukturna opremljenost prostora

2.6.1. Prometna opremljenost

Da bi se što prije ostvario efikasan, pouzdan, siguran i cjelovit prometni sustav, visokog prometnog standarda, koji je nužan za očekivani društveni i gospodarski razvoj Zadarske županije mora se čim prije:

- kvalitetno povezati prostor Županije s ostalim dijelovima Republike Hrvatske izgradnjom planiranih autocesta, brzih cesta i željezničkih pruga,
- međusobno povezati cjelokupni prostor Županije kvalitetnom mrežom državnih, županijskih i lokalnih prometnica,
- ostvariti optimalni pomorski promet, naročito s otocima, uz obvezatno razdvajanje putničkog i trajektnog prometa, što traži uporabu novih tipova brodova koji će zadovoljiti potrebe za traženim prometnim standardom na moru, posebno u turističkoj sezoni,
- ostvariti planirani razvoj zrakoplovne luke Zadar, prvenstveno za potrebe turističkog gospodarstva cijele zadarske subregije i susjednih gravitirajućih prostora,
- izgraditi prometna infrastruktura u planiranim industrijskim, turističkim, stambenim, poljoprivrednim i drugim zonama, a u svezi valorizacije prostora i njegovog optimalnog korištenja.

Pojedini prometni sustavi moraju se razvijati u cilju njihovog optimalnog povezivanja što će omogućiti njihovo efikasno međusobno nadopunjavanje i kombiniranje prilikom korištenja. Svaka grana prometa mora zadovoljiti najviše kriterije glede osiguranja potrebnog prostora za efikasnu zaštitu okoliša i postizanja potrebne kvalitete življenja.

Osnova za rješenje prometnog sustava Zadarske županije mora se temeljiti na "Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske", te "Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske", u kojima je definiran dugoročni razvoj prometnog sustava od međunarodnog i državnog značaja.

Lociranje građevina i trasa infrastrukture treba planirati i provoditi po najvišim standardima zaštite okoliša uz poštivanje interesa lokalnog stanovništva.

Vođenje infrastrukture treba planirati tako da se prvenstveno koriste postojeći koridori i formiraju zajednički za više vodova, tako da se izbjegnu šume, osobito vrijedno poljoprivredno zemljište, da ne razaraju cjelovitost prirodnih i stvorenih struktura, uz provedbu načela i smjernica o zaštiti krajolika.

Usklađenjem interesa zaštite prostora, gospodarstva i prometa treba prvenstveno riješiti konkurentnost u prostoru te uskladiti kapacitete i tehnologije s gledišta funkcionalnog i ekološki prihvatljivog opterećenja prostora i okoliša. U slučaju neizbježnih kompromisa potrebno je predvidjeti mjere koje će se poduzeti u svrhu ispravljanja šteta i povrata prostora u ekološki prihvatljivo stanje.

Cestovni promet

Cestovna mreža Zadarske županije mora se promatrati kao dio cjelokupnog jedinstvenog prometnog sustava Republike Hrvatske.

Primarni državni cestovni pravac koji povezuje središnji dio Republike Hrvatske i Južnu Hrvatsku je koridor koji se proteže u pravcu Zagreb-Karlovac-Lika-Zadar-Split-Dubrovnik, tj. koridor Jadranske autoceste u izgradnji s priključcima Maslenica, Zadar 1, Zadar 2 i Benkovac. Na priključke se veže mreža državnih cesta kojima je povezana županija s ostalim dijelovima Hrvatske.

Na većini otoka izgrađena je cestovna mreža koja je ujedno preduvjet za povezivanje svih naselja svakog otoka u homogenu prostornu i gospodarsku cjelinu.

Otoci Ugljan i Pašman međusobno su povezani mostom, a otoke Vir i Pag most povezuje s kopnom.

Duljina cesta na području Zadarske županije u km i %:

- DRŽAVNE: 570,35 km (34,09%)
- ŽUPANIJSKE: 488,30 km (29,19%)
- LOKALNE: 614,25 km (36,72%)
- UKUPNO: 1.672,90 km (100,00%)

TABELA 25: DULJINA DRŽAVNIH, ŽUPANIJSKIH I LOKALNIH CESTA PO VRSTI KOLNIKA ZA 2002. GODINU

	Državne ceste		Županijske ceste		Lokalne ceste		Ukupno
KOLNIK	km	%	km	%	km	%	km
asfaltni kolnik	570,35	100	419,65	85,95	404,00	65,77	1.402,50
kolnik od kamenog materijala	-	-	68,65	14,06	210,25	34,23	278,90
Ukupno	570,35	100	488,30	100	614,25	100	1.672,90

Problemi:

- Dio cesta na području Zadarske županije je u lošem stanju što posebno dolazi do izražaja pri lošim vremenskim uvjetima u zimskom razdoblju - bura (Maslenički most - Gračac).
- Spojne ceste s autocestom (D8, D502, D503) su u lošem stanju.
- Nedostatno održavanje županijskih cesta.
- Nedostatan broj autobusnih linija Zadra sa zaleđem.
- Neadekvatna prometna rješenja grada Zadra (nedefinirani glavni prometni pravci, nedostatak parkirališta, nepostojanje kamionskih terminala...).
- Zakrčenost prometa javlja se za vrijeme ljetne sezone od Gračaca preko Masleničkog mosta do Biograda na Moru, te unutar stare jezgre Zadra.

Prioriteti:

Do 2005.godine prioriteti su utvrđeni s gledišta globalnih ciljeva i aktualnosti stanja, a promjene prioriteta utvrdit će se u sklopu Strategije cestovnog prometa i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru (na državnoj i lokalnoj razini):

- poboljšanje postojeće mreže, osobito na kritičnim dionicama (uvođenje treće trake, poboljšanje tehničko-tehnoloških obilježja kolničke konstrukcije i drugo), izvršiti rekonstrukcije i reorganizacije prometa prema sadašnjem rangu prometnice kao prelazno razdoblje do puštanja u promet planiranih autocesta i brzih cesta, a pri tom koristiti postojeće koridore,
- izgradnja obilaznica svih većih mjesta na državnim cestama i povezivanje prometno izoliranih područja
- završiti započetu izgradnja novih dionica autocesta i brzih cesta,
- u prostornim planovima, za državne ceste mora se utvrditi zaštitni negradivi pojas u skladu s propisima i zahtjevima nadležnih institucija za prostorno uređenje,
- zaštita okoliša i promet.

Željeznički promet

Područjem Zadarske županije prolazi tzv. «lička» željeznička pruga kojom su preko Knina povezani najveći gradski centri Dalmacije (Split, Šibenik, Zadar) sa središnjom Hrvatskom. Ova pruga ima karakter pomoćne magistralne željezničke pruge.

Glavne željezničke postaje su: Zadar, Bibinje, Škabrnje, Benkovac, Gračac, Malovan, Otrić i Zrmanja. Postojeća mreža karakterizirana je zastarjelošću, neopremljenošću i malim kapacitetima, što čini željeznički promet na području Zadarske županije nekonkurentnim u lokalnom i državnom prometu.

U putničkom prometu u 2001. godini prevezen je 9.831 putnik, a u teretnom 3.552 vagona robe, dok je u prvih 9 mjeseci 2002. prevezeno 14.116 putnika i 4.223 vagona robe, što čini porast od 86,3% u odnosu na prethodnu godinu.

U Zadru se vrši utovar: Stiren-monomera, jestivog ulja, sojine sačme, suncokretovog zrna, starog željeza i mazuta, i ostalih vrsta roba, a istovara se: pšenica, nafta, naftni derivati, plin, cement, riba, betonski blokovi i ostale vrste roba.

Svi terminali u industrijskoj zoni Gaženica povezani su industrijskim kolosjecima s prugom.

Problemi:

- Tehničko stanje pruga je nezadovoljavajuće.
- Loša povezanost željeznicom s unutrašnjosti Hrvatske.

Prioriteti:

Prioriteti do 2005.godine utvrđeni su s gledišta globalnih ciljeva i aktualnosti stanja, a dopune i promjene prioriteta utvrdit će se u sklopu Strategije razvoja željezničkog prometa, Poslovnog plana i plana investicija HŽ 2003.-2006. i Programa mjera (na državnoj i lokalnoj razini):

- poboljšanje postojeće mreže, osobito na kritičnim dionicama (poboljšanje tehničko-tehnoloških elemenata, izvršiti rekonstrukcije i reorganizacije prometa prema sadašnjem rangu pruge kao prelazno razdoblje),
- izrada dokumentacije za povezivanje Zadra s unutrašnjošću
- završiti generalni remont magistralnih pruga,
- zaštita okoliša i promet.
- poboljšati opremljenost pratećih uslužnih objekata (postaje, kolodvori, ranžirni kolodvori),
- uvesti nove tehnologije/tehnike kombiniranog odnosno gdje je moguće i integriranog prometa.

Pomorski promet

Razvrstane luke otvorene za javni promet su: jedna od državnog značaja (putnička luka Zadar), devet luka županijskog značaja i pedeset i osam luka lokalnog značaja.

Glavna teretna luka županijskog značaja, pod nadležnošću lučke uprave jest teretna luka Gaženica – Zadar, osposobljena za potrebe domaćeg i međunarodnog prometa u svrhu prekrcaja svih vrsta tereta (generalni, rasuti, tekući).

Ukupan prekrcaj tereta u luci Gaženica-Zadar, za period siječanj-rujan 2002., ostvaren je u iznosu od 275.404,43 t, a u 2001. on je iznosio 312.000 t.

Za prvih šest mjeseci 2002. godine, ukupnost putničkog prometa na području Županijske lučke uprave Zadar iznosila je:

- putnika-689.639
- vozila-117.053,

a za 2001. godinu iznosila je:

- putnika-1.519.000
- vozila-262.000.

Operativne površine su uglavnom prostorno ograničene, opremljenost potrebnim sredstvima i uređajima je manjkavo i zastarjelo.

TABELA 26: POKAZATELJI POMORSKE LUČKE INFRASTRUKTURE, 2002.

Luke državnog značaja	Površina u km²		Operativna obala m
	Luka	Akvatorij	
Zadar – putnička luka	0,155000	0,546000	2.600,00
Luke županijskog značaja			
Zadar – Gaženica	0,352578	-	900,00
Preko	0,002296	0,008131	109,00
Brbinj – Lučina	0,002882	0,016731	55,00
Zaglav	0,001586	0,026513	55,00
Silba – Žalić	0,001525	0,018360	67,00
Biograd	0,004687	0,029443	305,00
Tkon	0,000859	0,004312	49,00
Pag	-	-	-
Fortica	-	-	-

Izvor: Ministarstvo pomorstva, prometa i veza 2003.

Problemi:

- izmještanje trajektnog prometa s Poluotoka u Gaženicu,
- nedostatni broj brodskih linija prema otocima.

Prioriteti

Prioriteti do 2005. godine, utvrđeni s gledišta otvaranje prometnih koridora X i TEM/TER, kao i regionalnog razvoja Sredozemlja odnosno zemalja srednje Europe kao i nacionalni gospodarski razvitak su:

- izraditi master planove luka od državnog i županijskog značenja

- pravno regulirati status pomorskog dobra s naglaskom na prostorno uređenje već postojeće lučke infrastrukture,
- podići opremljenost potrebnim sredstvima i uređajima i poboljšati uvjete rada u pomorskom prometu,
- poboljšati lučku infrastrukturu industrijske luke Gaženica.

Zračni promet

Zračna luka Zadar prema podjeli zračnih luka u Republici Hrvatskoj ima karakter sekundarne zračne luke, koja prvenstveno služi potrebama putničkog prometa.
Razvojem turističkog gospodarstva na cjelokupnom području sjevernodalmatinske regije i susjednim gravitirajućim prostorima, zračna luka preuzima sve veću ulogu u domaćem i inozemnom turističkom prometu, kao i sve veću ulogu u prijevozu tereta.

Promet zrakoplova	2001. god.	1.564
	2002. god. (do IX mj.)	1.071
Promet putnika	2001. god.	35.506
	2002. god. (do IX mj.)	35.566
Promet robe (u kg)	2001. god.	16.094
	2002. god. (do IX mj.)	7.892

Izvoz (broj putnika odlazećih internacionalnih letova x taxe x trošak po putniku u duty free shopu) u USD

2001. god.	140.425
2002. god. (do X mj.)	174.113

Duljina poletno sletne staze zračne luke iznosi 2500 m, a širina 45 m.

Problemi:

- Neadekvatni kapaciteti za prihvat i opremu zrakoplova i putnika, te nerazvijene prateće službe i servisi.
- Nesuvremena navigacijska tehnologija.
- Loša cestovna povezanost luke sa Zadrom i šire.
- Nedostatak helidroma na otocima.

Prioriteti:

- na otocima predvidjeti mrežu helidroma, te malih aerodroma. Temeljem toga, sa stajališta prostorno-razvojne funkcije zračnog prometa u Strategiji i Programu je osigurana mogućnost razvoja ovog vida prometa. U suradnji sa stručnim službama MZOPU i MPPV potrebno je u procesu izrade općinskih planova predvidjeti točne prostorno-razvojne kriterije za smještaj.
- tehničko-tehnološko unapređenje opreme na postojećim zrakoplovnim površinama,
- prostorno razmotriti i omogućiti proširenje zračne luke
- intenzivirati ulaganja u održavanje, radi postizanja EU normi rada.
- uvesti nove tehnologije u pružanju usluga i sigurnosti zračnog prometa,

Cjevovodni promet

Realizacija tog sustava rješava se Studijom opskrbe plinom Zadarske županije, te odgovarajućom stručnom dokumentacijom. Razvoj plinifikacije treba predvidjeti u okviru postojećih infrastrukturnih koridora i prostora (uz minimalna potrebna proširenja) radi zaštite i racionalnog korištenja prostora.

2.6.2. Telekomunikacijska modernizacija

Način na koji se izgradila postojeća mreža ne zadovoljava kriterije smještaja u prostoru i dovodi do njegove devastacije. Za telekomunikacijsku modernizaciju potrebni su relativno mali zahtjevi za prostornim resursima, ali se mora vrlo brzo riješiti problem izgradnje mreže odašiljača za potrebe mobilne TT usluge,

Smjernice razvitka TT prometa:
Razlikuju se dva vrlo karakteristična pojavna oblika:

- razvoj i primjena u urbanim cjelinama,
- razvoj i primjena u ostalom prostoru (prvenstveno magistralne mreže i GSM postaje),

Smjernice razvoja u urbanim cjelina:

- korištenje tehnologija koje koriste stare mreže,
- izgradnja TT kanalizacija u postojećim koridorima,
- razvoj bežičnih komunikacija,

Smjernice razvoja u ostalom prostoru:

- korištenje postojeće mreže s novim tehnologijama,
- korištenje bežične mreže kao okosnica razvoja.

Prostorno–razvojna funkcija TT prometa:
Primjenom najnovijih tehnologija TT povezivanja omogućava se obavljanje velikog dijela poslova u mjestu boravka i bez potrebe fizičkog kretanja, prvenstveno ljudi, a time se smanjuje opterećenje prostora prometom i omogućava decentralizirani razvoj ostale infrastrukture i gospodarstva.

Prioriteti:

- sigurno povezivanje svih dijelova osnovnom TT mrežom,
- harmoniziranje širenja baznih postaja GSM-a s prostornim planovima na svim razinama,
- harmonizacija postojećih tehnologija s planiranim,
- korištenje i zamjena postojećih mreža s višenamjenskom mrežom u fizički istim vodovima,
- uvođenje najnovijih žičanih i bez žičnih komunikacijskih sustava,
- uvođenje dopunskih servisa za decentralizirano gospodarstvo.

2.6.3. Opskrba energijom

Osnovni energetski sustav je električna energija, kojom je opskrbljeno oko 95% korisnika što je zadovoljavajuća opskrbljenost. U prostoru dominira zračna mreža s tendencijom da u urbanim sredinama se mreža premjesti pod zemlju, najčešće u koridoru cesta. Ostali energenti se koriste u daleko manje učešću.

Smjernice razvitka:

Smjernice razvitka proizvodnje i prijenosa energije stavljaju naglasak na rekonstrukciju i modernizaciju postojećih energetskih postrojenja prijenosa i proizvodnje, uz uvjet da kad će se razmatrati novi proizvodni objekti da se prvenstveno razmotre postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije (vjetar, sunce, biomase, mala postrojenja) i da ih je lako spojiti na postojeću prijenosnu mrežu i omogućit će se malim poduzetnicima da grade male energetske objekte za zadovoljenje lokalnih energetskih potreba.
Temeljem toga nema zahtjeva za korištenjem novih površina, a kod rekonstrukcija, prvenstveno mreže koriste se postojeći koridori bez značajnijih proširenja. Problem će nastati potpisivanjem Sporazuma o pridruživanju i kasnije ulaskom u EU, kad će postavit stroži kriteriji korištenja energenata i zaštite okoliša.

Prostorno razvojna funkcija
Županijskim prostornim planom, a prema programu prostornog uređenja RH razmatrane su i potencijalne lokacije novih elektroenergetskih izvora:

- termoelektrana na plin na lokaciji Prutna na Pagu ili Bravar kod Obrovca
- hidroelektrana na Zrmanji - HE Zrmanja i HE Žegar

Navedene potencijalne lokacije potrebno je kroz PPUO/G-ove označiti kao područje za istraživanje, a posebnim studijama će se definitivno utvrditi izbor jedne od lokacija. Odabranu lokaciju potrebno je obraditi detaljnim planom uređenja. U planu županije također su naznačena potencijalna područja smještaja vjetroelektrana, te malih hidroelektarana, a zahtjevi za lokaciju pretežno se nalaze na rijeci Zrmanji, što je vrlo osjetljivo područje, kako sa stajališta okoliša tako i sa stajališta prostornih uvjeta izgradnje.
Strategijom energetskog razvitka definirano je da je u narednom razdoblju prioritet izgradnja energetskih objekata obnovljivih izvora energije.
Temeljem navedenog, sa stajališta prostornog uređenja, prioriteti su harmonizacija prostornih planova, na svim razinama, zaštita prostora i interesa, energetskog sektora.
Najkritičnije biti će uskladiti interese izgradnje:

- malih hidroelektrana u kraškim područjima (visina brana, zahvati na izvorištima, planirane snage itd.),
- sunčanih elektrana i/ili drugih vrsta elektrana koje zahtijevaju veće površine za izgradnju (najčešće na mjestima koja su osjetljiva u prostoru),

- pripadajuća uklopna mreža malih energetskih objekata,
- izrada pravne regulative.

2.6.4. Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda

Vodoopskrba stanovništva i industrije

Opskrba pitkom vodom naselja i industrije riješena je regionalnim i lokalnim sustavima.
Prosječna opskrbljenost stanovništva vodom iz javnih vodoopskrbnih sustava iznosi :
vodovod Zadar – 76.17 %
vodovod Biograd – 76,70 %
vodovod Gračac – 60.00%
vodovod Benkovac – 39,00 %
vodovod Pag -
Opskrbljenost stanovništva vodom se razlikuje. Svi urbani centri imaju cjeloviti javni vodoopskrbni sustav, a stanovnici koji nemaju priključak su uglavnom u kontinentalnom dijelu Županije, te na otocima. Iz javnih vodoopskrbnih sustava opskrbljuje se vodom i veći dio gospodarskih djelatnosti.
Isporučena količina vode za potrebe vodoopskrbe u 2002.-toj godini iznosila je oko 9282082 milijuna m^3. Procijenjena specifična potrošnja po stanovniku iznosi 150l/stan./dan (bez uračunatih gubitaka). Problemi su značajnije izraženi u turističkim područjima zbog izrazito velikih potreba u kraćem ljetnom razdoblju i ograničenih ljetnih kapaciteta lokalnih vodnih resursa. Opskrba vodom priobalnog turističkog područja uglavnom se povezuje uz veće sustave što znači uz veća i kvalitetnija izvorišta. Vodoopskrba naseljenih otoka rješava se dovođenjem vode s kopna, putem vodonosaca, skupljanjem kišnice u cisterne, a u manjem opsegu opskrbom iz vlastitih izvora. Za potrebe vodoopskrbe koristi se 8 zahvata podzemnih voda i 11 zahvata površinskih voda, ukupnog kapaciteta oko 3353 l/s.
Postojeće zone sanitarne zaštite crpilišta određene su na temelju Pravilnika o zaštitnim mjerama i uvjetima za određivanje zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće (NN br. 22/86) koji je vrijedio do 2002. god. kad je donesen novi Pravilnik o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN, br. 55/02). Zaštita podzemnih voda ostvaruje se prema mjerama iz Odluke o zaštiti izvorišta.

TABELA 27: VODOCRPILIŠTA S PREGLEDOM PROVEDNIH HIDROGEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA:

Lokacija	Min. izdašnost (l/sec)	Hidrogeološki elaborat	Prijedlog zona sanitrne zaštite	Odluka o zonama sanitarne zaštite	Primjedba
BOKANJAC JEZERCE	30 90	IGI - 1994. g. IGI - 1994. g.	da	da	
BOLJKOVAC	50	IGI - 1994. g.	da	da	
MUŠKOVCI	250	IGI - 1999. g.	da	ne	u izradi
BERBEROV BUK	600	IGI - 1999. g.	da	ne	u izradi
OKO	20	IGI - 1994. g	da	da	
GOLUBINKA	50	IGI - 1994. g.	da	da	
NAZRET	15	ne	ne	ne	
JEZERINE	1	ne	ne	ne	
MRZLAC	2	ne	ne	ne	
ŽMANSKO POLJE	3	ne	ne	ne	Dugi otok
STANESA i	2,5				

PEĆINA					
VRATROVAC; KNEŽEVIĆA VRELO JUKIĆ I i II	8	ne	ne	ne	izvorišta
KUTIJIN STAN	35	ne	ne	ne	
KAKMA	150	IGI - 1990. g.	I zona	ne	
TURANJSKO JEZ.	50	IGI - 1999. g.	I zona	ne	
BIBA	15	IGI - 1990. g.	da	ne	
BEGOVAČA	10	IGI - 1999. g	I zona	ne	
VELO BLATO	25	INA projekt	I zona	ne	
ŠTIKADA	50	ne	ne	ne	površ. akumulacija

Gubici vode u sustavima

Gubici vode u javnim vodoopskrbnim sustavima predstavljaju vrlo velik problem i procjenjuju se na oko 60% zahvaćene vode što višestruko prekoračuje i granične kriterije koji se primjenjuju u suvremenoj praksi, a posljedica je starosti sustava, lošeg tekućeg i investicijskog održavanja, ugradnje nekvalitetnih materijala, neevidentirane potrošnje vode i slično. Smanjenju gubitaka vode treba u narednom razdoblju posvetiti veću pozornost, tj. treba prioritetno pristupiti njihovoj sanaciji u svrhu racionalnog gospodarenja vodnim resursima.

Sustavi vodoopskrbe

Razvoj novih sustava u većim urbanim sredinama sagleda se kroz proširenja postojećih sustav radi:

- priključenja novih korisnika shodno proširenju urbanih sredina, i
- povezivanja manjih rubnih naselja oko većih urbanih sredina u jedinstveni vodoopskrbni sustav.

Na područjima s niskim stupnjem opskrbljenosti nužno je pristupiti izgradnji novih vodoopskrbnih sustava ili pristupiti okrupnjavanju manjih postojećih sustava u regionalne vodovode, povećavati njihovu učinkovitost, i proširenjem sustava zahvatiti područja koja sada nemaju javnu vodoopskrbu.

Okrupnjavanjem sustava riješit će se cijeli niz sadašnjih problema vezanih uz neracionalno funkcioniranje manjih sustava, postići će se i veća razina sigurnosti opskrbe u odnosu na količine, kakvoću i kontinuitet opskrbe.

Zaštita voda

Sadašnja nacionalna osnova dugoročnog programa zaštite voda od onečišćenja temelji se na nekim općim načelima iz kojih proizlaze određene mjere i postupci kojima se zadovoljavaju ciljevi zaštite voda, kao što su Zakon o vodama (1995.g.), Državni plan za zaštitu voda (1999), Strategija PURH (1998.g.), te Nacionalna strategija zaštite okoliša Republike Hrvatske (2001.g.). Na međunarodnoj razini zaštita voda je uređena Okvirnom direktivom o vodama EU-a (WFD EU-a, 2000.g.).

Provođenje zaštite voda, putem Državnog planu za zaštitu voda, se temelji na zaštiti svih vodnih sustava na kopnu: površinske vode, uključivo tekućice i stajačice (prirodne i umjetne), te podzemne vode, kao i priobalnog mora u koje se ispuštaju otpadne vode s kopna i otoka, izravno putem ispusta otpadnih voda, sustava javne odvodnje i industrije, odnosno neizravno posredstvom voda s kopna.

Mjere za sprječavanje i smanjenje onečišćenja voda

Očuvanje voda i zaustavljanje pogoršanja voda provodi se kroz slijedeće mjere zaštite voda (definirane Državnim planom za zaštitu voda): administrativne mjere, mjere za očuvanje kakvoće voda, mjere za sprječavanje i smanjenje onečišćenja voda i provedbene mjere.

Administrativne mjere su: izrada planske dokumentacije, izrada, izmjene i dopune vodopravnih akata za ispuštanje otpadnih voda, stalno praćenje propisa iz djelokruga zaštite voda i njegovo usklađivanje s utvrđenim mjerama u provedbi zaštite voda, izrada katastra zagađivača voda i uspostavljanje sustava informiranja o stanju kakvoće voda i učinkovitosti primijenjenih mjera.

Mjere za očuvanje kakvoće voda su: zabrana izgradnje na područjima gdje se ugrožava kakvoća vode izvorišta i podzemnih voda koja se koriste ili namjeravaju koristiti za javnu vodoopskrbu, zabrana ili ograničenje izgradnje na

posebno štićenim područjima i vrijednim vodnim ekosustavima proglašenim parkovima prirode, nacionalnim parkovima i sl., ograničavanje izgradnje i obavljanja djelatnosti na malim vodotocima ili krškim područjima radi negativnog utjecaja ispuštanja otpadnih voda, zabrana, ograničavanje i zabrana ispuštanja opasnih tvari iz Uredbe o opasnim tvarima. Mjere za sprječavanje i smanjenje onečišćenja su: planiranje, rekonstrukcija i izgradnja sustava javne odvodnje, uređaja za pročišćavanje otpadnih voda sustava javne odvodnje, smanjenje opterećenja otpadnih voda iz tehnoloških procesa zamjena postojećih tehnologija čišćim, uvođenje programa mjera za smanjenje onečišćenja voda od agrotehničkih sredstava, uređenje erozijskih područja, gradnja i saniranje odlagališta otpada naročito onih koja mogu imati utjecaj na vode koje se zahvaćaju za piće, saniranje kopnenih izvora onečišćenja mora, koji uzrokuju ograničavanje korištenja mora.

Kontrolu ispuštanja opasnih tvari u vode potrebno je obavljati sukladno kombiniranom pristupu koji se definira kontrolom emisije utemeljenoj na najboljoj postojećoj tehnologiji ili odgovarajućoj graničnoj vrijednosti emisije ili kod raspršenih izvora onečišćenja najboljoj ekološkoj praksi, a u slučajevima kada ciljevi ili standardi kakvoće voda zahtijevaju strože uvjete od već spomenutih treba odrediti i strože kontrole ispuštanja. U okviru vodnog gospodarstva se provodi sustavno praćenje kakvoće površinskih voda i djelomično podzemnih voda. Monitoring je, u pravilu, definiran na mjernim postajama koje se nalaze nakon izvora onečišćenja, stoga se navedenim monitoringom ne može dati cjelokupna slika o stanju voda. U bliskoj budućnosti će se posvetiti veća pozornost uspostavi različitih vrsta sustavnog praćenja stanja voda s definiranim različitim ciljevima.

Sustav praćenja kakvoće otpadnih voda može se ocijeniti kao nedostatan te je stoga prilikom analiza potrebno koristiti ekspertne ocjene. Prilikom izrade ocjena stanja otpadnih voda koriste se podaci iz baze podataka za obračun naknade za zaštitu voda, podaci iz vodopravnih akata, te podaci i dokumentacija službi za zaštitu voda VGO-a Hrvatskih voda. Prevladavanje uočenih nedostatka u praćenju kakvoće i količine otpadnih voda, te izrada katastra zagađivača intenzivirati će se u slijedećem razdoblju.

Rezultati postojećeg motrenja i ocjene stanja voda mogu se naći u Izvješću o stanju okoliša (površinske, podzemne). Temeljni planski dokumenti na nacionalnoj razini i na razini sliva su Vodnogospodarska osnova Republike Hrvatske i Vodnogospodarske osnove ili planovi vodnih i slivnih područja. U ovim planovima zaštita voda se planira u okviru integralnog upravljanja vodama na državnoj razini odnosno razini vodnog ili slivnog područja. Za definiranje i realizaciju ovih planova potrebna je, između ostalih i suradnja između vodnog gospodarstva i prostornog planiranja. Planiranje i ocjena provedenih mjera za sprječavanje i smanjenje onečišćenja voda trenutno se temelji na: ocjeni stanja voda (temeljem postojećih monitoringa o količini i kakvoći voda), definiranjem kritičnih dionica u odnosu na kakvoću voda i analizi uzroka u pritiscima onečišćenja voda ili u do sada nedovoljnim ili neučinkovito provedenim mjerama zaštite voda.

Rezultati definiranja pritiska na vode kroz ocjene kakvoće otpadnih voda i definiranje tereta onečišćenja voda se mogu naći u Izvješću o stanju okoliša. Temelji vodno gospodarskog planiranja zaštite voda na lokalnoj razini su Županijski planovi za zaštitu voda, kojima se planiraju mjere zaštite voda na razini županije i Odluke o odvodnji otpadnih voda. Za definiranje i realizaciju navedenih planskih dokumenata je nužna koordinacija vodnog gospodarstva i prostornog planiranja na lokalnoj razini.

U zaštićenim područjima uvjeti zaštite voda ne odnose se samo na strožu kontrolu ispuštanja opasnih tvari u ovim područjima i na pojačan monitoring stanja voda nego i na ograničeno korištenje voda i neprovođenje ili ograničeno provođenje mjera uređenja vodotoka i obrane od štetnog djelovanja voda. Stoga je u zaštićenim područjima potrebno planirati dodatne mjere zaštite voda u okviru upravljanja vodama. Trenutno je zaštita zaštićenih područja definirana temeljem različitih hrvatskih zakona i propisa, a provedba je u nadležnosti različitih ministarstava i državnih institucija. Stoga je nužno dodatne mjere zaštite voda u zaštićenim područjima usuglasiti, među ostalim i planskom dokumentacijom koja se na njih odnosi.

Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Djelatnost odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, prema Zakonu o vodama, čine poslovi sakupljanja otpadnih voda, njihova dovođenja do uređaja za pročišćavanje, pročišćavanje i ispuštanje u prijemnik, obrade mulja koji nastaje u procesu njihova pročišćavanja, i poslovi odvodnje oborinskih voda iz naselja putem sustava javne odvodnje. Odvodnja otpadnih voda treba se provoditi tako da ne onečišćuje podzemne vode. Djelatnost odvodnje otpadnih voda obavljaju pravne osobe organizirane u skladu sa zakonom kojim se uređuje komunalno gospodarstvo. Poslove odvodnje uključuje i crpljenje, odvoz i zbrinjavanje fekalija iz septičkih, sabirnih i crnih jama. Odluku o odvodnji otpadnih voda, koja je osnovni dokument za planiranje i obavljanje djelatnosti odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda donosi gradsko, odnosno općinsko vijeće, a na području više općina županijska skupština. Značajno je istaknuti da se ovom Odlukom, osim uvjeta o ispuštanju otpadnih voda u sustav javne odvodnje, mogu propisati i uvjeti i način ispuštanja otpadnih voda na područjima na kojima nije izgrađen sustav javne odvodnje. To je pretežni dio seoskih naselja na kojem se otpadne vode i tvari ispuštaju u provizorne jarke, pa i vodotoke, što predstavlja uzrok

širenju zaraznih i drugih bolesti.

Kanalizacijski sustavi

Na području Županije posluje 6 komunalnih poduzeća u vlasništvu lokalne uprave i samouprave. U pravilu, komunalna poduzeća skrbe o poslovima vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda (ukoliko je izgrađen uređaj za pročišćavanje otpadnih voda).

Odvodnja otpadnih voda se mora provesti tako da ne onečišćuje podzemne vode, što podrazumijeva vodo nepropusnost kanalizacijskog sustava. Djelatnost odvodnje i pročišćavanja obavljaju pravne osobe organizirane u skladu sa Zakonom o komunalnom gospodarstvu (NN, broj 128/99., 57/00. i 129/00.), pa je nužna suradnja i usklađivanje aktivnosti između vodno gospodarske djelatnosti i komunalne djelatnosti.

Također, u okviru kvalitetnog funkcioniranja javnog kanalizacijskog sustava, potrebno je kvalitetno riješiti pročišćavanje industrijskih otpadnih voda, što se dijelom i ostvaruje u praksi.

Stanje izgrađenosti kanalizacijskih sustava i uređaja za pročišćavanje

Obzirom na urbanu i gospodarsku izgrađenost i razvijenost naselja Zadarske županije posebno je uočljiva neadekvatna izgrađenost sustava odvodnje potrebnih za pravilno sakupljanje, pročišćavanje i dispoziciju otpadnih voda.

Sve urbane i industrijske otpadne vode upuštaju se u obalno more, prirodne vodotoke ili direktno u podzemlje, uglavnom bez ikakvog prethodnog čišćenja, čime postaju sve veća opasnost po zagađenje istih.

Problem zaštite voda od zagađivanja uslijed neadekvatnog ispuštanja otpadnih voda proporcionalno se povećava s brojem žitelja, odnosno veličinom naselja, i najizraženiji je u većim naseljima: Zadar, Pag, Nin, Biograd na Moru, Benkovac, Obrovac i Gračac.

Postojeća kanalizacijska mreža uglavnom je rješavana neplanski i parcijalno prema trenutačnim potrebama izgradnje naselja, pa ista ne zadovoljava ni u ekološkom ni u sanitarno-tehničkom pogledu.

Osim što se na kraju pojedinih kolektora nalaze taložnice, u kojima se zaustavlja manji dio nečistoća i krutih tvari prije ispuštanja u prirodni prijamnik, nikakav drugi efikasniji način pročišćavanja otpadnih voda nije primijenjen. Zbog toga dolazi do čestih neželjenih promjena u kvaliteti voda, naročito u području obalnog mora sa slabijom izmjenom morske vode. Primjeri za to su Novigradsko i Karinsko more, gdje ljeti dolazi do pojave "cvjetanja mora".

Otpadne vode iz najvećeg broja objekata individualne stambene izgradnje sakupljaju se u nekvalitetno izgrađenim septičkim jamama iz kojih se direktno procjeđuju u podzemlje ili more.

Odvodnja i dispozicija otpadnih voda iz industrijskih i turističkih objekata rješavana je zasebnim internim sustavima odvodnje, uglavnom preko centralnih taložnica i kratkim obalnim ispustima. Efekt ovih lokalnih sustava odvodnje bio je upitan već u vrijeme njihove izgradnje, a naročito nakon dogradnje i povećanja kapaciteta.

Izgrađeni kanalizacijski sustavi su lokalnog karaktera, odnosno svako naselje ima svoj sustav.

Prosječna priključenost na javni kanalizacijski sustav, bitno odstupa od stupnja priključenosti na vodoopskrbni sustav. Navedenim podatkom se jasno uočava ozbiljnost problema zaštite voda, zaštite okoliša, a posebice zdravlja ljudi. U Županiji je 65% stanovništva priključeno na javni vodoopskrbni sustav, a tek 36% na kanalizacijski sustav.

Prostorna raspodjela izgrađenosti kanalizacijskih sustava i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda

Složenost odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u Županiji jasno pokazuje činjenica da ima ukupno 221 naselja od čega samo 11 naselja ima djelomično izgrađeni kanalizacijski sustav.

Stupanj priključenosti stanovništva na kanalizaciju u gradu Zadru iznosi oko 70%, a za ostala naselja samo 11 %.

TABELA 28: OPSKRBLJENOST NASELJA I STANOVNIŠTVA KANALIZACIJOM

Veličina naselja	Ukupan broj naselja	Broj naselja sa djelomično izgrađenom kanalizacijom	Priključeni stanovnici	Broj naselja bez izgrađene kanalizacije
< 500	168	0	0	168
500 – 2000	44	6	2.640	38
2000 – 5000	7	3	3.973	4
5000 – 10000	1	1	2.630	0
>10000	1	1	48.689	0
Ukupno	221	11	57.932	210

Prema tipu kanalizacijskog sustava dominantan je razdjelni sustav.

Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda sustava javne odvodnje

Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda i kanalizacijski sustav predstavljaju nedjeljivu tehničko-tehnološku cjelinu
Izgrađena su 2 uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, od toga je izgrađen 1 uređaj (Sukošan) s prethodnim stupnjem pročišćavanja otpadnih voda i 1 uređaj (Benkovac) s drugim stupnjem pročišćavanja otpadnih voda.
Jedna od značajnih mjera zaštite priobalnog mora od onečišćenja s kopna je uz izgradnju i funkcioniranje kanalizacijskog sustava i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i izgradnja podmorskih ispusta, koji su važna mjera zaštite voda.

Količine pročišćenih otpadnih voda i korištenje pročišćenih otpadnih voda

Podaci o količinama pročišćenih otpadnih voda koje se navode nisu određena izravno mjerenjima već posredno na temelju statističkih podataka. Oko 57932 stanovnika je priključeno na komunalne uređaje za pročišćavanje otpadnih voda, što daje oko 11630 m3/dan (oko 0,13 m3/s).
Ponovno korištenje pročišćenih voda je postupak kojim se osigurava prihod, smanjuje količina zahvaćane vode i troškovi korištenja, smanjuju troškovi ispuštanja i druge dobrobiti. To može direktno ili indirektno dovesti do ekonomskih, društvenih ili ekoloških dobitaka. Primjenjuje se uglavnom u procesu navodnjavanja, a može se koristiti i za uzgoj riba i školjkaša, rekreativne namjene, uzgoj biljne mase i drveća, pa i za indirektno dobivanje vode za piće. Pročišćena voda je bogata hranjivim solima koje se mogu vratiti u prirodni ciklus, te nadomjestiti korištenje umjetnih gnojiva, kao i drugih sredstava.
Ponovno korištenje pročišćenih voda prate i određeni rizici. Prije svega su to rizici u odnosu na zdravlje ljudi u procesu primjene i hranidbenom lancu, kao i rizici u odnosu na kemijske tvari koje se gomilaju u hranidbenom lancu.
U Hrvatskoj se ovaj oblik korištenja pročišćenih voda za sada nije primijenjen. Mogućnosti za njegovu primjenu su na područjima u kojima nema dovoljnih količina vode za navodnjavanje, i gdje je voda skupa, kao što su otoci. Ova mjera je jedan od standardnih postupaka racionalnog korištenja voda na području Mediterana. Osnovni preduvjet za primjenu ove mjere je pročišćavanje otpadnih voda na uređaju, najmanje drugog stupnja pročišćavanja, uz odgovarajuću naknadnu doradu vode prije korištenja, prilagođenu vrsti korištenja.
Za sada, do primjene ove mjere u Hrvatskoj neće doći, jer nedostaju osnovni preduvjeti za njenu primjenu. Međutim, potrebno je poduzeti sve pripremne mjere od zakonodavnih i regulativnih do školovanja kako bi se na vrijeme postigla potrebna razina sigurnosti i zaštite

2.6.5. Društvena infrastruktura

Dimenzioniranje, razvoj, razmještaj i struktura društvenih djelatnosti slijedi razvoj i razmještaj njihovih korisnika, a time podiže i poboljšava standard, te kvalitetu života stanovništva. Također se usklađuju s postavljenim ciljevima u prostoru i planiranim društveno-gospodarskim razvojem, te politikom usklađenog regionalnog i policentričnog razvoja.

Mreža ustanova prosvjetnih djelatnosti:

Predškolski odgoj
Predškolskim odgojem obuhvaćeno je u Županiji oko 2.800 djece, a od toga broja oko 1.800 otpada na područje Grada Zadra, gdje je ujedno najveća potreba za vrtićima. Koncentracija dječjih vrtića je veća u zonama tzv. usmjerene izgradnje i u centru grada, a slabija prema rubnim dijelovima. Treba također konstatirati da samo jedno prigradsko naselje – Bokanjac, ima ustanovu za djecu predškolskog uzrasta. Iz ovoga nedvosmisleno slijedi zaključak da je broj predškolskih ustanova nedovoljan. Budući da je ovaj segment odgoja i zaštite djece u nadležnosti JLS, na lokalnoj je samoupravi iznaći rješenje za poboljšanje stanja. Treba stimulirati privatne vrtiće, za što postoji interes.

Osnovno školstvo
Prema podacima Upravnog odjela za društvene djelatnosti Zadarske županije, u šk. god. 2002/2003, u osnovnim školama ukupno je bilo 15.799 učenika, u 746 odjeljenja ili u prosjeku 21,18 učenika po odjeljenju.
Problemi:

- veliki broj učenika po školama u gusto naseljenim stambenim zonama Zadra
- rad škola u dvije ili tri smjene
- loše stanje objekata, opreme i nedostatak kadrova na otočnom, ličkom, pounskom i bukovačkom dijelu Županije
- kontinuirani pad broja učenika na otočnom, ličkom, pounskom i bukovačkom dijelu Županije.

Srednje školstvo i učenički domovi:
Prema podacima Upravnog odjela za društvene djelatnosti Zadarske županije, u šk. god. 2002/2003, u srednjim školama ukupno je bilo 7.484 učenika, u 310 odjeljenja ili u prosjeku 24,1 učenika po odjeljenju.
Najveća koncentracija srednjih škola je u Zadru. U ostalim županijskim središtima postoji po nekoliko razreda srednjih škola.
Srednjoškolsko obrazovanje u Zadru programski obuhvaća veliki broj zanimanja dok bi izvangradsko trebalo razvijati i profilirati prema specijalnim programima, prilagođenim potrebama pojedinih prostora za kadrovima.
Najveći problem srednjoškolskog obrazovanja u Zadru jest prostor. Neodgovarajuća Tehnička škola u centru grada trebala je biti zamijenjena izgradnjom Tehničkog školskog centra na novoj lokaciji. Rat je prekinuo radove, a potom su se pojavile teškoće oko nastavka financiranja. U svakom slučaju, ovaj se objekt mora završiti.
Postoji jedan đački i jedan studentski dom u Zadru, čiji kapaciteti ne zadovoljavaju potrebe smještaja i prehrane.

Visoko školstvo:
Na području Županije djeluje: Sveučilište u Zadru sa 16 odjela[6]; Viša pomorska škola s 2 odjela (nautičarskim i strojarskim), Fakultet prometnih znanosti i Viska teološko-katehetska škola.

Mreža ustanova kulture i športa :

Zadar je grad duge povijesti, iznimne baštine i kulturnog naslijeđa. U gradu djeluju kulturne i znanstvene institucije nacionalnog i županijskog značaja: Institut HAZU, Povijesni arhiv Zadar, Znanstvena knjižnica, Gradska knjižnica, Arheološki i Narodni muzej.
Površine namijenjene sportu i rekreaciji iznose 1,52 m^2 po stanovniku (otvorenog prostora 1,36, zatvorenog 0,07 i pratećeg 0,09) što je ispod predviđenih i propisanih standarda. (Standardi: Narodne novine: 36/85; Pravilnik o prostornim standardima).

Vjerske zajednice:
Vjerske zajednice slobodno uspostavljaju svoje ustrojstvo, omogućuju se odgovarajući prostorni preduvjeti osiguravanjem lokacija u prostornim planovima za sadržaje obavljanja vjerskih obreda, osnivanja škola, učilišta, drugih zavoda, te socijalnih i dobrotvornih ustanova.

Mreža zdravstvenih ustanova

Na području Županije djeluje jedna opća bolnica, dvije specijalne bolnice, šest domova zdravlja (u fazi objedinjavanja u jedan), Zavod za javno zdravstvo, 4 privatne poliklinike, 178 privatnih ordinacija, 2 privatne ustanove za zdravstvenu njegu u kući, 26 privatnih ljekarni i "Ljekarne Zadar".
Broj djelatnika u zdravstvu na području Županije u 2001. godini bio je 2.053, od toga 1.482 zdravstvenih djelatnika, a administrativno-tehničkih 571.
Broj raspoloživih kreveta u 2001. god. bio je 1.190.
Zdravstvenu zaštitu dojenčadi i predškolske djece pružalo je 12 timova pedijatara.
Zdravstvenu zaštitu školske djece i mladeži pružali su uglavnom timovi obiteljske medicine. U općoj/obiteljskoj medicini radio je 91 tim.
U medicini rada radilo je 4 tima.
Zdravstvenu zaštitu žena pružalo je 11 ginekoloških timova.
U djelatnosti za zaštitu i liječenje usta i zubi radilo je 96 timova.
Hitnu medicinsku pomoć pružalo je 7 timova u gradu Zadru. U općinama bez stalno zaposlenih timova hitna medicinska pomoć provodi se kroz dežurstvo doktora i pripravnost.
U patronažnoj djelatnosti radila su 32 zdravstvena djelatnika, a zdravstvenu njegu u kući obavljao je 21 djelatnik.[7]

TABELA 29. POKAZATELJI ZDRAVSTVENOG STANDARDA

INDIKATOR	1991		2001	
	Županija	Hrvatska	Županija	Hrvatska
Stopa smrtnosti dojenčadi	18,7‰	11,1‰	7,3‰	7,7‰
Raspoloživi kreveti u javnim i privatnim klinikama (1000 st.)	6,58	6,52	7,34	6,00

[6] Internet - www.unizd.hr
[7] Zdravstveno-statistički ljetopis Zadarske županije za 2001. godinu, Zavod za javno zdravstvo Zadar,str.7.

Prosječan br. posjeta liječnicima primarne zdrav. zaštite	9.411,93	5.811,00	8.627,83	9.578,93
Br. stan. po liječniku primarne zdravstvene zaštite	3.637,53	2.092,85	1.723,88	1.869,98

Preduvjeti za razvoj zdravstvenog turizma
Ovdje se prvenstveno misli na ljekovita blata (peloide) Nina, Paga i Karina koja su već dugo predmetom planskih dokumenata, od kojih je jedino Nin pred realizacijom. Velebit s jedne strane i zadarski otoci s druge, imaju takve specifične klimatske uvjete da bez sumnje predstavljaju važan turističko-zdravstveni potencijal, koji bi se mogao aktivirati bez posebnih ulaganja u objekte.

Mreža socijalnih ustanova

Na području Zadarske županije djeluju tri centra za socijalnu skrb i to:
- Centar za socijalnu skrb Zadar (s podružnicama u Obrovcu, Gračacu i Pagu)
- Centar za socijalnu skrb Biograd n/m i
- Centar za socijalnu skrb Benkovac.

Od domova socijalne skrbi djeluju:
- Dom za starije i nemoćne Zadar, 331 štićenik
- Dom za odrasle osobe Zadar, 71 štićenik
- Dom za psihički bolesne odrasle osobe Zemunik, 225 štićenika
- Dom za odgoj djece i mladeži, 99 u poluinstitucionalnom tretmanu
- Zavod za smještaj i rehabilitaciju Sv. Filip i Jakov, 115 štićenika.[8]

Međutim, oni nisu dovoljni za zbrinjavanje svih kojima je potrebna socijalna skrb.
Poznato je da većina ruralnog stanovništva, s jedne strane vrlo teško dolazi do mjesta u Domu. S druge strane, ove se osobe teško ili nikako ne mogu adaptirati na život u ustanovi i Gradu, prvenstveno zato jer su istrgnute iz svog prirodnog ambijenta. Iako ne postoje sociološke analize, lako je pretpostaviti da je to normalna posljedica, uvjetovana tradicionalnim načinom života i ponašanja ovih osoba u ruralnim i otvorenim sredinama.
Zbog toga bi koncepcijski problem trebalo postaviti tako da se ide prema disperziji socijalne skrbi rezidencijalnog tipa, a to praktično znači, prema izgradnji ili adaptaciji malih domova za starce i umirovljenike, po naseljima Županije. Osim humanističke dimenzije, ova koncepcija je u prednosti zbog relativno malih troškova u prenamjeni objekata. Starih i napuštenih zgrada je mnogo, posebno na otocima vanjskog niza, ali i drugdje, i njihova prenamjena ne bi predstavljala nepodnošljiva ulaganja, lokalne, gradske ili županijske zajednice. Relativno malom broju djelatnika mogli bi po određenom rasporedu asistirati i članovi obitelji štićenika.
Druga bi praktična korist ove koncepcije bila u tome što bi veliki broj ovakvih staračkih domova rasteretio pritisak na gradske domove i time im otvorio prostor za kvalitetniju skrb o štićenicima.

2.7. Otpad

Na području Zadarske županije nedostaje cjeloviti sustav postupanja s otpadom sa što manje štetnih utjecaja na zdravlje i okoliš, kao i gospodarsko korištenje otpada s ciljem smanjivanja trajnog odlaganja neobrađenog otpada.
Neopasni tehnološki i komunalni otpad, a i komunalni otpad s karakteristikama opasnog otpada, sakuplja se i odlaže na smetlišta ili odlagališta bez ikakve kontrole.
Službena odlagališta komunalnog otpada su:
- Baštijunski brig, površina 12 ha, prema procjeni u proteklih 40 godina odloženo je oko 120.000 t otpada (za grad Biograd na Moru, općine Pakoštane, Pašman i Sv. Filip i Jakov)
- Zlatice-Diklo, površina 12 ha, prema procjeni u proteklih 40 godina odloženo je oko 1.000.000 t otpada (za grad Zadar, Nin, općine Preko, Ražanac, Kali, Kukljica, Privlaka, Posedarje, Vir, Zemunik Donji, Škabrnja, Galovac, Poličnik, Sukošan, Bibinje i Novigrad)
- Šopot, površina 1 ha, prema procjeni u proteklih 40 godina odloženo je oko 60.000 t otpada (za grad Benkovac)
- Glogovo, površina 0,5 ha, prema procjeni u proteklih 13 godina odloženo je oko 25.000 t otpada (za općinu Gračac)
- Bilišani, površina 0,5 ha, prema procjeni u proteklih 7 godina odloženo je oko 2.500 t otpada (za grad Obrovac)

[8] Centar za socijalnu skrb Zadar

- Milac, površina 1 ha, prema procjeni u proteklih 30 godina odloženo je oko 15.000 t otpada (za grad Pag) Lokacija predviđena PPURH 1999.god, za odlaganje opasnog otpada je u Obrovcu.

2.8. Područja posebnog državnog interesa

Područja s ograničenjima u razvoju za koja su potrebne posebne razvojne i poticajne mjere, te osobiti modeli razvitka zbog bržeg razvoja i zaustavljanja negativnih demografskih i gospodarskih procesa su:

- Brdsko planinsko ruralno područje kao osobito izraženo problemsko područje karakterizirano je nenaseljenošću, slabim prometnim vezama, te općim stanjem zapuštenosti (Likčko-pounski prostor, Bukovica i dr.). Razvojne opcije se usmjeravaju na povezivanje prostora na sustave turističkog područja Jadrana, vezivanje na jake tržišne centre, razvoj specifičnih proizvodnih djelatnosti - proizvodnja zdrave hrane, stočarstva (sitna stoka), ali i afirmiranje krajobraznih vrijednosti i kulturnih dobara kao osnovice za razvoj vlastita turizma.
- Jadranski otoci obilježeni su sa svim navedenim negativnim procesima, koji su potaknuti slabom prometnom povezanošću, nedostatkom kvalitetnog kadra, nepostojećom opskrbom pitkom vodom, nekvalitetnom elektroopskrbom, te slabom ili nepostojećom društvenom infrastrukturom. Otoci za koje se izrađuju Programi održivog razvitka otoka su: Pag, Maun, Veli Laganj, Dolfin, Vir, Premuda, Silba, Grujica, Olib, Planik, Molat, Ist, Škarda, Morovnik, Dugi otok, Zverinac, Mali Tun, Veli Tun, Lavdara, Iž, Rava, Ugljan, Ošljak, Sestrunj, Rivanj, Tri sestrice (Mala, Sridnja i Vela), Pašman, Babac, Vrgada
- Područja uz državnu granicu: Ukupna dužina državne granice u Zadarskoj županiji iznosi 24 km kopnene granice i 45 nautičkih milja, tj. 83,43 km morske granice.
- Ratna djelovanja prouzročila su iseljavanje, velika ljudska stradanja, te ostavila dugotrajne tragove u prostoru. Ukupno popisana i procijenjena ratna šteta na području Županije iznosi 2.577.440.816 EUR. Šteta je nastala u gospodarstvu, na velikim sustavima, poljoprivredi, šumarstvu, prometu i vezama, trgovini, ugostiteljstvu, turizmu, stambeno-komunalnoj djelatnosti, obrazovanju, znanosti i kulturi, zdravstvu i socijalnoj skrbi, lokalnoj samoupravi, spomenicima kulture, stambenim objektima. Nakon završetka ratnih operacija na području Zadarske županije pod sumnjom na miniranost bilo je 800 km^2. Područja zagađena minama su: područje Benkovca, Bibinja, Poličnika, Jasenica, Posedarja, Zemunika Donjeg, Obrovca, Škabrnje, Grada Zadra: Razminiranjem i redukcijom ta površina početkom 2003. godine svedena je na 96 km^2. Godišnje se prosječno razminira oko 5 km^2.

3. Trendovi budućeg prostornog razvoja

3.1. Urbani sustav

U šest gradova prema Popisu iz 2001. god. živi ukupno 100.103 stanovnika ili 61,77% stanovnika Županije.
U mreži velikih gradova na prostoru trokuta Zagreb-Rijeka-Split nema većega razvojnog središta od Zadra, što ističe potrebu uvođenja Zadra u krug primarnih razvojnih središta Države.
Zadar je primarno razvojno središte Županije sa 72.718 stanovnika ili 44,88% stanovnika Županije, odnosno, 72,64% gradskog stanovništva Županije.
Prema planskom Programu definiranom po veličini gradova, ostali gradovi Zadarske županije spadaju u manje srednje gradove sa 7.000-15.000 stanovnika, te ostale gradove. Prema tome, potrebno im je osigurati stupanj održivog razvoja koji im omogućava obavljanje funkcija centralnih mjesta gravitacijskog područja.

3.2. Ruralni sustav

Ruralna naselja se diferenciraju u četiri skupine: otočna, obalna, ravnokotarska i bukovačko-ličko-pounska. Nakon domovinskog rata ravnokotarska skupina naselja se intenzivno revitalizira. Otočna i bukovačko-ličko-pounska skupina su tipični predstavnici depopulacije, deruralizacije i deagrarizacije. U obalnim naseljima susrećemo suprotne procese koji se odnose na tendencije guste izgrađenosti, naseljenosti, ali i obnavljanja osnovnih poljoprivrednih grana ovog klimatskog područja: maslinarstvo i vinogradarstvo.
Ističe se potreba očuvanja identiteta ruralnog krajolika na način da se zadrži prepoznatljiva slika sela i zaselaka koji se organski uklapaju u prirodni okoliš.[9] Revitalizacija bi trebala slijediti programe i poticajne mjere Ministarstva turizma, poljoprivrede i šumarstva, javnih radova, obnove i graditeljstva.

---

[9] **Vidi poglavlje 2.2.**

4. Prostorno planiranje i institucionalni razvoj

4.1. Prostorno planska suradnja

Članstvo u radnim zajednicama, bilateralna suradnja i projekti s inozemnim donatorima

Sukladno procesima Europskih integracija, nameću se novi pristupi prostornom planiranju. Povod tome jest spoznaja da je kvalitetno uređen prostorno planski sustav neophodan za društveno-gospodarski razvoj. Zastarjele krute sustave mijenjaju fleksibilniji, osjetljiviji sustavi. U Europskoj Uniji *regije* postaju ključne jedinice planiranja. Na županijskoj razini napravljen je prvi korak u susret europskoj integraciji izradom Regionalnog operativnog programa (ROP, u okviru CARDS programa [10] za Zadarsku županiju, koji je omogućio prepoznavanje ključnih razvojnih mogućnosti i definirao pravce razvoja.

Prostorno planska suradnja u Zadarskoj županiji

U razdoblju od 1997-2003. godine Županijski zavod za prostorno uređenje (ŽZPU) je provodio značajne aktivnosti na području izrade prostornih planova, koordinacije i suradnje u izradi studija i dokumenata prostornog uređenja nižeg reda, popisa ratnih šteta, razvoja informatičkog sustava Zavoda, i slično.

TABELA 30. PREGLED PROSTORNO PLANSKE SURADNJE I KOORDINACIJE ŽZPU

Naziv tematske cjeline/projekta	Kratki opis cjeline/projekta
Prostorni plan Zadarske županije	Praćenje stanja u prostoru i usklađenosti izrade prostornih planova JLS.
Prostorni plan NP Paklenica (NN, br. 32/01), ZPU Zadarske županije	Praćenje provedbe plana.
Prostorni planovi parkova prirode Vransko jezero, Telašćica i Velebit	Koordinacija Uprave Parka i raznih ustanova i stručnjaka u cilju izrade jedinstvenog planskog dokumenta.
Izrada Prostorni planovi uređenja gradova i općina	Koordinacija tijela lokalne samouprave i uprave, raznih ustanova i stručnjaka u cilju izrade jedinstvenog planskog dokumenta.
Mišljenje o suglasnost PPUG/O s PPŽ-om	Županijski zavod za prostorno uređenje izdao je mišljenje o usklađenosti PPUG/O-a s PPŽ-om za 5 PPUG-a i 13 PPUO-a.
Pokretanje razvoja informacijskog sustava	podizanje informatičke pismenosti djelatnika Zavoda, podizanje razine informatičke opremljenosti u cilju razvijanja geo-informacijske baze podataka.
Aktivno sudjelovanje u proceduri donošenja planova nižeg reda (UPU, DPU), skupova, izrada studija i sl.	Aktivno sudjelovanje u predraspravama i raspravama, komisijama studija utjecaja na okoliš.

4.2. Regulativa prostornog uređenja

Zbog nedostataka koji su se pokazali u praksi kod izrade prostorno planskih dokumenata, novi Zakon o prostornom uređenju je u proceduri donošenja, a u pripremi je i Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova. Također je nužna izrada podzakonskih akata.

---

[10] *Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation*, program pružanja tehničko-financijske pomoći jugoistočnoj Europi. Pomoćiz CARDS programa je usmjerena na podršku reformama i izgradnji institucija koje su nužne za provedbu Sporazuma.

4.3. Sustav prostornog uređenja

Zavod za prostorno uređenje nadležan je za pripremu i praćenje primjene dokumenata prostornog uređenja na županijskoj razini.
Sustav prostornog uređenja sadrži:

- dokumente praćenja stanja u prostoru (sadrže izvješća o stanju u prostoru i programe mjera za unapređenje stanja u prostoru, primjerenost postojećih dokumenata prostornog uređenja i učinkovitost mjera za njihovu primjenu)
- dokumente prostornog uređenja (uključuju procjenu potrebe novih dokumenata, novih podataka i studija ili prijedloge nekih drugih mjera).

Oba dokumenta se pripremaju za dvogodišnja razdoblja.
Županijska skupština donosi dokumente prostornog uređenja na županijskoj razini (prvenstveno prostorni plan Županije) nakon što viša razina potvrdi suglasnošću da je u skladu s prostornim planom više razine i nakon što se ugrade rezultati javne rasprave na konačni prijedlog plana.
Financijski izvori za dokumente prostornog uređenja na županijskoj razini osiguravaju se iz županijskog proračuna.
Zavod za prostorno uređenje sudjelovao je u mnogim aktivnostima, uglavnom samoinicijativno, jer kvalitetna, organizirana, institucionalna suradnja i uvid u podatke tijela državne uprave koje su u neposrednoj vezi sa stanjem na terenu (Uprava za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša; građevinska inspekcija; Državna uprava za geodetske poslove i sl.), gotovo i ne postoji. Ishođenje primjedbi, mišljenja i podataka od pravnih osoba i ustanova za potrebe izrade prostornih planova također predstavlja problem, jer mnoge ustanove i pravne osobe nisu obvezane na suradnju. Takvo stanje onemogućava postizanje maksimalno kvalitetne razine izrade prostorno planske dokumentacije.

4.4. Izrada dokumenata prostornog uređenja i praćenja stanja u prostoru

Prostorni planovi područja posebnih obilježja (PPPPO):

Prostorni plan za NP "Paklenicu" donesen je 2001. godine (NN 32/01), a za prostorne planove PP "Telašćica" i "Vransko jezero" izrađeni su prijedlozi. Plan PP "Velebit" je u pripremnim radovima.
Izrađen je DPU za spomenik prirode "Modrića špilju".

Županijski prostorni plan

Donesen je u travnju 2001. godine. Ovim Planom određuje se potreba izrade posebnih studija i stručnih podloga za trajno praćenja promjena u prostoru od kojih su izrađene:

- *Studija o zbrinjavanju i gospodarenju otpadom Županije,*
- *Studija i idejni projekt plinifikacije Zadarske županije,*
- *Studija razvoja poljodjelstva i stočarstva na razini općina,*
- *Studija o korištenju i zaštiti mora i podmorja* obuhvaća sektore pomorskog gospodarstva i zaštite mora. U sektoru pomorskog gospodarstva studija se temelji na svestranoj analizi i valorizaciji razvoja svih gospodarskih grana vezanih na more.
- *Studija koristivosti dopunskih izvora energije,*
- *Studija gospodarskog potencijala i koristivosti sunčeve energije.*

U sljedećem razdoblju potrebno je izraditi:

- *Studija urbane transformacije rivijere* (Pag-Zadar-Biograd na Moru) će se baviti preoblikovanjem urbanog sustava obalnog područja na temelju repozicioniranja turističke ponude. Studija će predložiti koncept svih najvažnijih funkcija u prostoru rivijere.
- *Studija revitalizacije ruralnih naselja na području Županije* će obuhvatiti temeljitu inventarizaciju, analizu i valorizaciju ruralnih urbanih cjelina s prijedlogom revitalizacije u kontekstu oživljavanja tih struktura.
- *Studija zaštite prirodne baštine* će utvrditi sve bitne karakteristike prostora i sustav zaštite. Budući da Zadarska županija obiluje nizom prirodnih cjelina koje već imaju određeni stupanj zaštite, ali i onih koje nisu pod zaštitom, potrebno je izraditi cjelovitu studiju.
- *Studija o sanaciji bazena lužine* - ostaci Tvornice glinice, koja treba definirati prijedlog korištenja tih bazena koji su ostali nakon prestanka funkcije tvornice, a predstavljaju ekološku smetnju u podvelebitskom prostoru.

- *Studija odvodnje otpadnih voda*, treba definirati postojeće stanje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. Studija treba definirati ograničenja ispuštanja otpadnih voda i traženi nivo zaštite voda, te odrediti primjenjive tehnologije pročišćavanja otpadnih voda. Iz dobivenih pokazatelja treba predložiti rješenja odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda, te izvršiti procjenu ekonomskih i tehničkih vrijednosti odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.
- *Studija agroekološke osnove poljoprivrede* u kojoj će biti sadržane karte podataka o značajkama tla i namjenske karte pogodnosti zemljišta.
- *Geološko-rudarska studija izrađena po skupinama mineralnih sirovina.*
- *Studija strategijskog i marketinškog razvitka svih oblika turističke ponude na području Zadarske županije,*
- *Studija o utjecaju TV i radio odašiljača, prijenosnih i telekomunikacijskih veza,*
- *Stručna podloga za velike trgovačke centre,*
- *Stručna podloga za potencijalne lokalne izvore energije.*

Stručne podloge su tematske studije, potrebne za izradu planova nižega reda. Navedene studije i stručne podloge trebaju biti izrađene prema Programima mjera za unapređenje stanja u prostoru, a najkasnije u roku četiri godine od dana usvajanja PPŽ-a.

U suradnji s MZOPU i inozemnim ekspertima, radit će se pilot projekt uspostave granica pomorskog dobra Zadarske županije.

Proces prilagodbe sustava prostornog uređenja standardu i praksi EU traži sustavno praćenje i istraživanje prostora i procesa koji bi trebali rezultirati odgovarajućim pokazateljima usporedivim s istim pokazateljima drugih zemalja.

Temeljem izrađenih studija i nove trase spojne ceste čvor Zadar 2 – Gaženica, potrebno je izraditi izmjenu i dopunu PPŽ-a.

Prostorni plan uređenja grada/općine (PPUG/O):

Paralelno s izradom PPŽ-a započela je izrada gradskih i općinskih prostornih planova koja je u tijeku.

TABELA 31: FAZE IZRADE PROSTORNIH PLANOVA UREĐENJA ZA GRADOVE I OPĆINE

Redni broj	Grad / općina	Faza izrade plana	Suglasnost županije	Vrsta
1.	**Benkovac**	1	da	PPUG
2.	**Biograd na Moru**	1	ne	
3.	**Nin**	1	da	
4.	**Obrovac**	1	da	
5.	**Pag**	1	da	
6.	**Zadar**	3		
7.	Bibinje	4		PPUO
8.	Galovac	3		
9.	Gračac	5		
10.	Jasenice	3		
11.	Kali	1	da	
12.	Kukljica	1	da	
13.	Lišane Ostrovičke	4		
14.	Novigrad	1	da	
15.	Pakoštane	3		
16.	Pašman	3		
17.	Polača	1	da	
18.	Poličnik	2		
19.	Posedarje	3		
20.	Povljana	1	da	
21.	Preko	3		
22.	Privlaka	2		
23.	Ražanac	2		
24.	Sali	1	da	
25.	Stankovci	2		
26.	Starigrad	3		
27.	Sukošan	1	da	
28.	Sveti Filip i Jakov	1	da	
29.	Škabrnje	1	da	
30.	Tkon	3		
31.	Vir	1	da	
32.	Zemunik Donji	3		

Faze izrade plana – stanje na dan 01. 09 2003. godine:

1. Donesen plan (na snazi novo uređenje prostora)
2. Plan poslan na suglasnost ili konačan prijedlog plana izrađen
3. Izvješće o javnoj raspravi izrađeno ili javna rasprava održana
4. Prijedlog plana izrađen; ili izvješće o prethodnoj raspravi izrađeno; ili prethodna rasprava održana; ili nacrt prijedloga plana izrađen
5. Pripremni radovi započeti

Generalni urbanistički plan (GUP)

PPŽ –om se nameće obaveza izrade Generalnog urbanističkog plana (GUP-a) grada Zadra.

Urbanistički plan uređenja (UPU):

PPŽ-om se određuje obaveza izrade Urbanističkih planova uređenja za:

- središta gradova: Zadar, Pag, Nin, Benkovac, Biograd, Obrovac
- naselja: Novigrad, Gračac, Vir
- turističko područje Tustica.

Detaljni urbanistički plan (DPU):

Ukupno je doneseno 20 DPU, za 10 planova je izrađen nacrt, a za 8 konačni prijedlog.

Problemska područja u donošenju prostornih planova

Zbog nedorečenosti Zakona i Pravilnika, izrada prostornih planova je različite kvalitete, što otežava jednomjerno praćenje stanja u prostoru i usklađenosti s PPŽ-om.

Mišljenje Županijskog zavoda za prostorno uređenje o usklađenosti Prostornih planova nižeg reda

Županijski zavod za prostorno uređenje izdao je mišljenje o usklađenosti PPUG/O-a za 5 PPUG-a i 13 PPUO-a. U mnogim slučajevima planovi nisu bili usklađeni sa županijskim planom, posebno što se tiče veličine neizgrađenih građevinskih područja, odnosno područja za širenje i razvoj naselja. Razlozi većih površina od propisanih županijskim planom su: kulturološki i društveni odnosi unutar manjih, posebno ruralnih naselja, ne dozvoljavaju krutu definiciju određenog područja za širenje naselja. Naime, manja, posebno ruralna naselja, sastavljena su od manjih, društveno integriranih zaselaka. Forsiranje nove gradnje na kruto definiranim područjima, mimo razvijenih društvenih struktura, imalo bi za posljedicu razbijanje identiteta i strukture samog naselja.
U nekim područjima postoje veliki pritisci za povećanje građevinskih područja. To je posebno aktualno u obalnim područjima. Procijenjeno je da će se djelomičnim zadovoljavanjem zahtjeva za proširenje građevinskih područja umanjiti bespravna gradnja i negativan utjecaj na okolinu koje bi takva gradnja uzrokovala, time da se nove građevinske aktivnosti usmjeravaju na definirana područja, po čvrsto definiranim uvjetima.

Dokumenti praćenja stanja u prostoru:

Dokumenti praćenja stanja u prostoru: Izvješća o stanju u prostoru i Programi mjera za unapređenje stanja u prostoru gradova i općina određuje između ostalog potrebu izrade novih i/ili izmjene i dopune postojeće prostorno planske dokumentacije. Izradi prostornih planova ne može se pristupiti bez tih dokumenata
Obzirom na zakonom propisanu kontinuiranu dvogodišnju obvezu izrade, izrada dokumenata praćenja stanja u prostoru nije zadovoljavajuća. Dinamika izrade i donošenja izvješća i programa mjera ovisila je u bitnom o razini organiziranosti i stručnosti djelatnika JLS, te osiguranim sredstvima jedinica JLS. Zamijećeno je u tome veće razumijevanje gradova s tradicijom u izradi i primjeni prostorno-planske dokumentacije.
Odgovornost JLS u slučaju ne donošenja i neobjavljivanja dokumenata praćenja stanja u prostoru nije propisana, a razlozi se nalaze u nedostatku sredstava, iako su te dokumente dužne izraditi stručne službe JLS.
U namjeri kvalitetnijeg praćenja stanja u prostoru, Zavod je pismenim putem zahtijevao od svih JLS dostavu važeće prostorno planske dokumentacije u digitalnom obliku, gdje je to moguće. Kako taj zahtjev nije potkrijepljen Zakonom, većina JLS nije dostavila u traženom obliku.
PPŽ-om se određuje sustav praćenja stanja u prostoru, a odnosi se na pribavljanje i interpretaciju, u određenim vremenskim razdobljima:

- satelitskih snimaka Županije,
- zračnih snimaka Županije dobivenih redovitim preletom.

Pojave i procesi u prostoru trebaju biti evidentirani u Izvješću o stanju u prostoru.
Potrebna istraživanja tih procesa i pojava, kao i mjere ophođenja s tim pojavama i procesima u prostoru trebaju biti utvrđena Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru, a odnose se na:

- klimatske promjene koje se odnose na čitav ekosustav
- seizmičke i tektonske pojave
- intervencije izazvane neprimjerenim ljudskim djelovanjem (bespravna gradnja i svi ostali zahvati u prostoru bez potrebne i odobrene dokumentacije).

4.5. Uređenje građevinskog zemljišta

Na području regulative o uređenju građevinskog zemljišta postoje ozbiljne pravne praznine. Neke osnovne cjeline nisu uređene na odgovarajući način:

- organizacija uređenja građevinskog zemljišta;
- financiranje uređenja građevinskog zemljišta;
- rješavanje imovinsko-pravnih odnosa;
- nedostaju ustanove koje se bave pripremom i uređenjem građevinskog zemljišta.

Zbog spomenutih pravnih praznina, uređenje građevinskog zemljišta u gradovima i općinama uglavnom se odvija stihijski.

4.6. Informacijski sustav prostornog uređenja

U planiranju, a posebno u realizaciji geografskog informacijskog sustava, polazi se od nužnosti ravnomjernog i sinkroniziranog razvoja svih potrebnih resursa, pri čemu je za brigu o prostoru najznačajnije stvaranje jedinstvene baze podataka na nivou države, koja bi bila dostupna svima zainteresiranima, od institucija koje se bave prostorom, do pojedinaca, s različitim stupnjem pristupa podacima. Jedinstvena baza podataka trebala bi sadržavati proizvode DGU, DZS, resornih ministarstava (MINT, MPŠ, MZOPU – npr. Uprava za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša; građevinska inspekcija, MPPV, MJROG, MG), DHMZ, DUV, Instituta za Jadran, Instituta za građevinarstvo, HAZU, Agronomskog instituta, Zavoda za javno zdravstvo i dr.

Državna geodetska uprava je na temelju Programa državne izmjere i katastra nekretnina za razdoblje 2001.-2005. godine (NN, broj 64/01.) u većem dijelu i pristupila pripremi za realizaciju i/ili realizaciji najznačajnijih projekata od kojih su mnogi pretpostavka za uspostavljanje (pod)sustava prostornog uređenja. MZOPU je jedan od glavnih potencijalnih korisnika i partnera DGU, odnosno nosilac ustroja specifičnih tematskih nacionalnih skupova podataka u području prostornog uređenja i zaštite okoliša. Slijedom zacrtanih odnosa i obveza, logično je da će Zavod preuzeti tu obvezu na županijskoj razini.

Iako proizlazi obveza izrade geo-informacijskog sustava za potrebe zaštite okoliša i prostornog uređenja iz zakonskih i podzakonskih akata, na državnoj razini nikada nije donesen cjelovit program razvoja takvog sustava. Unatoč nedostatku usmjerenja od viših razina državne uprave, Zavod je pokušao pokrenuti takav sustav u više navrata. Rezultat toga jest da su prikupljeni mnogi podaci o prostoru, ali još uvijek nisu sustavno informacijski organizirani, te ostaju nepovezani i minimalno korišteni. U proteklih desetak godina, u cilju izrade informacijskog sustava, nabavljani su različiti programski alati i podignuta je tehnička razina opreme (koja se kontinuirano mora nadograđivati). Neophodna je izrada kvalitetnog Programa informacijskog razvoja na županijskoj razini, gdje će ključni faktor svakako biti Zavod. Time će se izbjeći nepotrebni troškovi zbog krivih i *ad hoc* procjena, a informacijski sustav će se graditi i usavršavati smišljeno, racionalno i kvalitetno, na korist svih učesnika u prostoru. Informacijskim sustavom prostornog uređenja će se znatno pridonijeti podizanju kvalitete upravljanja prostorom i uvođenja reda, a odluke će se donositi brže i kvalitetnije. Iako uspostava takva sustava iziskuje znatne količine novca, greške u prostoru na temelju nepotpunih i krivih odluka su znatno skuplje.

Među pilot projektima nove geodetske izmjere u razdoblju 1998-2003. je i izmjera sjeverozapadnog dijela priobalja Zadarske županije s područjem grada Zadra u mjerilu 1:5000 (digitalni ortofoto).

5. Zaključne konstatacije

Problemi:

- demografski, prostorni i gospodarski razvoj je prostorno neravnomjeran i stagnira osobito na otocima, u zaobalju i ličko-pounskom dijelu.
- nejednakomjerni urbani razvoj, povezan s pomanjkanjem instrumenata zemljišne i stambene politike,
- pritisak suburbanizacije, stihijska i raspršena izgradnja kao posljedica bespravne gradnje
- neplanska i manjkava obnova gradskih jezgri,
- slaba infrastrukturna opremljenost naselja,
- neriješena problematika gospodarenja otpadom,
- prestrukturiranje seoskog prostora zbog izmijenjene uloge poljodjelstva,
- zarastanje i pretvaranje poljodjelskih površina u šikare,
- slabo sustavno rješenje zaštite poljodjelskih zemljišta,
- prometna povezanost unutar otoka, otoka međusobno i otoka s kopnom je loša, osim s Ugljanom i Pašmanom, dok povezanost priobalja i ravnokotarsko-bukovačkog područja, može zadovoljiti svakodnevne potrebe
- prometna mreža je neravnomjerna, a regionalna i lokalna prometna povezanost provodi se presporo,
- premali udio željezničkog prometa i nedostatna mreža javnih prijevoznih sredstava,
- infrastrukturna povezanost prostora je dotrajala i nepotpuna (opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda),
- velika funkcijska i sadržajna preobrazba područja je posljedica promjena u načinu korištenja i namjene prirodnih resursa,
- stupanj prirodne očuvanosti u europskom mjerilu je značajan: šume i šumske površine, očuvanost vodotoka, bioraznolikosti i raznolikost krajolika,
- neodgovarajuća uporaba prostora u područjima intenzivnih procesa (erozija, poplave) uzrokuje degradaciju prirodnog prostora i gospodarske štete,
- nepoštivanje propisa o uređivanju prostora,
- pomanjkanje odgovarajućih kadrova i nepovezano djelovanje sektora
- nedostatak mehanizma monitoringa i kontrole, te preliminarnih radnji u cilju sprečavanja devastacije prostora

Ocjena stanja temelji se na ciljevima i usmjerenjima održivoga prostornog razvoja. Zadarska županija mora u tom kontekstu u oštroj konkurenciji regija iskoristiti sve komparativne prednosti svog prostora. To su osobito prometni položaj i prometna čvorišta, more i obala, raznolikost, ljepota i očuvanost krajolika, vodna bogatstva itd. Takvo je usmjerenje značajno i za Europsku uniju kao cjelinu, koja želi ostvariti konkurentan gospodarski prostor u natjecanju svjetskih regija i zato optimalno iskoristiti prednosti svog, europskog prostora.

U cilju ostvarenja uravnotežene mreže hrvatskih gradova i drugih naselja, koja će djelovati usklađeno na svim razinama, uz Zagreb, Osijek, Rijeku, Split i Dubrovnik, Zadar ima značajnu ulogu u mreži europskih, srednjoeuropskih i sredozemnih gradova. Dodatno, Zadar ima važnu ulogu i kao pogranično županijsko središte u smislu europskog povezivanja nacionalnih i regionalnih mreža naselja. Manji gradovi i naselja također bi se trebali umjereno koncentrirati te skrbiti za razvoj širokog raspona usluga, proizvodnih djelatnosti i radnih mjesta, što će spriječiti napuštanje seoskih područja i sadašnje neracionalne, skupe i okolišu štetne svakodnevne migracijske tokove u područja najvećih koncentracija radnih mjesta i usluga. U seoskim će područjima općenito biti potrebno usmjeravati naseljavanje u zbijena naselja, s odgovarajućom komunalnom infrastrukturom, primjereno prometno povezana, sprječavati izgradnju objekata izvan građevinskih područja, usmjeravati poljoprivrednu gradnju na određena područja, te čuvati kulturni krajolik i identitet naselja (između ostaloga i obnovom postojećega građevnog fonda).

Glavni ciljevi uređivanja prostora koji će pridonijeti njegovu održivom razvoju su:

- uklanjanje posljedica pravnoga nereda,
- osiguranje javnoga interesa i kontinuiranog usklađivanja suprotstavljenih interesa u prostoru,
- osiguranje prostornih mjera u skladu s demografskom politikom,
- osiguranje obrazovanja i istraživačke djelatnosti,
- uspostavljanje promocijske djelatnosti u vezi s dobrim prostornim rješenjima,
- razumijevanje i razvijanje osobnih i društvenih vrijednosti koje se odnose na okoliš i prostor kao i suživot u urbanom, odnosno urbaniziranom prostoru,
- uspostavljanje učinkovitog učešća različitih organizacija i stanovništva u odlučivanju o uređenju prostora.

Prostorni plan Zadarske županije je po svom značenju temeljni dokument za dugoročno i usklađeno usmjeravanje prostornog razvoja i postiže suglasje o bitnim ciljevima uređenja prostora, o načinu i instrumentima za njihovo ostvarivanje na županijskoj, odnosno regionalnoj i lokalnoj razini, uz poštivanje sadašnjih i budućih europskih uvjeta i iskustva. Istovremeno to je okvir za tržno gospodarsku učinkovitost, društvenu pravičnost, zaštitu i zdravlje stanovnika, te prihvatljivost uvjeta u prostoru i poštivanje pravnoga reda države, kulturnog identiteta i različitosti, te životnih interesa svih stanovnika. Također to je podloga za utvrđivanje usklađenosti i povezanog djelovanja svih činitelja prostornog planiranja na svim razinama odlučivanja. Kako se uistinu radi o dinamičnom planiranju neophodno je pristupiti izradi izmjena i dopuna PPŽ-a.

Neposredni povod izradi izmjena i dopuna PPŽ-a je usaglašavanje trase brze spojne ceste čvor Zadar 2-Gaženica i novoizrađenih studija. Izmjene i dopune PPŽ-a će osigurati:

- optimalno usklađivanje sa Strategijom i Programom Prostornog uređenja Republike Hrvatske - prostorna struktura i smjernice prostornog uređenja osobito za urbani i ruralni sustav, obalno područje, otoke i prostorne koridore,
- provjeriti zahtjeve i prijedloge iz PPUG/O-a: sustav središnjih naselja, urbana mreža, obalno područje, infrastrukturni zahvati, zbrinjavanje otpada,
- koristiti novi metodološki okvir sadržaja dokumenta i analize prostorne strukture i procesa koji obilježavaju prostor na temelju određenih pokazatelja,
- poticati ravnomjeran razvoj i aktivnosti između područja intenzivnog rasta i zagušenosti i područja koja su gospodarski nedovoljno iskorištena,
- promovirati određena strateški locirana mjesta kao dijelove opće hrvatske te županijske mreže, koja će potaknuti potencijale ostalih urbanih i ruralnih sredina,
- osigurati okvir za prostornu dimenziju razvoja gospodarstva na cijelom području u suglasju s Regionalnom razvojnom strategijom Hrvatske, Regionalnim operativnim planom županije (ROP),
- pretočiti nacionalni kontekst prostornog planiranja u županijske i gradske razvojne planove i strategije,
- usmjeravati vladina tijela i agencije u formulaciji i provedbi politika i javnih investiranja koje imaju jaku prostornu dimenziju ili na koje bi prostorno planiranje moglo imati utjecaj,
- poticati prostorno balansiranu gradnju društvene i gospodarske infrastrukture, s posebnim naglaskom na mrežu strateški lociranih mjesta,
- odrediti generalna načela dobre prostorno planerske prakse kako bi se razvila praksa lociranja ljudi te korištenja i uporabe prirodnih resursa koja najbolje služi nacionalnoj konkurentnosti, održivosti i visokoj kvaliteti života,
- informirati u donošenju odluka o strateškom investiranju, prometu i drugoj infrastrukturi, javni i privatni sektor, te pomoći oblikovati buduće regionalne, županijske, razvojne i druge investicijske planove,
- uključiti sve relevantne planove i strategije izrađene od drugih javnih tijela i institucija,
- uvažiti novo nastale odnose u prostoru u svijetlu novih saznanja i gore iznesenog, te zbog najnovijih krupnih prometnih zahvata u prostoru i znatnih regulativnih promjena koje su u toku.

Izmjene i dopune PPŽ-a moraju se donijeti u najkraćem roku. U tu svrhu valjalo bi pristupi izradi svih studija iz ovog Izvješća i studije za koje se odluči Županijska skupština da bi bile od koristi za izradu Strategije, odnosno izmjenu Plana.

Kako bi se ispunile praznine regulativnog sustava te zajamčio kvalitetan razvoj na području Županije, valjalo bi pristupiti izradi smjernica/kodeksa koji bi usmjeravali prostorno planske radnje na nižim razinama.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 350-01/03-01/13
Urbroj: 2198/1-02-03-3
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Temeljem članka 11. Zakona o prostornom uređenju («Narodne novine» broj 30/94, 68/98, 61/00 i 32/02) i članka 12. Statuta Zadarske županije («službeni glasnik Zadarske županije", broj 03/02.), Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici, održanoj 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

O D L U K U

Donosi se Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Zadarske županije za razdoblje 2003. - 2005. godine.

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš dipl.iur.

Republika Hrvatska
Zadarska županija

PROGRAM MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA U PROSTORU ZADARSKE ŽUPANIJE

Zadar, rujan 2003.

UVOD

Zakonske odredbe

Sukladno članku 11. stavak 1. Zakona o prostornom uređenju (NN br. 30/94, 68/98, 61/00 i 32/02.) na temelju Izvješća o stanjuj u prostoru, predstavničko tijelo županije donosi dvogodišnji program mjera za unapređenje stanja u prostoru županije. Program mjera sadrži procjenu potrebe izrade novih, odnosno izmjenu i dopunu postojećih dokumenata prostornog uređenja, potrebu pribavljanja podataka i stručnih podloga za njihovu izradu, te druge mjere od značaja za izradu i donošenje tih dokumenata, a može sadržavati i potrebu uređenja zemljišta i druge mjere za provođenje politike prostornog uređenja i dokumenata prostornog uređenja.
Ovaj Program ne tretira one mjere i zahvate u prostoru, rješenje i dokumentaciju prostornog uređenja koji su predmet pojedinačnih programa općina i gradova, odnosno koji su u domeni lokalne samouprave.

Program definira odnos između zahvata koji su od interesa za Županiju a smješteni su u sustav lokalne samouprave.

Prostorni plan Zadarske županije donesen je u travnju 2001. godine, a objavljen u Službenom glasniku 2/02. je temeljni dokument dugoročnog prostornog razvoja, odredbe kojeg su obveza pri izradi ostalih dokumenata prostornog uređenja na razini Županije i jedinica lokalne samouprave.

1. Procjena potrebe izrade novih odnosno izmjene i dopune postijećih dokumenata prostornog uređenja

1.1. Izmjena i dopuna Prostornog plana Županije

Izmjene i dopune uvjetovane su PPŽ-om određenim separatnim studijama:

- Studijom utjecaja na okoliš spojne brze ceste čvor "Zadar 2"-Gaženica utvrđena je najpovoljnija trasa, koja nije u skladu s PPŽ, a koja će po svojim tehničkim elementima bolje udovoljiti zahtjevima integriranja prometnih terminala zadarskog prometnog sustava.
- Studijom korištenja i zaštite mora i podmorja Zadarske županije utvrđene su najpovoljnije zone
- Studijom i idejnim projektom plinifikacije Zadarske županije određena je trasa plinovoda
- Studijom koristivosti obnovljivih izvora energije
- Studijom gospodarskog potencijala i koristivosti sunčeve energije

1.2. Donošenje prostornih planova uređenja općina i gradova

FAZE IZRADE PROSTORNIH PLANOVA UREĐENJA ZA GRADOVE I OPĆINE

Redni broj	Grad/Općina	Faza izrade plana	Suglasnost županije	Vrsta
1.	Benkovac	1	da	PPUG
2.	Biograd na Moru	1	ne	
3.	Nin	1	da	
4.	Obrovac	1	da	
5.	Pag	1	da	
6.	Zadar	3		
7.	Bibinje	4		PPUO
8.	Galovac	3		
9.	Gračac	5		
10.	Jasenice	3		
11.	Kali	1	da	
12.	Kukljica	1	da	
13.	Lišane Ostrovičke	5		
14.	Novigrad	1	da	
15.	Pakoštane	3		
16.	Pašman	3		
17.	Polača	1	da	
18.	Poličnik	2		
19.	Posedarje	3		
20.	Povljana	1	da	
21.	Preko	3		
22.	Privlaka	2		
23.	Ražanac	2		
24.	Sali	1	da	
25.	Stankovci	2		
26.	Starigrad	3		
27.	Sukošan	1	da	
28.	Sveti Filip i Jakov	1	da	
29.	Škabrnja	1	da	
30.	Tkon	3		
31.	Vir	1	da	
32.	Zemunik Donji	3		

Faze izrade plana - stanje na dan 01. 09 2003. godine:
1 - donesen plan (na snazi novo uređenje prostora)
2 - Konačan prijedlog plana izrađen/plan poslan na suglasnost
3 - javna rasprava održana/izvješće o javnoj raspravi izrađeno
4 - Nacrt prijedlog plana izrađen
5 - Pripremni radovi započeti

Od ukupno 32 jedinice lokalne samouprave donijela su PPUG - 4 Grada, odnosno PPUO - 10 Općina, od kojih neki još uvijek nisu objavljeni u službenom glasilu.

1.3. Izrada detaljnih planova zona, posebno važnih za Županiju

- Detaljni plan uređenja turističke zone Tustica kao potencijalne velike zone turističke namjene.
- Detaljni plan uređenja zone zdravstveno-turističke namjene Ninsko blato
- Detaljni planovi uređenja luka otvorenih za javni promet županijskog značaja
- Detaljni plan uređenja industrijske luke Gaženica

1.4. Dovršenje prostornih planova područja posebnih obilježja

- Prostorni plan uređenja Parka prirode Velebit
- Prostorni plan uređenja Parka prirode Vransko jezero
- Prostorni plan uređenja Parka prirode Telašćica

2. Procjena potrebe pribavljanja podataka i stručnih podloga za izradu planova prostornog uređenja

Izrada stručnih studija koje su obvezne prema Prostornom planu Zadarske županije:

2.1. Studija o zbrinjavanju i gospodarenju otpadom

Ova se studija mora izraditi u suradnji sa svim jedinicama lokalne samouprave uz postizanje punoga konsenzusa oko izbora tehnologije, lokacija i drugih parametara važnih za dugoročno i efikasno korištenje odabranoga sustava . Izrada u tijeku.

2.2. Studija valorizacije turističkih potencijala Županije

Svrha ove studije je sagledavanje svih bitnih elemenata na osnovi kojih će se definirati karakter turističkog potencijala Županije kao gospodarskog resursa.

2.3. Studija urbane transformacije rivijere /Pag-Zadar-Biograd/

Uži priobalni potez prostora Županije je najatraktivniji prostor za turističku i svaku drugu namjenu. Stoga je potrebno izraditi detaljnu prostornu analizu i valorizaciju potencijalnih lokaliteta turističke izgradnje s detaljnim uvjetima odabranih urbanih struktura primjerenih datom prostoru.

2.4. Studija revitalizacije ruralnih naselja na području Županije

Slijedom činjenice da se kontinuirano vrši nekontrolirana degradacija gotovo svih ruralnih

cjelina kako na kopnenom tako i otočnom prostoru Županije, potrebno je što prije izvršiti inventarizaciju preostalih ruralnih cjelina, provesti stručnu valorizaciju i odrediti kriterije zaštite i revitalizacije.

2.5. Studija malih/nenaseljenih otoka kao prirodnih zaštićenih cjelina

Mali nenaseljeni otoci Zadarske županije najčešće su meta neprimjerena korištenja od strane njihovih vlasnika i drugih korisnika. Studija bi trebala obuhvatiti detaljnu inventarizaciju svih bitnih vrijednosti prostora otoka i otočića, objektivnu valorizaciju, te detaljne uvjete načina korištenja prostora.

2.6. Studija o sanaciji bazena lužine - ostaci Tvornice glinice

Na temelju izrađenih detaljnih stručnih analiza stanja treba provesti valorizaciju tih građevina i odrediti konačnu namjenu tih prostora.

Izrađen projekt sanacije. Potrebno nastaviti daljnje radnje.

2.7. Demografsko-sociološka studija koja se temelji na popisu stanovništva iz 2001.

2.8. Pilot projekt uspostave granica pomorskog dobra Zadarske županije

U suradnji s Ministarstvom i inozemnim ekspertima po prvi put u RH će se izraditi projekt uspostave granica pomorskog dobra.

3. Druge mjere od značenja za izradu i donošenje dokumenata prostornog uređenja

U kontekstu mjera od značenja za donošenje dokumenata prostornog uređenja, a važnih za učinkovitost sustava planiranja, su izrada pratećih studija iz oblasti infrastrukture.

Promet

Cestovni promet

- autocesta – dovršetak radova (dionica Zadar2-Pirovac)
- državne ceste
- *prostorno-tehničke dokumentacije:*
  - za brzu cestu Zadar2-Gaženica
  - za brzu cestu Zadar1-Zadar
  - za priključne ceste Biograd-Benkovac (D503, D27)
  - za izradu mosta: kopno-Pašman
  - za supstituciju Jadranske magistrale Zadar-Biograd
  - za obilaznice naselja Nina, Privlake i Kožina (D306), te Paga, Dinjiške, Miškovića (D106)
- *planirani zahvati:*
  - redovno održavanje svih državnih cesta, prema programu Hrvatske uprave za ceste
  - nastavak rekonstrukcije državne ceste D8 kroz Zadar
  - rekonstrukcija državne ceste Posedarje-Ražanac
  - rekonstrukcija ceste Zadar-Nin
  - obnova starog Masleničkog mosta, te državne ceeste D106 (Posedarje- Ražanac)
- županijske i lokalne ceste
- *planirani zahvati:*
  - redovito održavanje županijskih i lokalnih cesta (program Županijske uprave ceste

Željeznički promet

Izrada prostorno-tehničke dokumentacije:

- za novu prugu, tj. obilaznicu Bibinje
- za povezivanje Zadra s unutrašnjošću brzom prugom
- za novu prugu Gračac-Radučić-Kaštel Stari

Planirani zahvati:

- remont pruge

Pomorski promet

Izrada prostorno-tehničke dokumentacije

- za industrijsku luku Gaženica – izrada DPU-a
- za trajektnu luku Gaženica – idejnu i izvedbenu dokumentaciju

Planirani zahvati:

- uređenje postojećih luka otvorenih za javni promet

Zračni promet

Izrada prostorno-tehničke dokumentacije

- za helidrome

Cijevni promet

Izrada prostorno-tehničke dokumentacije

- za plinifikaciju

Vodoopskrba

Studija "Višenamjenski sustav korištenja voda ličkog platoa" – daljnji radovi

Donošenje, te provođenje Odluke o zonama sanitarne zaštite izvorišta voda za piće, za sva izvorišta.

Izrada Županijskog plana za zaštitu voda

U realizaciji su slijedeći projekti:

- idejna dokumentacija za vodoopskrbu otoka
- završetak izgradnje cjevovoda Pašman-Ugljan, te nastavak na otoke Iž, Rava i Dugi otok
- nastavak izgradnje Sjevernog pravca
- nastavak izgradnje cjevovoda od Petrčana do Vira

Prioriteti:

- početak radova na istočnom pravcu

- izgradnja cjevovoda na području Debeljaka, Gorice, Glavice
- izgradnja cjevovoda na području Vinjerca, Slivnice Donje i Slivnice Gornje
- izgradnja cjevovoda do Vira
- izgradnja cjevovoda na području općine Sv. Filip i Jakov
- sanacija gubitaka vode

Odvodnja

- Izrada studije i prostorno-tehničke dokumentacije

- dovršetak Studije rješenja otpadnih voda Zadarske županije
- za sustave odvodnje na području Novigradskog i Karinskog mora, i Ninskog zaljeva

- planirani zahvati:

- nastavak na izgradnji odvodnog sustava grada Zadra
- nastavak na izgradnji odvodnog sustava Biogradske rivijere (Sv. Filip i Jakov, Pakoštane)
- nastavak na izgradnji odvodnog sustava Sali i izrada projektne dokumentacije za odvodnju sustava Božava
- sanacija komunalnog sustava na području Benkovca i Obrovca

Elektroopskrba

Program treba usmjeriti na poboljšanje i osuvremenjivanje cjelokupnog sustava, a na temelju posebnog programa HEP-a za područje Županije. Posebno težište dati korištenju obnovljivih izvora energije.

Sukladno donesenim Nacionalnim energetskim programima, provedivim na području Županije, posebna pozornost posvetit će se koristivosti plina kao energenta.

Telekomunikacije

Planira se nastavak na izgradnji objekata poštanskih ureda, komutacija, spojnih i mjesnih mreža, a na temelju programa HT-a za područje Županije.

Potrebno je izraditi Studiju o utjecaju TV i radio-odašiljača, prijenosnih i telekomunikacijskih veza.

Geodetske podloge

Nužno je, u suradnji s Državnom geodetskom upravom (DGU) pokrenuti izradu novih službenih topografskih zemljovida Zadarske županije, uz primjenu suvremenih tehnoloških rješenja i izvedbe u digitalnom obliku kao podloga za GIS informacijski sustav prostornih podataka.

Prostorni planovi općina i gradova izrađuju se na osnovama topografskih zemljovida M=1:25.000. Zbog bitno smanjene vjerodostojnosti postojećih zemljovida, Županija je inicirala izradbu novih topografskih zemljovida M=1:25.000 s prikazom stvarnog stanja prostora i uz mogućnost primjene tehnologije obrade podataka grafičkih prikaza u digitalnom obliku, te će, u suradnji s DGU, gradovima i općinama, u narednom razdoblju realizirati započete aktivnosti.

U razradi pojedinih detalja Plana, te izboru optimalnih rješenja u prostoru, planeri će kod izrade koristiti osnove M=1:5.000.

Zakonom je obvezna izrada planova na katastarskoj podlozi 1:5000. Do izrade obvezne katastarske podloge za prikaze građevinskih područja koristit će se skenirane katastarske podloge 1:2904 smanjene na 1:5000.

Nova izmjera katastarskih podloga izvršena je za općine: Vir, Sukošan, Sali (Veli Rat i Soline), a u izradi su za Grad Zadar i općine Privlaka i Ražanac.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 340-03/03-01/11
Ur.broj: 2198/1-02-03-5
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Na temelju članka 22. Statuta Uprave za ceste Zadarske županije i članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02) Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici održanoj dana 10. listopada 2003. godine, donosi

ZAKLJUČAK

Prihvaća se Izvješće o radu Uprave za ceste Zadarske županije za razdoblje od 01. siječnja do 30. lipnja 2003. godine.

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš, dipl. iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 400-06/03-01/10
Urbroj : 2198/1-02-03-66
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Na temelju članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02), Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici, održanoj dana 10. listopada 2003. godine d o n o s i

Z A K L J U Č A K

Prihvaća se Izvješće o poslovanju Kazališta lutaka Zadar za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.

PREDSJEDNIK:
Mirko Šileš, dipl. iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 400-06/03-01/10
Urbroj: 2198/1-02-03-65
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Na temelju članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02), Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici, održanoj dana 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

Z A K L J U Č A K

Prihvaća se Izvješće o poslovanju Narodnog muzeja Zadar za razdoblje siječanj – lipanj 2003. godine.

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš, dipl. iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 603-03/03-01/46
Ur. broj: 2198/1-02-03-5
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Temeljem članka 33. Zakona o izvršenju državnog proračuna za 2003. godinu ("Narodne novine" broj 154/02), članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02.), te članka 13. alineja 1. Statuta Srednjoškolskog đačkog doma Zadar, Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici održanoj dana 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

O D L U K U

Članak 1.

Daje se suglasnost Srednjoškolskom đačkom domu Zadar za financijsko zaduženje u iznosu od **1.000.000,00 kn**, te suglasnost da se u svrhu osiguranja kredita može opteretiti zgrada doma u Zadru, Obala kneza Branimira 10/A.

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

PREDSJEDNIK:
Mirko Šileš, dipl.iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 510-03/02-01/26
Ur. broj: 2198/1-02-03-22
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Na temelju članka 35., 36., 37. i 38. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine" broj 121/03), članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02) Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici održanoj dana 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

Z A K L J U Č A K
o davanju mišljenja o mreži zdravstvene djelatnosti

Mišljenja smo da mreža zdravstvene djelatnosti bude sukladna priloženim tablicama (Tablica I, Tablica II i Tablica III).

PREDSJEDNIK:
Mirko Šileš, dipl.iur.

PRIJEDLOG MREŽE TIMOVA OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE NA RAZINI PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ZA ZADARSKU ŽUPANIJU

Tablica 1.

Redni broj	Naziv općine	Potreban broj timova	Najveći mogući broj timova
1	Benkovac	4	4
2	Bibinje	2	2
3	Biograd n/m	6	6
4	Galovac	1	1
5	Gračac	2	2
6	jasenice	0	0
7	kali	2	2
8	Kukljica	0	0
9	Lišane Ostrovičke	1	1
10	nin	3	3
11	Novigrad	1	1
12	Obrovac	2	3
13	Pag	3	3
14	Pakoštane	2	2
15	Pašman	1	1
16	Polača	1	1
17	Poličnik	1	1
18	Posedarje	2	2
19	Povljana	1	1
20	Preko	2	2
21	Privlaka	1	1
22	Ražanac	1	1
23	Sali	3	3
24	Stankovci	1	1
25	Starigrad	1	1
26	Sukošan	2	2
27	Sv. Filip i Jakov	1	1
28	Škabrnje	1	1
29	Tkon	1	1
30	Vir	1	1
31	Zadar	44	48
32	Zemunik Donji	1	1
	sveukupno	95	100

Tablica 2.

Redni broj	Naziv općine	Potreban broj timova	Najveći mogući broj timova
1	Benkovac	3	4
2	Bibinje	2	2
3	Biograd n/m	4	4
4	Galovac	0	0
5	Gračac	1	2
6	jasenice	0	0
7	kali	1	1
8	Kukljica	0	0
9	Lišane Ostrovičke	0	0
10	nin	2	2
11	Novigrad	1	1
12	Obrovac	1	2
13	Pag	2	2
14	Pakoštane	1	1
15	Pašman	1	1
16	Polača	1	1
17	Poličnik	1	1
18	Posedarje	1	2
19	Povljana	0	0
20	Preko	2	2
21	Privlaka	1	1
22	Ražanac	1	1
23	Sali	1	1
24	Stankovci	1	1
25	Starigrad	1	1
26	Sukošan	1	2
27	Sv. Filip i Jakov	1	1
28	Škabrnje	0	1
29	Tkon	0	0
30	Vir	1	1
31	Zadar	38	42
32	Zemunik Donji	1	1
	sveukupno	71	81

Tablica3.

Redni broj	Naziv općine	Potreban broj timova	Najveći mogući broj timova
1	Benkovac	1	1
2	Bibinje		
3	Biograd n/m	1	1
4	Galovac		
5	Gračac		
6	jasenice		
7	kali		
8	Kukljica		
9	Lišane Ostrovičke		
10	nin		
11	Novigrad		
12	Obrovac	0	1
13	Pag		
14	Pakoštane		
15	Pašman		
16	Polača		
17	Poličnik		
18	Posedarje		
19	Povljana		
20	Preko		
21	Privlaka		
22	Ražanac		
23	Sali		
24	Stankovci		
25	Starigrad		
26	Sukošan		
27	Sv. Filip I Jakov		
28	Škabrnje		
29	Tkon		
30	Vir		
31	Zadar	7	8
32	Zemunik Donji		
	sveukupno	9	11

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 510-11/03-01/12
Ur.broj: 2198/1-02-03-8
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Na temelju članka 33. stavak 2. i članka 38. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine" broj 121/03), članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02) Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici održanoj dana 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

Z A K L J U Č A K
o davanju mišljenja o ljekarničkoj djelatnosti

Mišljenja smo da na području Zadarske županije postoji potreba da u ljekarničkoj djelatnosti budu predviđene i jedinice u: Benkovcu (1), Novigradu (1), Pašmanu (1), Poličniku (1), Salima (1), Stankovcima (1) i Zemuniku Donjem (1).

PREDSJEDNIK:
Mirko Šileš, dipl.iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 342-01/03-01/57
Ur.broj: 2198/1-02-03-7
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Na temelju članka 61. i 62. Pomorskog zakonika ("Narodne novine" broj 17/94, 74/94 i 43/96) i članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02), Županijska skupština Zadarske županije (u daljnjem tekstu: **Davatelj koncesije)** na 14. sjednici održanoj dana 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

O D L U K U
O DODJELI KONCESIJE NA POMORSKOM DOBRU

Članak 1.

NP « PAKLENICA » iz Starigrada - Paklenice, MBS 060050261 (u daljnjem tekstu: **Ovlaštenik koncesije**), dodjeljuje se koncesija na pomorskom dobru, u dijelu morske obale zemljišne čestice 5092 K.O. Starigrad i dijelu nasipa, ukupne površine 221 metara četvornih, definirane koordinativnim točkama:

	Y	X
Točka 2	5 535 902.01	4 905 015.58
Točka 3	5 535 887.82	4 905 014.72
Točka 4	5 535 896.58	4 904 994.98
Točka 5	5 535 904.18	4 904 995.39

a što je ucrtano na snimci stvarnog stanja K.O. Starigrad u mjerilu 1:500

Članak 2.

Koncesija se dodjeljuje na rok od 4 (četiri) godine glede posebne upotrebe i gospodarskog korištenja pomorskog dobra a u svezi postavljanja ugostiteljske opreme i obavljanja ugostiteljske djelatnosti.

Članak 3.

Koncesija se u cijelosti ni djelomično ne može prenositi na drugu pravnu ili fizičku osobu bez izričitog odobrenja **Davatelja koncesije.**

Članak 4.

Ovlaštenik koncesije dužan je **Davatelju koncesije** plaćati godišnju naknadu za koncesiju.

Naknada se određuje u visini od **15,00 kn** po metru četvornom koncesionirane površine, odnosno u iznosu od **3.315,00 kn** godišnje, a uz primjenu valutne klauzule i plaća se mjesečno do desetog u mjesecu za protekli mjesec.

Članak 5.

Ovlaštenik koncesije u obvezi je u roku od **30 dana** od donošenja ove odluke pristupiti zaključenju Koncesijskog ugovora.

Ugovorom o koncesiji detaljno će se **regulirati** prava i obveze **Ovlaštenika koncesije,** način plaćanja koncesijske naknade, mjere zaštite okoliša te postupanje temeljem Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji.

Članak 6.

Za raspravljanje svih pitanja i rješavanje svih sporova koji proizlaze iz ove Odluke nadležno je Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, sukladno članku 72. Pomorskog zakonika.

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš, dipl.iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 342-01/03-01/57
Ur.broj: 2198/1-02-03-8
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Na temelju članka 61. i 62. Pomorskog zakonika ("Narodne novine" broj 17/94, 74/94 i 43/96) i članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02), Županijska skupština Zadarske županije (u daljnjem tekstu: **Davatelj koncesije**) na 14. sjednici održanoj dana 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

O D L U K U
O DODJELI KONCESIJE NA POMORSKOM DOBRU

Članak 1.

NP "PAKLENICA" iz Starigrada - Paklenice, MBS 060050261 (u daljnjem tekstu: **Ovlaštenik koncesije),** dodjeljuje se koncesija na pomorskom dobru, u dijelu morske obale zemljišne čestice 5092 i 5087 K.O. Starigrad ukupne površine 2034 metara četvornih, definirane koordinativnim točkama:

	Y	X
Točka M1	5 535 897.94	4 904 845.54
Točka M2	5 535 884.48	4 905 013.36
Točka 1	5 535 909.82	4 904 841.68
Točka 3	5 535 887.82	4 905 014.72
Točka 4	5 535 896.58	4 904 994.98
Točka 5	5 535 904.18	4 904 995.39

a što je ucrtano na snimci stvarnog stanja K.O. Starigrad u mjerilu 1:500.

Članak 2.

Koncesija se dodjeljuje na rok od 4 (četiri) godine za posebnu upotrebu i gospodarsko korištenje pomorskog dobra, plaže.

Ovlašteniku koncesije nije dopušteno pomorsko dobro ograđivati, naplaćivati ulaz ili na bilo koji drugi način ograničavati treće osobe u pristupu koncesioniranoj površini.

Članak 3.

Koncesija se u cijelosti ni djelomično ne može prenositi na drugu pravnu ili fizičku osobu bez izričitog odobrenja **Davatelja koncesije.**

Članak 4.

Ovlaštenik koncesije dužan je **Davatelju koncesije** plaćati godišnju naknadu za koncesiju.

Naknada se određuje u visini od 3,50 kn po metru četvornom koncesionirane površine, odnosno u iznosu od 7.119,00 kn godišnje, a uz primjenu valutne klauzule i plaća se mjesečno do desetog u mjesecu za protekli mjesec.

Članak 5.

Ovlaštenik koncesije u obvezi je u roku od 30 dana od donošenja ove odluke pristupiti zaključenju Koncesijskog ugovora.

Ugovorom o koncesiji detaljno će se regulirati prava i obveze **Ovlaštenika koncesije**, način plaćanja koncesijske naknade, mjere zaštite okoliša te postupanje temeljem Zakona o prostornom uređenju i Zakona o gradnji.

Članak 6.

Za raspravljanje svih pitanja i rješavanje svih sporova koji proizlaze iz ove Odluke nadležno je Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, sukladno članku 72. Pomorskog zakonika.

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš, dipl.iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 342-01/03-01/62
Urbroj: 2198/1-02-03-4
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Na temelju članka 60. do 63. Pomorskog zakonika ("Narodne novine" broj 17/94, 74/94 i 43/96) i članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02), Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici održanoj dana 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

O D L U K U
O ODBIJANJU ZAHTJEVA ZA DODJELOM KONCESIJE NA POMORSKOM DOBRU

Članak 1.

Odbija se zahtjev gosp. Islama Mustafija za dodjelom koncesije na pomorskom dobru na dijelu zem. čestice. 9419/1 K.O. Zadar na površini od 171 metara četvornih.

Članak 2.

Za raspravljanje svih pitanja i rješavanje svih sporova koji proizlaze iz ove Odluke nadležno je Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, sukladno članku 72. Pomorskog zakonika.

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš, dipl.iur.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

Klasa: 023-01/03-01/11
Ur.broj: 2198/1-02-03-4
Zadar, 10. listopada 2003. godine

Na temelju članka 15. Zakon o uređenju imovinskih odnosa nastalih samovlasnim zauzećem (uzurpacijom) zemljišta općenarodne imovine ("Narodne novine" broj 31/58, 20/77 34/79 i 58/93), i članka 12. Statuta Zadarske županije ("Službeni glasnik Zadarske županije" broj 03/02) Županijska skupština Zadarske županije na 14. sjednici održanoj dana 10. listopada 2003. godine, d o n o s i

R J E Š E N J E
o imenovanju Komisije za uzurpacije

I

U Komisiju za uzurpacije Zadarske županije imenuju se:

1. MILE IVIN, dipl. iur. - predsjednik
   JOSIP MATIĆ, dipl. iur. – zamjenik predsjednika

2.MILIVOJ UGRINIĆ, vijećnik Županijske skupštine - član
   MARINO BULJANOVIĆ, vijećnik Županijske skupštine – zamjenik člana

3. ŠIME GRDOVIĆ, službenik Ureda državne uprave - član
   ŽELJKO LETINIĆ, službenik Ureda državne uprave – zamjenik člana.

II

Administrativno tehničke poslove za Komisiju obavljat će Ured državne uprave, Služba za imovinsko-pravne poslove u Zadarskoj županiji.

III

Donošenjem ovog Rješenja prestaju važiti Rješenje o imenovanju Komisije za uzurpacije u Uredu za imovinsko-pravne poslove u Zadru i Rješenje o imenovanju Komisije za uzurpacije Ispostavi Ureda za pravne-poslove Biograda na moru ("Službeni glasnik" broj 03/96).

PREDSJEDNIK
Mirko Šileš, dipl.iur.

« Službeni glasnik Zadarske županije » - Službeno glasilo Zadarske županije
Izdavač: Zadarska županija – Urednik: Stipe Zrilić, dipl. iur.
Zadar, Božidara Petranovića 8, telefon 023/ 350-350
Službeni glasnik objavljuje se i na: **www. zadarska-zupanija.hr**